

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szubotica, 1926 VASÁRNAP október 10.

280. szám

M megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg 3. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 3. (Minerva palota)

Szabadság és demokrácia

Azokat az ünneplő ruhába öltöztetett szavakat, melyekbe a jugoszláv és csehszlovák parlamentek kiküldöttjei öltöztetik az összetartozás büszke érzésén melegített gondolataikat — szabadon az aktuális páneurópai eszme *optimizmusa* mellett olvasgatni. A szónokok egymás után emelik ki a két nép történetének közös emlékeit, az átélt szenvedések nevelő hatását, egymás után hivatkoznak a nemzeti gőg közös forrásaira s a jövőre, aminek utjai a történelem kijelölése, a sors elvégzése szerint most már párhuzamos pályákon fut a következő századok elébe. A demokrácia, szabadság és függetlenség principiumai ragyognak fel az ünnepi szónokok beszédeiben s a két állam közötti barátságot úgy ünneplik, mint a közép-európai demokrácia legbiztosabb támaszát.

A páneurópai gondolat *optimizmusa* mellett valóban nem közönséges öröm olvasni ezeket az emelkedett szellemű és emelkedett szavú beszédeket. Az kétségtelen, hogy először azok az országok, helyesebben: azok a nemzetek lépnek az egymás felé vezető ösvényre, melyeket a származás, faj és nemzeti rokonságának történelmi erejű motorja hajt egymás felé. A napoleoni háborúk után a nemzetiségi eszme vált az államhatalom alapjává, míg a napoleoni háborúkkal lezárt kornak a vallásos eszme volt államalkotó ereje. A vallási eszme hatalmasabb erő volt, mint amilyent a nemzeti gondolat reprezentál s bár az államéletben érvényesülő ereje eltagadhatatlan, megszünt államalkotó tényező lenni. A nemzeti eszme megőrizte változatlanul erejét máig is, tehát abban a korban is, amikor grandiózus kísérletezések léptek ki a politika tudományának szürke lapjairól a szociális gondolatot téve az állami szervezkedés alapjául. Ma virágjában él a nemzeti gondolat győző és legyőzött országokban egyaránt, az egyikben ez ünnepli a győzelmet, a másikban ez élteti a parázsló reményt. Csudálatos jelenség: ugyanaz a gondolat küldte *egymás ellen* hadakozni a fegyvereket s most ugyanaz a gondolat ünneplőharcból visszatérteket, akár győzött, akár összetört fegyverek.

Az a bizonyos »szociális csepp« azonban, mely minden belügyminisztérium rendőri osztályát — népjóléti minisztériummá burjánozta el, a nemzetközi életben is kezdte hatását éreztetni. A nemzeti összetartás nem lehet az egyedüli centripetális erő — hangsúlyozza az a felnyíló belátás — az államok nem folytathatnak *kaszinó-életet* olyan államszövetségek létesítésével, amelybe csak két tag ajánlatával, titkos szavazással vehetik fel az új jelentkezőket. A világháború nem lehet az örök választóvonal, a világháború kapcsolatait nem lehet örök valóságga — behalzsamozni. Ha Németországgal meg tud egyezni békés megállapodással Franciaország s ha mind a ketten el tudják határozni magukat az Oroszországgal kötendő barátságos szerződésre, akkor a Duna völgyében élő népek, kik büszkélkednek azal, hogy a demokráciának és szabadságnak fáklyahordozói,

nem zárhatják ki a maguk sorából azokat a népeket, kik tanúságot tettek, avagy tanúságot fognak tenni őszinte és törhetetlen békeakaratukról.

A nacionalizmus hatalmas erő, hatalmas igazságok, de hatalmas tévedések is sarjadhatnak ki gyökeréről. Ki nem emlékszik *H. G. Wells* nemrég elmondott szavaira, melyekkel a nacionalizmus veszedelmeire figyelmeztetett. A nacionalizmus — mondotta — abból a hibás történelmi nevelésből származik, mely az egyesek ellen elkövetett bűnökben a legnagyobb erényeket látja, ha azo-

kat az emberek milliói ellen követik el. *El kellene égetni az iskolakönyveket s be kellene zárni a történelemtanárokat egész Európában s másnap hozzá lehetne kezdeni az Európai Egyesült-Államok megalakításához.*

Jól esik hallani a *szabadság és demokrácia* ígét az új államalkotók ajkairól, de jól esnek látni a szabadság és demokrácia cselekedeteit is. A szabadság és demokrácia ne legyen pusztán *beszédtema*, halás anyaga a patetikus bevezetéseknek s az európai csengésű befejezéseknek. Ahol annyi szellemi, anyagi és

kulturális erő van felhalmozva, mint a dunai szláv államokban, ott, ha nem is ismernék fel konzerváló erejét, *lényüzként, szociálpolitikából* meg lehetne valósítani a demokráciát s a szabadság követelményeit. Demokrácia a határon túl s demokrácia a határon belül, ez a legeredményesebb külpolitika s a leghatékonyabb belpolitikai kurzus. S ez az az út, mely a kisantant államszövetségét elvezetné a leghatalmasabb *konzerváló erőhöz*, a — páneurópai gondolat mielőbbi megvalósulásához.

(Prekomurjei)

Olaszország és Görögország támadást készít elő Törökország ellen

Törökország hadilétszámra emelte három hadtestét és összevonta a határon

Londonból jelentik: A *Daily Express* »Mussolini újabb haditervei« címen szombaton szenzációs beállításban közli, hogy

Olaszország és Görögország Pangalos bukása ellenére megállapodtak abban, hogy egyidejűleg Kisázsia és Trácia felől

megtámadják Törökországot. Afelől a lap értesülése szerint az olasz és görög kormány jóelőre bizonyosságot szereztek, hogy Jugoszlávia és Románia semleges maradnak a háborús konfliktus esetén. Hogy milyen komoly volt az olasz-

görög terv, az abból is kiviláglik, hogy Törökország már hetek óta hadilétszámra emelte három hadtestét és ezeket a határon vonta össze Adaliánál, ahonnan az első olasz támadás várható volt.

Radics ismét komplikációkat okoz

A zagrebi események veszélyeztetik a jóviszonyt a radikálisok és a Radics-párt között — A minisztertanács ülésén a radikális miniszterek élesen kifakadtak Radics ellen

Beogradból jelentik: *Nikicsnek* a kormányból való kiszorításával teremtett zavaros atmoszférát még jobban felkeverte *Radicsnak*, a zagrebi pályaúdvonon a csehszlovák képviselők fogadtatása alkalmával tanusított viselkedése. A radikálisok nagyrésze, akik a Nikics-ügy elintézésében Radics diadalát látják, éppen ezért a zagrebi eseményeket sietnek kihasználni Radics ellen.

A minisztertanács szombati ülése, amely ezzel az üggyel foglalkozott, meglehetősen viharos volt és a radikális miniszterek élesen támadták Radics Istvánt. A Radics-párti miniszterek közül a minisztertanácsban csak *Krajacs* kereskedelmi miniszter vett részt, akinek nyugodt temperamentumával sikerült a kedélyeket lecsillapítani. Biztosra veszik azonban, hogy ha a Radics-párti képviselők visszatérnek Beogradba, nem fogják egykönnyen teltetni magukat a minisztertanács üléséről kiadott kommunikén.

A királyi pár Topolára utazott

Szombat délben a királyi pár a szerbiai Topolára utazott, ahol néhány napot fog tölteni. A királyi pár ezután Délszerbiába megy és résztvesz a kaimakesaláni ütközet évforduló emlékünnepe.

A miniszterelnök kommunikéje Radics incidenséről

A minisztertanács szombat délelőtt tizenegy órától fél kettőig ülést

tartott. Az ülés után a miniszterek újságíróknak kijelentették, hogy a minisztertanács a költségvetéssel, a közgazdasági élet válságával és *Radics István zagrebi incidensével foglalkozott.*

A minisztertanács után a miniszterelnökség sajtóosztálya kommunikét tett közzé, mely a következőket tartalmazza:

— Azok a jelenségek, melyeket a reggeli lapok közöltek a *zagrebi vasúti dromáson* történt incidensről, foglalkoztatták a minisztertanácsot is, mely a következő határozatot hozta:

— A minisztertanács részletes jelentést kér az incidensről és amennyiben az eseményekért valakinek felelősséget kell vállalni, a szükséges határozatokat meghozza.

Az ankbizottság ülése

Az ankbizottság délelőtt-ülést tartott. Az ülésen felolvasták *Kumanudi Koszta* beogradi polgármester levelét, melyben megteszi észrevételeit *Rajkovic* képviselőnek a benzín-afférben tett pénteki vallomására. A levél felolvasása után a szuboticiai vágóhid-ügyben aktákat ismeretett a bizottság elnöke.

Az ankbizottság hétfőn folytatja munkáját.

Nincsic és Trifunovic Misa audienciája Őfelségénél

Nincsic Momcsilo dr. külügyminiszter és *Trifunovic* Misa közoktatásiügyi miniszter délelőtt eltávoztak a minisztertanács üléséről és az ud-

varhoz mentek, ahol Őfelsége Alekszandar király kihallgatáson fogadta őket. Az audiencia lefolyásáról semmi hír nem szivárgott ki.

A szlovén néppárt nagygyűlése Ljubljanában

A szlovén néppárt vasárnap országos gyűlést tart Ljubljanában. A gyűlésen a politikai helyzetet kívül foglalkoznak a gazdasági válsággal és valószínűleg elhatározzák, hogy széleskörű agitációt indítanak Szlovéniában.

A horvát parasztklub ülése

Zagrebből jelentik: A horvát parasztklub pénteki ülése után, szombaton folytatta tanácskozásait. A szombati ülés reggel hét órakor kezdődött és megszakítás nélkül egészen délután fél kettőig tartott. Az ülés befejezése után kiadott szűkszavú kommunikéből kitűnik, hogy az ülésen pártszervezeti kérdésekről tárgyaltak és a horvát képviselők referáltak a kerületüket érintő ügyekről és bírálták a párt politikáját. A vitában, amelyről közelebbi részletek nem szivárogtak ki, *Radics István tizenötösztör szólt fel.*

Az ülés után délután fél háromkor Radics István autón ismeretlen hely felé távozott Zagrebből, magával vive a *Jutarnji List* szerkesztőjét. A többi lap munkatársának *Radics megtagadta a felvilágosítást arra nézve, hogy hova utazik* és hogy vasárnap tart-e valahol nép-

gyűlést. Azt hiszik, hogy Radicsnak ez a szokatlan titkolózása arra vezethető vissza, hogy *pártjának népgyűlései hétről-hétre gyengébb sikerűek* és azokról ezentúl csak saját lapjában akar beszámolni. Az újságíróknak azonban sikerült este megállapítani, hogy Radics István a szlovéniai Vitanjeba utazott és ebben az osztrák határmenti községben fog vasárnap népgyűlést tartani. A zagrebi lapok politikai tudósítói elhatározták, hogy Radics István magatartása miatt a vasárnapi népgyűlésről semmiféle tudósítást nem fognak közölni.

Főzelék-apostolok Noviszadon

Két németországi férfi női visele ben világgá indult, hogy a vegetáriánizmust hírdesse

A noviszadi főtéren pénteken délelőtt nagy feltűnést keltett két jól szituált ur, akik ruházódásukkal és viselkedésükkel vonták magukra a járókelők figyelmét. A két idegen haja kontyba csavarva, a mult század női haj viseletét juttatják az ember eszébe, egyikük rövid térdnadrágot visel, lábszára csupasz, harisnya nélkül s könnyű szandálban végződik, a másikon a nadrágot lenge rövid szoknya pótolja, ez alól kacérkodik ki vádlója, hogy a végén szintén egy szandálban keressen menedéket a kíváncsi pillantások elől.

A járókelők ösztönén szólva megdöbbenek.

Tekintettel a jelenlegi divat furcsaságaira, eleinte senki sem tudta, kettőjük közül melyik férfi, vagy melyik a nő. Az idegenek azonban nem törődve a körük csoportosuló és forgalmi akadályul fellépő kíváncsiakkal, hanem a mennyire a tolongás lehetővé tette, szatyorról a kezükben, végig járták a gyümölcs piacot, összevásárolták alig fél óra alatt, a piac legszebb gyümölcsseit. Direkt válogattak. Amikor azután a szatyor megtelt, a sétatéren letelepedtek a füre s egy-kettőre vidám lakodalmat csaptak.

Ebéd közben zavartam meg őket, hogy a hozzám forduló benszülöttek kíváncsiságának kielégítése végett meg tudjam kicsodák és tulajdonképpen milyen reklám célt szolgálnak. Mert reklámot sejtett mindenki a különös pár különös lakomájában.

— Vegetáriánusok vagyunk — mondotta egyikük mint később kiderült, Erich Mandel, kérdésemre — Berlinből jövünk társammal Hans Gartmannal, mindketten festők és mozifényképészek vagyunk. Három évvel ezelőtt rájöttünk arra, hogy nem egészséges a hus fogyasztása, azonkívül, hogy bűn is állatot ölni, mert aki azt teszi nem riad vissza a szándékos emberöléstől sem. Három éve mást nem eszünk, mint gyümölcsöt, főzeléket és kenyeret és csak legutóbb Albániában gyümölcs és főzelék hiányában fanyalodtunk a tejfogyasztásra és a tojásra. Három éve élünk így és soha még ilyen egészségesek nem voltunk.

Télen száraz füge, mazsola és zabpihe mazsolával, a menünk. Amnyira megszerettük ezt az életmódot, hogy elhatároztuk, felcsapunk a vegetáriánizmus apostolainak. Most is ebben utazunk. Az Oránienburg melletti Edenben már megvan az első németországi vegetáriánus telep. Eden lakossága már jóideje kizárólag gyümölcs és főzeléklevő. Berlin mellett Königs wusterhausenban hasonló telepet létesítettünk, fáradásunk azonban itt nem hozta meg gyümölcsét. Erre elhatároztuk, hogy a míg az új telep jobban kiépül és amíg nagyobb számú híve akad a vegetáriánus életmódnak, addig külföldön fogunk propagandát csinálni a főzelékféléknek.

— Berlinből Bajorországon és Ausztrián át Jugoszláviába jöttünk gyakorlatosan.

— És kedves neje önagsága? — kockázta meg egy kérdést az egyik ki-

váncsi.

— Nem, nem — mondotta mosolyogva. — Utitársam férfi és azért visel szoknyát, mert az praktikus és szép. Könnyen tisztázható és az ember jobban megedződik mintha felesleges ruhadarabokat hordana.

— Nemde Bicsérdyt ismerik — kérdeztem most én is.

— Bicsérdy? Nem tudom ki az... Ja, hogy az is főzeléken él? ... Igazán

Titokzatos kettős gyilkosság Varazsdinban

Halva találták egy csakoveci malom pénzbeszedőjét és egy varazsdini kereskedőt

Varazsdinból jelentik: Borzalmas gyilkosság történt pénteken este Varazsdinban.

A Csakoveci Első Gözmalom elküldte Csakaturner Béla huszonnégy éves pénzbeszedőjét, hogy utazzon Varazsdinba és inkasszálja be a gözmalom kinlevőségeit. Csakaturner a megállapított időre nem tért vissza Csakovecra, mire a malom igazgatója gyanut fogott és értesítette a varazsdini rendőrséget. A nyomozás megállapította, hogy Csakaturner legutóljára egy Löwinger nevű varazsdini vegyeskereskedőnél látták, aho-

va este nyolc órakor ment el azzal, hogy

apostol?... Bicsérdyzmus?... Erről még sohasem hallottunk.

Ezzel befejeződött az interjú és a két idegen egymásba karolva sietve tovább ment. Épp szerencsére, mert a látóhatáron már feltűnt a noviszadi hentesek és mészárosok szakegyletének egy különítménye. Bizonyára nem azért, hogy a két főzelékapostol tanítványaiul szegődjön.

(—)

Kedvezmények a kettős birtokosoknak

Bélyegmentes kérvényre és három nap alatt adják ki a határátlépési engedélyeket

Szomborból jelentik: A belügyminiszterium rendeletet adott ki, amelyben a jugoszláv-magyar határmenti kettős birtokosok új határátlépési igazolványainak kiadását szabályozza. A 43. XIII. számú rendelet igen sok könnyítést tartalmaz az eddigi eljárással szemben, a november elsején kiadandó új engedélyekre vonatkozólag.

Igy a határátlépési engedélyért beadott kérvények és az ahhoz csatolt összes okmányok bélyegmentesek. Külön igazolványt fognak kiadni a föld birtokosoknak, külön igazolványt a munkásoknak és külön igazolványt a pásztoroknak. A kettős birtokosok terményeiket vámmentesen hozzahajják be, illetve vihetik ki a határon. Az új igazolvány november elsejétől 1927 március 1-ig lesz érvényes és ezt a rendőrség, vala-

mint a vámhivatal közösen adja ki a jogosultaknak magyar és szerb nyelven kiállítva.

A kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni: községi bizonyítványt arról, hogy a folyamodó 1924 július elseje óta a határátlépés lakosa, továbbá, hogy büntetlen előéletű és hogy birtoka a két határ mentén fekszik. A munkára átvitt lovakhoz és marhákhoz állatorvosi bizonyítvány szükséges. *Kötelezi a rendelet a hatóságokat arra, hogy a kettős birtokos igazolványt a kérvény beadásától számított három napon belül kiadják.* A kérvény a községi előjáróság útján a fősolgabírói hivatalhoz, azután a rendőrhatalósághoz és vámhivatalhoz juttatandó és ugyanezen a hivatalos úton jut vissza az igazolvány a kettős birtokoshoz.

A magaryelvű kérvény miatt nem engedélyezték a Népkör újabb előadását

Horvát Cvetkó főkapitány az alkotmányra hivatkozik Külsőségeken hiúsul meg a Népkör kulturmunkája

A szubotocai Népkör műtheti kultúrelőadásának formahiba folytán történt betiltása alkalmával, a rendőrség vezetőjének akkor tett kijelentései alapján annak a jogos reményünknek adtunk kifejezést, hogy ez az incidentális intézkedés nem lehet példa a jövőre és hogy a Népkör által a törvényes és előírás szerű formások betartásával rendezendő további előadásokat nem fogják megakadályozni. Ezért a legkínosabb meglepetést okozta az, hogy

a rendőrség szombaton délelőtt megtagadta a Népkör szombat este hirdett kulturális előadásának engedélyezését.

Horvát Cvetko rendőrfőkapitány szombaton délelőtt közölte az előadásra vonatkozó kérvény ügyében nála járt dr. Szántó Gábor és Kunszabó Dezső népköri vezetőkkel, hogy

az előadás ellen elvi kifogás nincs, annak megtartása azonban még sem engedélyezhető.

A megmagyarázhatatlan intézkedés híre a Népkör tagjai és általában a magyar lakosság között nagyfokú elkedvetlenedést és méltatlankodást váltott ki, ezért a Bács megyei Napló munkatársa azonnal Horvát Cvetko főkapitányhoz

fordult annak megtudakolása végett, mi készítette a rendőrséget az engedély megtagadására. A rendőrfőkapitány kijelentette, hogy

a kulturális előadás engedélyezését azért kellett megtagadni, mert a Népkör ezuttal magaryelvű folyamodványt nyújtott be a rendőrséghez.

— Az alkotmány 3. paragrafusa értelmében a hivatalos nyelv a hatóságoknál a szerb, horvát és szlovén nyelv — mondotta Horvát Cvetko. A Népkör kérvényének tartalma, az előadás egész programja ezzel szemben magyar nyelven, tehát nem hivatalos nyelven volt megszövegeve.

Nem államnyelven megszerkesztett folyamodványról nem dönthetnek és olyan ügydarabot tárgyalás alá sem vehetnek amelynek szövegét nem értem meg.

Ismételten hangsúlyozta előttünk a rendőrség vezetője, hogy a Népkör kulturmunkájával szemben a hatóságokat nem vezeti animozitás és az előadás megakadályozásának semmi mélyebb oka nincs, mint a felhozott formai lapszus, amelyet hivatali kötelességéhez hi-

ven az alkotmány betűje szerint kénytelen megítélni.

Az előadást rendező kulturbizottság köréből a következőképpen ismertették az ügyet:

— Kedden adta be a főispáni hivatalba dr. Szántó Gábor az előadás engedélyezését kérő folyamodványt, amelyet a legutóbbi tapasztalatokon oklva és a fokozottabb óvatosság kedvéért, ezuttal dr. Strelitzky Dénes ügyvéddel készítették el.

A kérvényt elfogadták és beiktatták.

Csütörtökön érdeklődtek a rendőrségnél az engedély ügyében, de azt a választ kapták, hogy a kérvény még nem ismeretes a rendőrség előtt, noha a főispáni hivatal közölte, hogy ekkor már az aktát továbbították. Végül szombaton délelőtt a főkapitány kijelentette, hogy az előadást nem engedélyezheti. Hozzátette, hogy nincs elvi kifogása az előadás megtartása ellen, a betiltást azonban semmivel sem indokolta meg.

Ha az illetékesek valóban csak egy kis jóindulattal viselkednének a Népkör kulturmunkája iránt, idejekorán hivatkoztak volna az általuk felfedezett formahibára és ezzel lehetővé tették volna új kérvény benyújtását s az előadás megtartását.

Igaz viszont az is, hogy a Népkörnek, noha teremtéssel készséggel engedi át minden alkalommal szláv előadások tartására is, nem lehet számítani a hatóságok tulságos jóakarására s éppen ezért a jövőben még fokozottabb mértékben kell ügyelni a tormalítások szigorú betartására, nehogy újabb és újabb gátló körülmények merüljenek fel és nehogy ilyen könnyen elkerülhető komplikációkon hiúsuljon meg a Népkör kulturális feladatának teljesítése.

Nemzetközi tolvajt fogott a becskerekai rendőrség

Négy országban követett el lopásokat egy szerbeleméri borbély

Becskerekről jelentik: A becskerekai rendőrség letartóztatta Schieber József szerbeleméri borbélyegedet, akiről megállapították, hogy Jugoszlávián kívül Ausztriában, Csehszlovákiában, Magyarországon is többrendbeli lopást követett el.

A nemzetközi tolvajra két hónappal ezelőtt hívták fel a rendőrség figyelmét. Schieber József augusztusban megjelent Vladin Jelena becskerekai asszonynál, kitől lakást akart bérelni. A fiatalember, amikor pár pillanatig egyedül maradt a szobában, a szegény asszony pénztárcájából kivett nyolcszáz dinárt, aztán kiosont a házból és elmenekült. Pár héttel ezelőtt aztán Schieber váratlanul megjelent Becskereken: kocsin elment Vladin Jelenához és a meglepett asszonynak visszaadta azt a nyolcszáz dinárt, amit tőle ellopott.

Vladinné újból jelentést tett a rendőrségnél, de nem sikerült Schieber hollétét fellelni. Az elmúlt este egy becskerekai rendőr az uccán felismerve Vladinné tolvaját, letartóztatta és bekísérte a rendőrségre, ahol megállapították, hogy Schieber veszedelmes nemzetközi tolvaj, aki számos esetben ült már Ausztriában.

Schieber kihallgatása során elmondta, hogy a becskerekai lopás után Mariboron keresztül Ausztriába ment. Mint-hogy utlevéle nem volt, gyalog lépte át a határt. Az osztrák határállomáson vonatra szállt, de megcsípték és tiltott határátlépésért két hónapi fogházra ítélték. A fogházból hamarosan megszökött és gyalog visszaindult Jugoszláviába. Utközben még Ausztria területén behatolt egy magános házba, ahonnan kétmillió osztrák koronát lopott el. Mariborban beváltotta az osztrák koronát, vonatra ült és Siden és Rumán keresztül visszautazott Becskerekre, utközben még két ízben követett el lopást. Az volt a szándéka, hogy letelepszik Elemiren és mint borbélymester keresi meg kenyerét. Szerencsétlenségére azonban Becskereken felismerték és letartóztatták.

Nem sztrájkolnak a szivattyumunkások az angol bányákban

Több mint kétezár ezer bányász
jelentkezett eddig munkahelyén

Londonból jelentik: A bányakerületek megbízottai péntek esti konferenciájukon határozatot fogadtak el, amely szerint kizárják a bányászszövetség kebeléből a söttinghamshirei bányakerület megbízottait, mert azok nem tudták megakadályozni, hogy a kerület bányászai munkába ne álljanak. A munkaügyi minisztérium hivatalos közlése szerint

péntek estig 203.362 bányamunkás
jelentkezett munkahelyén és állt
munkába.

A mechanikusok és fűtők szakszervezetének főtitkára kijelentette, hogy

a bányák szivattyu-munkásainak
sztrájkjáról egyelőre szó sem lehet.

A szivattyumunkások a mechanikusok és fűtők szakszervezetéhez tartoznak, ez a szakszervezet pedig el van tőkévelve arra, hogy az angol bányákat nem engedje át a pusztulásnak.

Cook, a bányászszövetség főtitkára pénteken egy népgyűlésen tartott beszédében leszögezte, hogy a bányamunkásoknak eszük ágában sincs az angol alkotmányt megdönteni. Azoknak, akik most a munkásokban forradalmárokat látnak — mondotta Cook főtitkár — arra kell gondolni, hogy mit tettek a munkások a háború alatt, holott nem is angol föld védelméért folyt a harc. A munkások csak azt kívánják, hogy olyan fizetést adjanak nekik, amelyből magukat és családjukat fenttarthatják. Ha a munkaadók megadják a napi tíz sillinges minimális munkabért, akkor a sztrájkoló bányamunkások már holnap munkába állanak, mintha misem történt volna.

Elnérgesedett a harc a szombori görögkeleti egyházközségben

Az egyházközség elnöke rágalma-
zásai pert indított a szombori
polgármester ellen

Szomborból jelentik: A szombori görögkeleti egyházközségben már évek óta súlyos belső harcok folynak. A hitközség választmányában majdnem kizárólag a szerb földmivessépart hívei foglalnak helyet és a legutóbbi hitközségi választások alkalmával is ismételt dr. Vujics Brankó ügyvédet, a szerb földmivessépart bácskai szervezetének elnökét választották meg a hitközség elnökéül. A többi pártok exponensei részint azért szorultak ki a vezetőségéből, mert a szombori szerb intelligencia nem vett részt a választásokon, másrészt, mert dr. Vujics Brankó a szerb földművesek körében nagy népszerűségnek örvend és így a maga emberéit be tudta vinni a vezetőségbe. A többi pártok nagy animozitással szemlélték a földmivessépart egyházközségi tevékenységét, különösen dr. Vujics Brankó elnöki működését és az ellenszenv csak fokozódott, amikor Vujics egy alkalommal tettleg inzultálta a hitközség egyik lelkészét, mert az szerinte megsértette.

Néhány hónappal ezelőtt az elégedetlenek memorandumot terjesztettek fel a noviszadi egyházmegyei vezetőségéhez és a vizsgálat megindítását kérték. A memorandumot harmincan írták alá, többek között dr. Tomics György polgármester, Jankulov Vladisláv esperesplébános, Novakovics Izidor bankigazgató, dr. Konyovics Jócó ügyvéd, a radikális párt titkára és dr. Krecsarevics Sándor ügyvéd.

A memorandumba foglalt panaszok kivizsgálására — mint ismeretes — az egyházmegyei tanács vizsgálatot rendelt el és annak lefolytatásával dr. Miladinovics Radivoj szuboticaí közjegyzőt bízta meg. Dr. Miladinovics felhatalmazást kapott arra, hogy szükség esetén függessze fel a hitközség vezetőségét, ellenállás esetén pedig karhatalmat is igénybe vehet. A vizsgálat elrendeléséről szóló végzés szombaton érkezett meg

Szomborba és dr. Miladinovics a jövő
hét elején kezdi meg működését.

Amikor Vujics Brankó kézhez kapta
a végzést, a memorandumba foglaltakért
rágalmazásért és becsületsértésért pert
indított dr. Tomics polgármester, vala-

mint a memorandum többi aláírói el-
len.

A vizsgálat és a per kimenetele elé
nemcsak a szombori, hanem az egész
vajdasági szerb intelligencia nagy ér-
deklődéssel tekint.

Trockijt és Zinovjevet Szibériába akarják száműzni

Pártbiróság elé állítják az orosz kommunistapárt
ellenzékének két vezérét

Moszkvából jelentik: Az orosz
kommunista párt kebelében dúló
harc egyre jobban elmérgesedik. Az
ellenzék két vezérét,

Zinovjevet és Trockijt pártbiró-
ság elé állítják,

mert azzal vádolják őket, hogy ők
biztatták fel híveiket a kommunista
párt gyűléseinek megzavarására. A
pártbiróság rendszerint Szibériába
való száműzetéssel szokta büntetni

az eléje kerülő vádlottakat és
ez a sors vár Trockijra és Zi-
novjevre is,

bár hír szerint Stalin ellenzi az el-
lenzék két vezérének száműzetését,
azonban a cseka erősebbnek bízo-
nyul a legtöbb ügyben Stalinnál is,
ami kitűnik abból is, hogy a legutóbbi
napokban a cseka Petrogradban,
Odesszában és Omszkban ismét több
száz letartóztatást fogatosított.

Jugoszláv-magyar vasuti konvenció készül

Kölesönös kedvezmények a tranzit-forgalomban

Budapestről jelentik: Magyaror-
szág és az S. H. S. királyság között
— mint a Bácsmegeyi Napló már je-
lentette — újabb mélyreható tárgya-
lások vannak folyamatban, amelyek
főleg a vasuti tranzitforgalom ol-
csóbbá és jobbátételét célozzák. Ar-
ról van szó, hogy

Magyarország és Jugoszlávia
olyan megállapodást kötnek, a
mely szerint Magyarország és
Jugoszlávia az összes átmenő
árúkat kölcsönösen kizárólag
saját vasuti vonalaikon szállít-
A jugoszláv kormány már ajánla-

tot tett a magyar kormánynak, hogy
hajlandó Splitet Magyarország rés-
szére szabad kikötőül rendelkezésre
bocsátani. A kölcsönös vasuti szállítási
megállapodásból önként folyik,
hogy

a jelenlegi díjszabást csaknem
ötven százalékkal kell mérsé-
kelni,

ami azt jelenti, hogy a magyar Ad-
ria-tarifa olcsóbb lesz, mint a cseh-
szlovák vagy az osztrak díjszabás.

Hír szerint az olasz kormány is
messzeemenő támogatást helyez kilá-
tásba a terv számára.

Fehér rózsá, piros rózsá, zöld levél

Hatóság sértése, ha a rendőrséget bírálja a sajtó

Szomborból jelentik: A szombori mű-
kedvelők ez évi július hóban több estén
át előadták a *Juhász legény, szegény ju-
hász legény* című énekes darabot, a
melynek utolsó előadásán — mint isme-
retes — sajnálatos incidens játszódott
le. Ezen az előadáson a közönség virág-
esővel lepte meg a műkedvelőket, fehér
és piros rózsákat dobta fel a szinpadra.
A jelenlevő ügyvetes rendőrkapitány
a *zöldlevelű fehér és piros rózsákban*
irredentizmust látott, jelentést tett felet-
tes hatóságainak, amelyek a darab to-

vábbi előadását betiltották a rózsák
zöld levele miatt.

A betiltással foglalkozott a *Szombori
Ujság* című hetilap is, amely többek kö-
zött azt írta, hogy az ilyen rendőrségi
eljárás inkább alkalmas az irredentizmus
terjesztésére, mint az az ártatlan virág-
eső.

A szombori ügyészség most vádat
emelt a *Szombori Ujság* cikkírója ellen,
mert a cikkben hatóság sértést lát. A
sajtópör kimenetele elé nagy érdeklő-
déssel tekintenek Szomborban.

Nemzetgyalázási pör az elmaradt idézőjel miatt

A budapesti törvényszék felmentette Feleky Gézá
egy sajtópörben, mely miatt a Világ-ot betiltották

Budapestről jelentik: Érdekes elő-
ményű sajtópört tárgyalt szombaton a
budapesti törvényszék.

1926. április 29-én a Világban »Mé-
száros Gyula cégtársa volt az olasz-
liszkai csodarabban és családjának a
bankjegyhamisításban« cím alatt egy
cikk jelent meg, amely miatt a belügy-
miniszter végleg betiltotta a Világ-ot. A
belügyminisztérium nemzetgyalázást és
a magyar állam érdekeinek súlyos ve-
szélyeztetését látta a cikkben, amely a
bécsi rendőrség jelentését és a Világ
bécsi tudósítójának információját tartal-
mazta. Bár a Világ a cikkhez fűzött
kommentárjában kategórikusan megcá-
folta a bécsi rendőrség jelentését, a
lapot az ügyészség elkobozta, majd a
belügyminisztérium beszüntette a Világ
további megjelenését. Az ügyészség
ellenkivül dr. Feleky Géza, a Világ fele-
lős szerkesztője ellen nemzetgyalázás cí-
men vádat emelt.

A nemzetgyalázási ügyet a budapesti
törvényszék Schadt-tanácsa tárgyalta.
Feleky azzal védekezett, hogy a cikket
nem ő írta, hanem csupán egy bécsi je-
lentés volt, amelyet ő tett közzé. Elmon-
dotta Feleky, hogy egy súlyos baleset
történt a cikk leadásánál, mert a bécsi
rendőrség jelentését idézőjelbe kellett
volna tenni, hogy ezzel élesen el legyen
választva a cikk további részeitől. Ez
az idézőjel azonban technikai tévedés-
ből rossz helyre került.

A törvényszék kihallgatta a Magyar
Nemzeti Bank jogi képviselőjét is, aki
kijelentette, hogy az ő benyomása sze-
rint Feleky részéről csak jóhiszemű té-
vedés foroghat fenn. Az ügyész fentar-
totta a vádat és nemzetgyalázás címen
kérte Feleky megbüntetését, míg dr.
Bródy Ernő védőbeszédében Feleky fel-
mentését kérte.

A törvényszék három percnyi tanács-
kozás után hirdette ki az ítéletet, a

mely szerint dr. Feleky Gézá felmentet-
te a nemzetgyalázás vádjától. Az íté-
let indoklása szerint a Magyar Nemze-
ti Bank nem a magyar nemzet, tehát
annak becsümlése nem meríti ki a ma-
gyar nemzet meggyalázásának kritériu-
mát. Rágalmazásról, vagy hitelrontásról
esetleg szó lehetne, de miután a sértett
képviselője ilyen címen nem kívánta a
vádlott megbüntetését, nem lehetett szó
arról, hogy ilyen címen mondja ki a bi-
rósa a bűnösséget.

Feleky Géza köszönettel vette tuda-
másul a törvényszék ítéletét, az ügyész
pedig felebbezett az ítélet ellen.

Ki volt a halálkocsi?

A csendőrség nyomozása a bez-
dini országúti reitélésben

Szomborból jelentik: A Bezdáni-uti
hulla ügyében a csendőrség jelentést
tett a nyomozásról a szombori szolgál-
bírói hivatalhoz. Ismerteti Gavrics Lá-
zár Bezdáni-uti vendéglős vallomását,
amely szerint hajnali egy óra tájban
vágató kocsi érkezett korcsmájába elé,
abból egy férfi szállt ki és felzörgött
a korcsmárost, hogy adjon éjjeli szol-
dást, mert az uton rablók támadták meg
és ezért nem mer keresztülmenni a
Sikara erdőn. A lovakon meglátszott,
hogy száguldva teték meg az utat, mert
teljesen izzadtak voltak.

Janekovics Zsárkó csordás szintén
azt vallotta a csendőrségen, hogy éjjel
után egy óra tájban rendkívül sebessé-
gel robogó kocsit látott a bezdáni or-
szágúton. Az ismeretlen kocsi nyomai
a csendőrség megállapítása szerint a
Bajai-uton levő csatornához vezettek.

Csicsovaeski Szeván halála csak úgy
ugy állhatott be, hogy amikor megszáll-
totta a kocsin ülő férfit, az a lovak közé
esapott és így a saroglyába bapuzko-
dó, fejfelé lefelé lógó Csicsovaeski, aki-
nek egyik lába a kerék tengelyhez so-
rult, a száguldó kocsi teljesen össze-
zúzta. Több mint egy kilométer hosszú
ságu utszakaszon hurcolta a kocsit a
szerencsétlen ember. A csendőrség to-
vább nyomoz aziránt, hogy ki lehetett
a kocsi tulajdonosa.

Bűnügyi eljárást

akar indíttatni a miniszter biztos
egyes szentel tisztviselőik ellen

Szentáról jelentik: A tavasz óta egy-
mást érik Szentán a hivatalvizsgálatok.
Jakovljević Milorád belügyi inspektor
márciusi revíziója után Bogojevics adó-
ügyi inspektor tartott vizsgálatot, majd
a legutóbb

Dadić Radivoj belügyi inspektor és
Kocok Emil megyei számvevő
együttesen vizsgálták felül Szentá
város közigazgatását.

A vizsgálatnál, mely közel egy hónapig
tartott, most végzett Dadić Radivoj
belügyminiszteri főszámvevő, aki a vá-
ros összes hivatalainak ügykezelését
revízió alá vette.

A Bácsmegeyi Napló munkatársa fel-
kereste a vizsgálatot vezető belügyi-
miniszteri főszámvevőt, aki kijelentette,
hogy a vizsgálat eredményéről nem
nyilatkozhatik, azt azonban elárulhatja,
hogy

a vizsgálat folyamán nagymérvű
szabálytalanságokat tapasztalt, ame-
lyek előreláthatólag újabb tüze-
sebb vizsgálatot tesznek szükség-
gessé.

— Ezek a vizsgálatok — mondotta
Dadić Radivoj — olyan természetűek,
hogy

több tisztviselő ellen fegyelmi eljá-
rást néhány tisztviselő ellen pedig
a bűnügyi eljárást is meg kell in-
ditani.

A városnak sok képzett derék tisztvisé-
lője van, akik mellett azonban néhányan
olyan lelküsimertlenséggel dolgoztak,
hogy szinte magam is megdöbbentem.
A város közigazgatásában tapasztalt
szabálytalanságnak tudható be egyé-
ként az, hogy a pótdadó olyan arányta-
lanul magas Szentán.

CIRKUSZ

A filmtéma

Ez nem tréfa, de nem is savanyu spekuláció, elmefuttatás a moziipar és moziművészet fejlődéséről — réveteg, rémült látomás ez, mint azé az apostolé, aki Pathmos-szigetén álmodta meg a régi-világ összeomlását.

A vékony filmszalagocska, mely huszonöt évvel ezelőtt indult el holmi hóboros fotográfus műhelyéből, ma ezer forrásból bugyogó, szűles folyóvá dagadt, százszorosan erezi és hálózza be a földgolyót, mint valami orsót, amire lamutot gombolyítanak — nemsokára nem is látni belőle semmit s aki felfedezi majd egyokrá a földet, kívülről, a csillagok felől, hogy hirt vigyen az ember életéről: előbb le kell majd gombolyítani róla a filmszalagot, mint selymet a gubóról, hogy életet találjon alatta.

A rohanó filmszalag felial, magába szív mindent, ami utjában áll. Elragadja könyvtől az olvasót, nézőtérrel a közönséget, színpadról a színészt, padból a tanulót. Ma az a helyzet, hogy a világaparnak egynegyedrésze filmgyártással vagy filmgyártással kapcsolatos szakmákkal foglalkozik s a világközi jelentékeny hányadával angazsálta magát a filmiparra.

És ez a hosszú, egyre növekvő boa constrictor, a filmkigyó, egyre fokozódó étvágygal emészt fel magába minden ehető és ehetőtlent, lehető és lehetlent. Filmtéma! Ábrándoznak a naiv rajongók, ama szédlő eshetőségekre gondolva, amiket egy világsláger jelent a filmiro számban, kiindulva a régen csödtől mondott felfogásból, hogy a filmdráma különleges műfaj, aminek éppen úgy megvannak a fajlagos követelményei, mint a regénynek, drámanak, vagy akár a líra versnek. Minő tévedés! Éppen az utóbbi évek filmeseménekei mutatják, hogy erről szó sincs. A filmmoloch óriási terében meg se kottyan az a párezer eredeti filmtéma, amit évente termelnek a professzionista filmírók — a film nem elégszik meg vele, hogy az olvasót eszi el a könyv mellől: magát a könyvet is felzabálja, szőröstül-bőröstül, »filmre dolgozva át«, »filmesítve« a regényt, amit ezek olvastak, hogy most milliók láthassanak. Ma már a divatos regényírók és drámaírók fontosabb, hogy regényüket és darabjukat valamelyik filmgyár megvegye, minthogy a kiadó kiadja. Goethe Faustját most dolgozták fel, készül a teljes Shakespeare-filmciklus, Molière-filmciklus, Wells-filmciklus és a többi. Hosszu hazavona után az első magyar film se eredeti filmtéma lett: a »Csárdáskirályné«-t dolgozta fel az Ufa és a lelkes ábrándozók hoppon maradtak.

Egyre zavarosabb és rettentőbb a látomás, ami elmén táru. A film egyszerűen felszippantja az írott betűt, tekergő csápjai benyomulnak a könyvtárak ablakaiba, a könyvlapok közé ékelődnek, kiszívják belőle a gondolatot és képszalaggá dolgozzák fel.

És itt nincs megállás. Mindent felhasznál a film, neki semmi se derogál. Ha elkészül, a készletben levő regények és drámák filmesítésével, bizonyára nem fogja bevárni, míg az írók újat termelnek. Miért éppen csak regény és dráma? Csak egy kis fantázia kell hozzá, a rendező fantáziája, hogy egyéb műfajokra is rátegye a kezét.

A költészetből ugyis lefoglalta már a verses regényt, költői beszélt, a hőskölteményeket. Ezután soron következnek majd a lírai versek. Tízet, tizenötöt lehet adni egyszerre, egész kötetrevalót.

Ha ezzel elkészül, jöhetnek a tudományos művek, Freudista-film, szóval félig-meddig tudományos problémákkal foglalkozót már eddig is csináltak — semmi akadály nincs, hogy a többiekre is rákerüljön a sor.

Legközelebb átírják filmre Kant: »A tiszta ész kritikája« című értekezését. Érdekesnek ígérkezik a nagy Schoppen-

hauer-film is » A felszabadított akarat« címen, óriási személyzettel. Conrad Weidt-tel a főszerepben — a kategorikus imperatívust Pola Negri fogja játszani.

Azután sorra jönnek Beke Manó Differenciál- és Integrál-számítása, negyedik kiadás, melynek különösen a háromszögletű fejezete alkalmas erre a célra — a háromszöglet Mia May, Ramon Novarro és Charlie Chaplin játsszák.

Azután jön Brehm: Állatok Világa, Müller: Mein System, Mieses: Sakkjáték Elemei és a Kisfiam latin szótára.

Közvetlenül ezután mint világattrakció, a Pallas Nagy Lexica, majd Sobota Anatómiai Atlasza és a Vasbetonszerkezetek függvényei.

Végre a Telefonszállítók Névsora, interurbant is beleszámítva, a Lak- és Cimjegyzék és a Teljes Menetrend. Most folynak a tárgyalások jelen cikkem filmesítése irányában. Ezután is figyelmeztetem a Paramount-gyárat, hogy tizezer dolláron alul nem adom.

Handwritten signature

Döntő győzelmet arattak a kantoni vörös csapatok

A bolsevikiek elől tizezrével menekül a kínai lakosság

Londonból jelentik: Hankauból érkező jelentés szerint

a még mindig ostrom alatt álló Vu-Csang városából pénteken husz-harminezer menekültet szállítottak el.

A menekültek elszállításánál olyan nagy volt a tolongás, hogy a menekültek közül ötven asszonyt és gyermeket agyontapostak.

A Daily Telegraph szerint Vu-Csang péntek délután a kantoni csapatok kezébe került.

A kantoni vöröscsapatok kétnapos ütközet után teljesen megsemmisítették a sanghaji kormányzó csapatait.

A sanghaji hadsereg pénteken állítólag már a Kiang-Si tartományban lévő Kin-Kiangot is kiürítette és a

városba pénteken este már bevonultak a kantoniak.

Csi-Nang-Fu városból is ezrével menekül a lakosság.

A pekingi amerikai követség kantoni attaséját Csi-Nang-Fu-ba küldte az amerikai állampolgárok biztonságának védelmére. Hong-Kong kikötőjében hat amerikai torpedónaszád vetett horgonyt.

Pekingi szikratáviró jelentés szerint Fu-Csang elestével Fu-Pei-Fu sanghaji kormányzó hadseregéből tizenötezer ember esett a kantoniak fogságába. Angol diplomáciai körök biztosra veszik, hogy

az angol diplomácia kénytelen lesz hivatalosan is elismerni a kantoni kormányt,

amely most már Kina nagyrésze

Itélet a Zsivot—Szlávia-pörben

Rukovina Oszkárt, Dörfler Andort és Erdödi Istvánt két évi, Gradics Damjánt és Bacsa Józsefet másfél évi börtönre ítélték. Öt vádlottat felmentettek — Az elítélteket szabadlábra helyezték

Szombaton délután hangzott el az ítélet a Zsivot—Szlávia-pörben. Délután négy órára volt kitűzve az ítélethirdetés, de már három órakor kezdett gyülekezni a hallgatóság, amely egyre szaporodott, úgyhogy négy óra tájban egészen megtelt a városháza hatalmas közgyűlési terme. Most is, mint a tárgyalás mind a kilenc napján, igen sok hölgy volt jelen, elegáns toalettben, vidáman csevegve, mintha ötórás teához jöttek volna el. A jogászvilág is erősen volt képviselve, tömegesen jöttek el a pör volt tanúi és sértettjei: hátha mégis visszakapnak valamit odavesztett pénzükből.

A hatalmas közönség feszülten várta a nagy eseményt, amikor elhangzik az ítéletet hirdető elnök szava: *Ötelsége, a király nevében...*

Közben pedig, mint minden nagy bünpörben közvetlen az ítélethirdetés előtt, élénk viták folytak arról, hogy milyen lesz az ítélet: felmentő, vagy marasztaló, aztán, hogy szabadon bocsájtják-e a vádlottakat, vagy tovább is fogva maradnak? ... A zsibongó zaj egy pillanatra elnémult: hozzák a vádlottakat: elől Rukovina Oszkár báró nyulánk, elegáns, rokonszenves alakja. Igen sápadt, de egyébként nyugodt, gyors léptekkel megy a helyére és leül a pad szélén. Utána a többi kilenc vádlott.

Egyszerre fölemelkedik az egész közönség a helyéről: az ítélező törvényszéki tanács vonul be a terembe: Pavlovics István elnök, Stárcsevics Mátó és Rudovics Szerén törvényszéki bírák.

Csulinovics Ferdó dr. államügyész, a közbud képviselője, valamint a védők: Dimitrijevic Drágó dr., Popovics Milivoj dr., Bárdos Izsó dr. és Doljanin Stjepán dr. már a helyükön vannak.

Az elnök újból megnyitja a főtárgyalást

Az általános várakozás ellenére, hogy a bíróság bevonulása után nyomban ítélethirdetésre kerül a sor, Pavlovics István elnök a tanács tagjaival helyet foglal és kijelenti,

hogy újból megnyitja a főtárgyalást.

— Az elnök kijelenti, hogy amidőn e hó 6-ikán a főtárgyalást berekesztette, az ítélet kihirdetését 9-ikére tűzte ki, de közben Gradics benyújtott egy egyesületi főkönnyvet és ezért bizonyos dolgok tisztázása végett újból megnyitja a főtárgyalást. Kérdéseket intéz Gradics-hoz és Rukovinához az alapszabályok kettezésére és az alapszabályokra vonatkozólag. Ezután az elnök bezárja a tárgyalást és a bíróság ítélethozatalra vonul vissza.

Az ítélet

Rövid idő múlva a bíróság bevonul a terembe és Pavlovics István elnök kihirdeti a bíróság ítéletét, amely szerint a törvényszék Rukovina Oszkárt, Gradics Damjánt, Bacsa Józsefet, Dörfler Andort és Erdödi Istvánt bűnösnek mondja ki a hűtlen kezelés büntetében és ezért elítéli

Rukovina Oszkárt kétévi, Dörfler Andort kétévi és Erdödi Istvánt kétévi börtönre, Gradics Damjánt és Bacsa Józsefet egyév és hathónapi börtönre.

Valamennyi elítéltnél beszámítja a négy hónapi vizsgálati fogságot.

Zvekin István, Madarász Kálmán, Dedin Grga, Robicsek Kálmán és Fodor László vádlottakat a bíróság felmentette,

miután bűnösségük mellett bizonyíték nem merült fel.

Az indokolás

Az ítélet rendelkező részének kihirdetése után Pavlovics István elnök az ítélet indokolását mondotta el.

Amint — kezdte az elnök — a vádlottak beismerő vallomásából, továbbá a kihallgatott tanúk vallomása és a könyvszakértők szakvéleménye szerint megállapítható, a múlt év elején Rukovina Oszkár kezdeményezésére Erdödi és Dörflerrel megalakították a Szlávia temetkezési, majd később a Zsivot kárhazasító egyesületet és ezeknek

vezetőül megnyerték Gradicsot elnöknek és és Bacsát alelnöknek. A nevezettek

anélkül, hogy az alapszabályok szerint közgyűlést hívtak volna össze,

amkely a vezetőséget lett volna hivatva megválasztani — maguk között kiosztották a vezető szerepeket és teljhatalommal, mint igazgatók irányították az egyesületet. Az elnök ezután utal arra, hogy az alapszabályok szerint, csak az esetben lett volna szabad kifizetni a biztosítási összeget, ha a tag az előírt husz esetet befizette, ezzel szemben az elnök az olyan eseteknek egész sorát sorolja föl, amikor a kedvezményezett két, három, négy legfőlebb öt eset befizetése után vette fel a teljes biztosítási összeget a Szláviánál. A Zsivotnál szintén az alapszabályok rendelkezései ellenére igen sok esetben kijizették a biztosítási összeget és pedig a jelentkezési sorrend betartása nélkül és különösen

a jóbarátoknak, ismerősöknek és az előttük szimpatikus egyéneknek.

Az elnök utal egy esetre, amikor Rukovina az egyik kedvezményezettnek maga vitte el a biztosítási összeget és minden elismervény nélkül átadta.

Ugyanekkor számtalan ügyfelet azaz utasítottak el, hogy nincs pénz várjanak, sőt volt eset, hogy a kedvezményezettet kiutasították az irodából. Az elnök megállapítja, hogy Rukovina, Gradics, Bacsa, Dörfler és Erdödi közösen megbeszélve és egymással egyetértve követték el a büntetendő cselekményt és ezért mondotta ki őket a bíróság bűnösnek.

A bíróság a büntetés kiszabásánál nem talált más enyhítő körülményt, mint a vádlottak bűntetlen előéletét.

A vádlottakat csak a hűtlen kezelés büntetében találta vékesnek a bíróság. Dedin, Zvekin, Madarász, Robicsek és Fodorra nézve a bíróság felmentő ítéletet hozott, miután a bizonyítási eljárás során bűnösségük mellett nem merült fel bizonyíték. Az indokolás előterjesztése fél óránál tovább tartott.

Az indokolás előterjesztése után Csulinovics Ferdó dr. államügyész felebbezést jelent be az öt vádlott felmentése miatt és indítványozza, hogy az elítélteket tartsák vizsgálati fogságban.

Dimitrijevic Drágó dr., Rukovina, Dörfler és Erdödi védője felebbezést jelent be az ítélet ellen. Popovics Milivoj dr. Gradics védője kéri, hogy védencét az ítélet jogerőre emelkedéséig bocsássák szabadon. Bárdos Izsó dr., Bacsa védője felebbezett és kérte védené szabadlábrahelyezését.

Szabadlábra helyezik a vádlottakat

A felebbezések bejelentése után a bíróság határozathozatalra vonul vissza. A teremben az izgalom a legnagyobb fokra hág. Legizgatottabbak természetesen a vádlottak. Néhány percnyi tanácskozás után a bíróság ismét bevonul a terembe és Pavlovics István elnök kihirdeti, hogy

bíróság az elítélteket, az ítéletnek jogerőre való emelkedéséig szabadlábrahelyezi

és a főtárgyalást ezzel befejezettnek nyilvánítja.

Tíz évre ítélték a zagrebi pénzhamisítók vezérét

Zagrebból jelentik: A zagrebi pénzhamisítók és kokaincsempészek bűnygyében szombaton délelőtt hirdették ki az ítéletet.

A bíróság a pénzhamisítás büntetében csupán Kraj Józsefet, a banda vezérét, aki már pénzhamisítás miatt több ízben el volt ítélve, továbbá Korus Józsefet és Taszavics Józsefet mondotta ki bűnösnek. Kraj Josipot a bíróság tíz évi szilvos börtönre, Taszavicsot pedig három havi szigorított börtönre ítélte. A tizenöt éves Karus Józsefet javítóintézetbe utalták.

A többi vádlottakat, Allar és Bucskovics kivételével, akiket felmentettek, csak kokaincsempészsben mondották ki bűnösnek. A bíróság dr. Mrvos Jován orvost és Tulinovics Bózsót öt-öt napi fogságra ítélte.

TINTA

Nyílt levél

a szellemláncról, vagy a büvölő-bájoló amerikai tisztról

Tisztelt közönség,

elég terjedelmes napi postámban a sorsjegyekkel, a tagdíjhátralékokra való figyelmeztetésekkel meg az újabb nyomatékos fölszólításokkal egyetemben évek óta gépírt névtelen leveleket is kapok, melyeket egy amerikai tiszt kezdett meg s hívei továbbítanak hozzám azzal a szíves kérelemmel, hogy félretéve munkámat, másoljam le a kilencszer, küldjem el kilenc ismerősömnek, hogy a szellemlánc meg ne szakadjon, akkor kilenc napon belül valami nagy szerencse fog érní.

Az első ily levelet mosolyogva vettem kezembe, mint csodabogarat. Csodálkoztam, hogy nálunk is gyökeret ver a tengerentúli babona. Elolvastam a szöveget, melyet le kellett volna írnom. Meglehetősen laposnak, bárgyúnak találtam. Nyomban papirkosaramba súlyosztettem. Ugy gondoltam, hogy jó lenne ugyan, ha kilenc napon belül valami nagy szerencse érne, de nagyobb szerencse ér, még pedig mindjárt az első napon, ha nem megyek bele ebbe az unalmas és sötét kis társasjátékba s megkimélem magam részint a fáradságtól, részint a bélyegköltéségtől. Általában rendkívül nagyra becsülöm az amerikai tisztet, kik *charleston*-t táncolnak, boxolódznak és vallásos szektákat alapítanak, de amerikai tisztaktól inkább pénzes leveleket várok, dollárokkal kibérelve. Bocsánat, de ez a szellemlánc nekem kissé szellemtelennek látszik.

Ezennel töredelmesen bevallom, hogy éveken át én voltam az, ki a szellemtelenség e láncát, mely az egész világot volt hivatva körüljárni, öntudatosan és állandóan megszakítottam. Egyik legnagyobb szellemláncotépő vagyok. Nem szeretném, ha félreértenének. Magam sem tartom az életet holmi átlátszó, elintéztet folyamatnak, valóban titokzatos folyamat az, melyet sem a tudomány, sem egyéb nem oldhat meg soha, valóban csoda is, melyben mi mindnyájan, kik a földön élünk, őszsze vagyunk bogozva, fölbonthatatlanul. Nyilván azért is irok. Nem ilyen névtelen leveleket, hanem egyebet. De jóhiszemű, vagy rosszhiszemű kódorkódók szélhámoskodása nem tudta figyelmemet elterelni az igaz rejtélyről, nem tudott soha egy pillanatra sem gondolkodóba ejteni. Az én kísérteteim napfényben járnak és tapinthatók. Nálam nemesak az asztalok táncolnak, hanem az egész világ. És meg vagyok győződve, hogy az én szerencsém csak önmagamtól függ, attól, vajjon becsületes és jó vagyok-e önmagammal és másokkal szemben, szóval hogy teljesítem-e az élet titokzatos parancsát.

Ugy rémlik, ezt a fölfogásomat megsajdították az amerikai tiszt körzetében élő augurok, vagy vészkéme, vagy minek nevezem őket és sértőnek érezték, hogy irásukat még arra sem érdemesítem, hogy legalább átadjam a gépirókiaszszonyomnak és lekopogtattassam. Az, aki leveleimet felbontja, figyelmeztet, hogy újabbban egyre erélyesebb, határozottabb fölszólításokat kapok onnan tülről a ködből, ahol semmi sincs, még csak egy gondolat, egy érzés sem. Sőt minap egy ádázkodó, átkozódó levelet is kézbesítettek. Ebben a kegyes szekta egyik tagja keresztény szeretettel ugyan, de szigorúan közli velem, hogy amennyiben a szövetséget nem írom le és nem továbbítom, én, valamint föl- és lemenő ági rokonaim kilenc napon belül egytől-egyig megvakulnak, amit ő a maga részéről teljes szívéből kíván is.

Mit tehettem? A levelet ezuttal nem is a szemétkosárba dobtam, ha-

nem máshová, hogy a szellemlánc még alaposabban megszakadjon. És vártam kilenc napig. A kilenc nap letelte után megírom a levelet, nem azt, hanem ezt itt a nyilvánosság előtt, tudatva a fölvilágosodott, jóakaratu emberekkel, hogy én, valamint föl- és lemenő ági rokonaim még mindig látnak. Tanácsolom tehát, hogy mások is hajtsák ezeket a járványos leveleket oda, ahova

valók. Az ő Istenkéjük mégsem vaktított meg sem engem, sem hozzátartozóimat, az ő jó kis Istenkéjük, akihez kilenc napon át buzgón imádkoztak ebben az irányban, még sem tudott megvakítani. El is mondom, hogy miért nem. Nekem tudniillik van egy másik Istenkém, egy másik jó kis Istenkém, akihez én a kilenc napon át szintén buzgón imádkoztam. Hogy kicsoda az, azt ily egy-

szerűen nem árulhatom el. De megtudhatják, ha ezt a levelet kilenczerszer sajátkezűleg lemásolják s elküldik kilencvenezer ismerősüknek, csak azért, hogy a szellemlánc valahogy meg ne szakadjon, akkor aztán kilencszáz év múlva őket is, az amerikai tisztet is valami nagyon-nagy szerencse éri. Próbálják meg: majd meglátják.

Kosztolányi Dezső

Gyorgyevics Dragoszláv főispánt kinevezték polgármesterré

Öfelsége aláírta a főispáni nyugdíjazásról és a polgármesteri kinevezéséről szóló ukázt

Sztipics Károly dr.-t később nevezik ki

Beogradból jelentik: A szuboticei polgármesterválasz szombat este félhét órakor, közvetlenül a királyi pár elutazása előtt véglegesen megoldódott. Öfelsége két ukázt írt alá, melyek közül az egyik arról szól, hogy

Gyorgyevics Dragoszláv szuboticei főispánt a király kerületi főispáni

rangba helyezi és azonnal nyugdíjazza, a másik ukáz pedig Gyorgyevics Dragoszláv szuboticei polgármesterré való kinevezését tartalmazza.

Mint illetékes helyről értesülünk, Sztipics Károly dr. szuboticei főügyésznek főispáni kinevezése egy

későbbi időpontban fog megtörténni és az erre vonatkozó aktákat el is küldték Öfelségének Topolára.

A polgármester-kérdésnek ez a megoldása Szubotícán általános meglepetést kelt, mert a közvélemény Gyorgyevics Dragoszlávot minden tekintetben rátermettekn találja az állás betöltésére.

Magyarország kiutat kap az adriai tengerhez

Elvben megvan a döntőbírósi szerződésről szóló megállapodás Jugoszlávia és Magyarország között — A külügyminiszter a jugoszláv-magyar viszonyról

Nincsics külügyi expozéja a sajtó számára

Beogradból jelentik: Nincsics külügyminiszter szombat délután hat órakor fogadta első ízben a sajtó képviselőit Genfben való visszaérkezése óta. A megbeszélés elején Nincsics hangsúlyozta, hogy nem akar expozé adni, hanem csak barátságos megbeszélést akar folytatni az újságírókkal.

Elsősorban a Népszövetség munkáját és jelentőségét méltatta Nincsics. Hangsúlyozta, hogy az ezévi ülésnek rendkívüli jelentősége van Németország felvételénél fogva.

Ezzel az általános európai helyzetben lényeges javulás áll be és lehetővé vált a locarnói egyezmény végrehajtása, aminek jelentősége számunkra nemesak abban van, hogy Németország és Franciaország közt természetes közeledés jött létre, hanem abban, hogy ezáltal egész Európa békeje a locarnói szellemben fejlődhetik tovább és

a locarnói szellem azt fogja eredményezni, hogy Európa többi részében hasonló helyzetben, hasonló békepaktumok jöjjenek létre.

Akik azonban azt várják ettől, hogy máról-hónapra csodák fognak történni, azok csalódnak.

Rátért ezután a külügyminiszter a jugoszláv delegáció munkájának méltatására és kijelentette, hogy az kétségtelenül aktív és sikeres volt. Ugy a bizottságokban, mint a plénumban felmerült kérdések megvitatásánál a jugoszláv delegáció hasznos közreműködést fejtett ki.

Megemlékezett ezután Nincsics külügyminiszter arról a kérdésről, amelyről a jugoszláv közvéleményben a legtöbb szó esett, hogy miért engedte át a közgyűlési elnökség kedvéért a népszövetségi tanácsnagyi helyet Romániának. Hangsúlyozta, hogy ilyen átengedésről szó sincs, mert a közgyűlés elnöki tisztsége nem volt semmiféle összefüggésben a tanácsnagyi hellyel.

A népszövetségi tanácsba Romániát a kisanantant jelölte, mert rákerült a sor,

amíg őt az ülés elnökévé a közgyűlés többsége választotta. Románia korábbi megegyezés alapján volt a kisanantant jelöltje, mert időrendben most Románián van a sor.

Tehát semmiféle engedmény részünk-

ról Románia javára nem történt. Nekünk egyáltalában nem lehet kellemetlen, hogy Romániát három évre választották be.

A bolgár kölcsön

ügyében intéztek ezután kérdést az újságírók. Nincsics utalt arra a kommunikációra, amelyet szombaton este adott ki a külügyminisztérium és amelyben rámutat arra, hogy

Jugoszlávia a bolgár kölcsön ellenőrzése ügyében tényleges sikereket ért el.

Elsősorban kikötötték, hogy a határ mentén ötven kilométeres zónán nem lakhatnak menekültek, továbbá megakadályozták a Lagene-nevropi stratégiai vasutvonal építését. Az ellenőrzés tekintetében a szomszédállamok állandó bizottságot alapíthatnak Bulgária területén kívül, amely a Népszövetségtől és a népszövetségi biztostól minden kérdésben felvilágosítást kérhet és megjegyzéseket tehet, a Népszövetséghez leveleket intézhet, amelyeknek tárgyalásán a tanácsülésben teljes jogu tagokként vehetnek részt az illető államok. Ehhez a kommunikációhoz Nincsics annyit fűzött hozzá, hogy a nemzetközi tárgyalásokon minden kérdésben csak kompromisszumot lehet elérni és száz százalékos eredmény híján még mindig nem jogosultak a támadások a külügyek vezetője ellen.

Nem kell elfelejteni, hogy a másik fél is független szuverén állam.

A továbbiakban rámutatott Nincsics arra, hogy a Népszövetség genfi ülészaká abból a szempontból is jelentős, mert tizenhat európai ország külügyminisztereinek módot nyújt, hogy a szoroson vett tanács tárgyalásokon kívül is találkozzanak és megbeszéléseket folytassanak egymással.

Ma már szabállyá vált, hogy minden európai külügyminiszternek a szeptember hónapot Genfben kell töltenie.

— Ami a Balkán-politikát illeti — folytatta Nincsics — Genfben találkozott a bolgár és görög külügyminiszterekkel.

A Buroval folytatott tanácskozás legutóbbi jegyzékünk után, érdekes,

hasznos és szükséges volt és jó eredményekkel is bíztak.

Görögországban többé-kevésbé ideiglenes jellegű választási kormány van. Hogy milyen lesz az új kormány, az a görög nép hangulatától függ. Az bizonyos, hogy

nem tesz jó benyomást néhány görög államférfi nyilatkozata.

Még szerencse, hogy a nyilatkozatok nem provokáltak nálunk ellennyilatkozatokat, bár mindenképpen alkalmasak arra, hogy erősítsék nálunk azt az irányzatot, mely nincs tulságosan etragadtatva a Görögországgal kötött konvencióktól.

A francia-német közeledés

Nincsics külügyminiszter hangsúlyozta, hogy Franciaország politikája Jugoszláviával szemben továbbra is barátságos marad. Azokból a beszélgetésekből, amelyek Nincsics Genfben a tavasszal és most legutóbb is német politikussal, különösen Stresemannal folytatott, azt a benyomást nyerte, hogy a németek részéről is színpátia-vel kísérik a jugoszláv állam fejlődését. Ausztria tekintetében Nincsics kijelentette, hogy a most készülő döntőbírósi szerződés új etapot jelent a két állam közötti barátságos viszony kiépítésében.

A jugoszláv-magyar viszony

— Magyarország tekintetében — mondotta Nincsics — kétségtelen, hogy a viszonyok mindkedvezőbben alakulnak és meg vagyok győződve arról, hogy az új irány nem fog helytelenítéssel találkozni sem egyik, sem a másik nép közvéleményénél. Kétségtelen, hogy viszonyaink hasonlósága kedvező alapot nyújt a barátságos politika számára.

Mi már eddig elvben megegyeztünk egy döntőbírósi szerződés és a konfliktusok békés elintézésére vonatkozó konvenció megkötésére. Ilyen konvenció megkötése nem kis jelentőségű lesz.

A Magyarországgal való jóviszony megteremtése Prágában és Bukarestben is jó fogadtatásra talált. Az újságírók ezután megkérdezték Nin-

csicset, igaz-e, hogy Magyarország spliti szabaddikötöt kért az S. H. S. királyságtól.

— Ami Magyarországnak tengerre való kijutását illeti — mondotta Nincsics — erre is rákerül a sor.

Magyarországnak kétségtelenül van szüksége kiutrá a tengerhez és a mi érdekeinkkel nem ellenkezik, hogy azt megkapja, sőt érdekeink, hogy Magyarország ez igényeinek teljesítését megkönnyítsük.

Végül Nincsics nyilatkozott a jugoszláv-olasz viszonyról és kijelentette, hogy az normálisan fejlődik a két évvel ezelőtt megkötött barátsági szerződés értelmében.

Sulyos szabálytalanság a franzföldi evangélikus hitközség pénzkezelése körül

Pancsevőről jelentik: *Rehmann* Jakob franzföldi lakos és társai feljelentésére a vallásügyi miniszter vizsgálatot rendelt el *Merni* Gyula franzföldi evangélikus lelkész és az evangélikus egyházközség vezetői ellen, akiket a feljelentők *hütlennel kezeléssel vádolnak*. A vallásügyi miniszter a vizsgálat lefolytatására *Hraniszavljevics* Szeván osztályfőnököt küldte ki Franzföldre, aki *Karkotics* Lujó községi jegyző segítségével a vizsgálatot le is folytatta és megállapította, hogy a lelkész és az egyházközség vezetői sulyos szabálytalanságokat követtek el.

A könyvek áttekintése alkalmával a vizsgálóbizottság egy hatvannégyezer dináros tételt talált, amely a német gyermekek számára kiosztott segély címen szerepel a főkönyvben, azonban nyugtákat a vezetőség tagjai nem tudtak felmutatni. Ezenkívül 389.117 korona és 48 fillér hiányt találtak 1922—1925. évekből, aminek hovatartásáról szintén nem tudnak felvilágosítást adni.

A vizsgálat befejezése után *Karkotics* jegyző a vizsgálat iratait beküldte a pancsevői ügyészségnek, amely a lelkész és az egyházközség vezetői ellen elrendelte az eljárást.

Adán vallatnak

Két rendőr ellen könnyű testi-sértésért tettek feljelentést és sulyos testisértés miatt folyik az eljárás

Szentáról jelentik: Érdekes járásbíró-sági tárgyalás folyt le a szentai járásbíró előtt. Zapletán János adai földmives indított pert Varga Ferenc adai földmives ellen hatóság előtti rágal-mazásért, Farkas István béres ellen hamis tanúzásért és Beslin Tihomir, valamint Gyakov Gyuró adai rendőrök ellen könnyű testi-sértésért. A pert részben az teszi érdekessé, hogy nyolc liba rejtélyes eltűnéséből származott, részben, hogy a tárgyalás folyamán hivatalosan is megállapítást nyert, *milyen brutális módon vallatnak az adai rendőrök*.

A per előzménye az, hogy Vargaék-nak ellopták nyolc libájukat. A károsult földmives a lopással Zapletán Jánost gyanúsította, akit az adai rendőrség le is tartóztatott, miután Farkas István, Vargaék bérese is ellene vallott. Több órai fogvatartás után kiderült, hogy Zapletán ártatlan, mire szabadonbocsátották.

A tárgyalást *Davidovics* Bogdán szentai járásbíró Adán tartotta meg. Először Varga Ferenc rágalmazási pörét tárgyalta le és a bizonyítási eljárás befejezése után a vádlottat ötszáz dinár fő és háromszáz dinár mellékbüntetésre ítélte. Ezután következett a rendőrök ügye. Ennek az ügynek a tárgyalásánál azután részben beismerés, részben tanuvallomások alapján kiderült, hogy *Gyakov Gyuró és Beslin Tihomir rendőrök oly sulyosan bántalmazták Zapletánt*, hogy kihallgatása után hosszabb ideig nyomta az ágyát. Először összeverték a talpát és amikor már alig tudott a lábán állni, a két rendőr arra kényszerítette, hogy a hivatali szobájában futkosson. *Davidovics* járásbíró ebben az ügyben nem is hozott ítéletet, hanem az iratokat áttette a szubotcai ügyészséghez, hogy sulyos testisértés miatt

folytassa le az eljárást a rendőrök ellen.

Ezzel egyidejűleg az adai rendőrség másik két tagja ellen újabb feljelentés is történt, sulyos testisértés címén. A feljelentés szerint *Beslin Tihomir és Vukov Ráda* rendőrök sulyosan összeverték lakásukon *Szeles József* földmivist és annak feleségét, akik ellen lopás gyanúja miatt indult eljárás. A két rendőr egy husággal ütlegelni kezdte *Szelest* és feleségét és verés közben egyre azt

hajtogatták:

— *Addig verünk benneteket, míg elő nem adjátok a pénzt.*

A verést azután csak akkor hagyták abba, amikor már *Szeles* és felesége testét ellepték a kék foltok. Különösen az asszony szenvedett sulyos sérüléseket, amelyekről dr. *Pető Mátyás* orvossal látetelet vétetett fel és bűnvádi feljelentést tett a brutális rendőrök ellen. Időközben előkerül a keresett pénz is, amelyet a kukoricásban találtak meg

Fontos változások a francia diplomáciai karban

Párisból jelentik: A francia sajtó egyrészen szombaton olyan hírek jelentek meg, amelyek szerint

Briand és Poincaré között a külföldi követségek személyzetében eszközözlendő átcsoportosítások tekintetében sulyos nézeteltérések merültek fel.

Briand ugyanis hallani sem akar arról, hogy egyes követségek vezetőit kicseréljék, míg Poincaré ragaszkodik ahhoz, hogy legalább **a berlini francia követség vezetőjét váltsák fel.**

Poincaré azt akarja, hogy a berlini követség vezetését *Paul Claudel* jelenlegi tokiói követ vegye át. Poincaré ezenkívül a római francia nagykövetet is ki akarja cserélni, mert véleménye szerint a jelenlegi római követ tapintatlan eljárásának volt a következménye a legutóbbi francia-olasz feszültség.

Amíg a francia sajtó csak mint lehetőségéről beszél ezekről a diplomáciai változásokról, addig a londoni sajtó már *befejezett tényként közli,*

a francia kormány visszarendelte Rómából Besmark nagykövetet

és helyébe *Sain Aulaire* londoni nagykövetet nevezte ki a római követség vezetőjévé. Az angol politikai körökben a római nagykövet kicserélését azzal magyarázzák, hogy **a francia kormánynak erős kére van szüksége Rómában hogy megfékezze Mussolini imperialista hajlamát.**

Sain Aulaire a Ruhr-megszállás előkészítésekor bebizonyította, hogy erőskezü diplomata, akivel nem lehet ujjat húzni. Az új nagykövet nem simamodoru, hanem rideg és erélyes ember, akit Poincaré a Ruhr-megszállás idején Londonban is arra használt fel, hogy eltökélt szándékait ridegen közölje az angol külügyminiszterrel. A londoni diplomáciai körök szerint ugyanilyen szerepet szánt Poincaré *Sain Aulaire*nek *Mussolini* mellett is, aki az utóbbi időben *tulságosan csörteti a kardját.*

Pánik a hullabörzén

A szabályosan működő egyesületek memorandumában tiltakoznak a belügyminiszteri rendelet ellen

A *Bácsmegyei Napló* a napokban hírt adott arról a belügyminiszteri rendeletről, amely szerint mindazokat a temetkezési és kiházasító egyesületeket felfüggesztik, illetve beszűntetik, amelyek működéséhez nem járult hozzá a kereskedelemügyi minisztérium. A rendelet megrögzött a szubotcai főispáni hivatalhoz is.

Gyorgyevics Dragoszláv főispán a rendeletet nem hajtotta végre, hanem omályos részei felől felvilágosítást kért a belügyminisztériumtól. A rendelet ugyanis azt mondja, hogy a jövőben a főispán minden rendelkezésére álló eszközzel akadályozza meg, hogy a temetkezési egyesületek a kereskedelemügyi minisztérium külön jóváhagyása nélkül működhessenek. A rendelet azonban homályosan van megfogalmazva és úgy is lehet értelmezni, hogy a rendelet csak a jövőben alakuló egyesületekre vonatkozik. A belügyminiszter válaszáatól függ tehát a hullabörze további sorsa.

A *Bácsmegyei Napló* korábbi cikke

következtében, amelyben azt írtuk, hogy minden egyesületet, amelynek működése ellen panasz merült fel, ahol szabálytalanságokat követtek el, néhány egyesület vezetősége a pénteki esti konferencián elhatározta, hogy az ismertett rendelet visszavonása érdekében memorandumot fog intézni a belügyi és kereskedelemügyi minisztériumhoz. A temetkezési egyesületek vezetői ugyanis nem tartják törvényszerűnek az alapszabályok jóváhagyásának visszavonását, mert a husz szubotcai egyesületbe a tagok több millió dinár tagdíjat fizettek be, amit elhalálozások alkalmával a kedvezményezetteknek kifizettek. A pénzt nem lehet azoktól visszakövetelni és a többi tagoknak visszafizetni. Ha a belügyminisztérium tévedésből hagyta jóvá az egyesületek alapszabályait — mondják — azért az egyesületek vezetői és a tagok nem felelhetnek és nem szenvedhetnek kárt.

A memorandumot a jövő hét elején küldöttéleg elküldik az illetékes minisztériumoknak.

Keddre halasztották az osztrák tisztviselősztrájkot

Bécsből jelentik: A hivatalnoksztrájk veszedelme még nem múlt el. Pénteken későn éjszaka a huszonötös bizottság értesítette az összes érdekelt szervezeteket, hogy közbejött események miatt, amelyek remélhetőleg meghozzák az állami tisztviselők és alkalmazottak követeléseinek teljesítését,

elhalasztották a sztrájk megkezdését keddre, október tizenkettedikére.

Ezt a határozatot szenvedélyes vita után viharos éjszakai ülésen hozta meg az állami tisztviselők szervezetének huszonötös bizottsága és a technikai unió. A szónokok

az ülésen azt fejtegették, hogy a kormány ki akarja játszani az állami tisztviselőket és

a kormány azért taktikázik, hogy a közvélemény előtt a hivatalnoksztrájkot ellenszenvesé tegye.

Különösen a szakszervezeti bizottság tagjai erősködtek, hogy a sztrájkot el kell halasztani, mert különben beleesnek a kormány csapdájába. A szónokok azt hangoztatták, hogy meg kell várni a kancellár és a pénzügyminiszter javaslatát, amely kétségtelenül igazolni fogja a közvélemény előtt az állami tisztviselők aggodalmainak jogosultságát és akkor

október 12-ikén sokkal kedvezőbb körülmények között kezdenek meg a sztrájkot,

mert a közalkalmazottak hivatkozhatnak majd arra, hogy a kormány még rosszabbá akarja tenni helyzetüket és így számíthatnak a sztrájkban a közvélemény rokonszenvére.

A vitában résztvettek a huszonötös bizottság tagjai, a technikai unió kiküldöttjei és a szakszervezeti megbízottak és jóval éjfél után jött létre az egyhangú határozat, amely szerint

**az állami tisztviselők kedd déli 12 óráig várnak a munka be-
szünetítésével.**

A huszonötös bizottság az ülés után utasította a végrehajtóbizottságot, hogy valamennyi vidéki szervezetet tartson permanenciában és a sztrájk előkészületeit hagyják abba.

Váltókamisítás miatt

letartóztattak egy vagyonos földbirtokost

Pancsevőről jelentik: A pancsevői ügyészség utasítására váltóhamisítás miatt letartóztatták *Hittinger* István franzföldi földbirtokost, a franciái gőzmalom társtulajdonosát. *Hittinger* letartóztatása nagy szenzációként hatott, mert vagyonos ember hírében áll. Hatvan hold földje, háza van Franzföldön.

Hittinger a malom tette tönkre. A malomnak egymillió dinár adóssága van, azonkívül *Hittinger* külön is 850.000 dinárral tartozik a malom üzletfeleinek. Legutóbb kétszáz ezer dinárra volt szüksége és ezt a pénzt váltó ellenében meg is kapta. A váltón rokonai nevei szerepeltek. A váltó visszleszámitolásra került az egyik pancsevői bankhoz s ekkor kiderült, hogy hamisak, mert a váltón szereplők neveit maga *Hittinger* írta alá.

Splitbe utaztak

a csehszlovák képviselők

Zagrebból jelentik: A pénteken este Zagrebba érkezett csehszlovák képviselők szombaton megtekintették Zagreb nevezetességeit, majd szombaton délelőtt tizenegy órakor megjelentek a városházán, ahol *Heinzl* polgármesternek ajándéku egy méter magas cseh kristályüvegből készült vázát nyújtották át. A délelőtti folyamán a *Hlinka*-féle szlovák néppárt négy képviselője látogatást tett *Radics* Istvánnál, a horvát parasztklubban, ahol délben megjelentek a cseh agrárpárt és a kisiparosok pártjának a képviselői is. Déli egy órakor Zagreb városa bankettet adott a csehszlovák képviselők tiszteletére, akik délután három órakor meglátogatták a horvát írók egyesületét, öt órakor pedig *Heinzl* polgármester adott a vendégek részére teát. A csehszlovák képviselők este kilenc órakor különvonaton Splitbe utaztak.

SPLITZER

szücs
szőrmeáruháza
Szubotica

Szörmekabátok 1500 D-től
Szörme 30 dinártól kezdve

HIREK

— **A FILKÓ ÉS HABOSTORTA,** a Bácsme gyei Napló két vasárnapi mellékletének megjelenése elé az utolsó pillanatban elháríthatatlan technikai akadályok gördültek, úgyhogy a két mellékletet nem csatolhatjuk vasárnapi számunkhoz. Amikor ezért olvasóközönségünk szíves elnézését kérjük, egyben közöljük, hogy a hiányt a jövő vasárnap pótoljuk, amennyiben kettős számot fogunk kiadni úgy a Filkóból, mint a Habostortából.

— **Kinevezték a szentai katolikus plébánia adminisztrátorát.** Szentáról jelentik: Budanovics Lajos, bácskai apostoli adminisztrátor Varga Lajos káplánt nevezte ki a Gózon István halálával megüresedett szentai plébánia adminisztrátorává.

— **Hétfőn városi közgyűlés lesz Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Noviszad kiszélesített városi tanácsa hétfőn délután tartja meg októberhavi rendes közgyűlését. A szűkebb városi tanács már elkészítette a jövő évi költségvetést, amelyet az árvízokozta károk összegeinek beiktatásával még ki kell egészíteni, úgy hogy az novemberben már a kiszélesített tanács elé kerüljön.

— **A jugoszláv katolikus püspökök őszi konferenciája.** Zagrebból jelentik: Az ország katolikus püspökei szokásos évi konferenciájukat hétfőn tartják meg Zagrebban. A konferencián dr. Bauer zagrebi érsek fog elnökölni.

— **Kinevezés.** Az állami főszámvevőszék Kulics Alekszandart a szubotocai pénzügyigazgatósághoz a helyi ellenőrző hivatal (mesna kontrola) főnökévé nevezte ki. Kulics Alekszandar hétfőn foglalja el hivatalát.

— **A noviszadi Nemzeti Színház műsora.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Nemzeti Színházban vasárnap délután a Két árva, este Cigányszerelem kerül bemutatásra Dervizs énekes felléptével. Kedden Cigányszerelem, szerdán a Szép pusztá, esütörtökön pedig a Drótosót kerül előadásra.

— **Meghalt a legrégebb nagyváradi újságíró.** Nagyváradról jelentik: Szücs Dezső, a »Nagyváradi« című napilap munkatársa a nagyváradi elmebetegintézetben meghalt. Szücs a régi újságírógárdához tartozott és egyike volt azoknak, akik a háború előtti években Ady Endrével együtt megcsinálták a magyar irodalmi forradalmat. Hosszu évekig dolgozott redakciókban, majd közigazgatási pályára lépett, de utóbb ismét visszakérült az újságírói asztalhoz. Az évtizedekig tartó robot felőrölte idegeit. Négy nappal ezelőtt az uccán hirtelen rosszul lett, ahonnan a nagyváradi kórház elmeosztályára szállították, ahol meghalt. A tragikus sorsu újságíró temetése nagy részvét mellett ment végbe.

— **Felmentett községi jegyző.** Pancevóról jelentik: A belügyminiszter felmentette állásától Popov Dusan bresztováci községi jegyzőt és helyére Sztankov Vojislav szelencei jegyzőt nevezte ki.

— **Jegyzői és bírói kinevezések és át-helyezések.** Beeskerekéről jelentik: A belügyminiszter Jovanov Dimitrije bresztováci bírót felmentette állásából és Barak Rada bresztováci lakost bírónak, Crnobarára pedig Szifniosz Alekszandert jegyzőnek nevezte ki. A belügyminiszter ezenkívül a következő jegyzőket helyezte át: Jankahidács Márkót Bánátszkideszpótovácra, Begaszentgyörgyre, Lucsics Vaszót Begaszentgyörgyről Bánátszkideszpótovácra, Mandovics Dimitrijét Gyáláról Jermenovácira, Kikics Szvetozárt Novibecséről Gyálára, Pavlovics Dobromirt Crnabaráról Jázovóra, Mirkos Danilót Jázovóról Potiszki Szentinikolára, Popov Dusan bresztováci jegyzőt nyugdíjazta és helyébe Sztankov Boriszlav teleuzi jegyzőt nevezte ki Brestovácra a belügyminiszter.

— **Éjszakai vizsgálat a szentai vasúti állomáson.** Szentáról jelentik: Csütörtökön éjszaka dr. Borko szubotocai vasutigazgató és Adasevics Sztarzssek osztályfőnök megjelentek a vasúti állomáson és reggel fél hét óráig vizsgálták az állomást és környékét, hogy a rend és tisztaság megfelel-e a vasúti üzlet-szabályzat követelményeinek. Mindent rendben találtak, csak azt kifogásolták, hogy a várótermek butorzata hiányos. Nyomban intézkedtek, hogy ezt a hiányt pótolják. A vasutigazgató és az osztályfőnök Szentáról motorhajótánnal folytatták útjukat Noviszad felé.

— **Oktober végére elkészül a noviszadi Magyar-ucca kövezete.** Noviszadról jelentik: A Magyar, Mátyás király-uccák és a vasúti sétány keramit, illetve bazaltkocka kövezete e hó végéig elkészül. A vállalkozó cégek az uccák kövezetért hét év jótállást vállaltak és kötelesek a jókarbantartásról gondoskodni.

— **A zagrebi lakók tiltakoznak az új lakástörvénytervezet ellen.** Zagrebból jelentik: A zagrebi lakók szövetsége vasárnap a Zrinevácon népgyűlést tart, amelyen tiltakozni fognak az új lakástörvénytervezet ellen.

— **Lengyel orvosok Zagrebban.** Zagrebból jelentik: Zagrebba szombaton megérkezett az a tizenöt lengyelországi orvos, akit a Népszövetség küldött ki a jugoszláv egészségügyi intézmények tanulmányozására. Az orvosok négy napig maradnak Zagrebban, azután Ljubljanába utaznak.

— **Kinevezték Seeckt tábornok utódát.** Berlinből jelentik: A német hadsereg lemondott főparancsnokának, Seeckt tábornoknak utódául Heye tábornokot, az első gyalogos hadosztály parancsnokát nevezték ki a hadügyminiszter katonai tanácsadójává, aki egyben a német haderő főparancsnoka.

— **Orvosi hír.** A közegészségügyi minisztérium kinevezte dr. Rip Miklóst a szombori városi közkórház orvosává. Magánrendeléseket Kraljica Mária-tér 4. szám alatt rendelőjében folytat.

— **Kerékpártolvajok.** Noviszadról jelentik: Szever Márton futaki lakos szombaton kerékpáron bejött Noviszadra és a munkásbiztosítópénztárhoz ment, hogy ott dolgát elvégezze. Kerékpárját a munkásbiztosítópénztár lépcsőházában helyezte el, ahonnan a kerékpár nyomtalanul eltűnt. A rendőrség keresi a tolvajt. Mokus Vilmos Darányi-telepi kereskedő a Dalmácia-vendéglőben borozott, amikor az asztalánál megjelent egy ismeretlen ember, aki megkérte, hogy kerékpárját pár percre adja át neki. Mokus átadta a kerékpárt az ismeretlen személynek, aki azonban a kerékpárral egyáltalában nem tért vissza.

— **Új szerb napilap indul Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Noviszadon új szerb hetilap indul meg a jövő héten. Az új lap kizárólag városi ügyekkel kíván foglalkozni.

— **Bányaszerencsétlenség százhatvan halottal.** Londonból jelentik: Fokvárosból érkező jelentés szerint a Durbid Navigation bányájában pénteken robbanás történt. Azt hiszik, hogy négy fehér és százhatvanhat színes bányamunkás meghalt az aknában, amelyet a robbanás teljesen összerombolt, úgyhogy a bentlevő munkások elől a robbanás az utat teljesen elzárta. A bányalég miatt eddig még nem lehetett megkezdeni a mentési munkálatokat.

— **Meghalt a molgunarasi plébános.** Komáromy József, a molgunarasi római katolikus egyházközség plébánosa szombaton Noviszadon rövid szenvedés után elhunyt. Az elhunyt plébános 32 éves volt, nemrégiben súlyos természetű epekő bántalmat léptek föl, amelyekre a noviszadi dr. Brezovszky-féle szanatóriumban keresett gyógyulást. A gondos orvosi ápolás azonban nem tudott rajta segíteni, a fiatal plébános a halotti szentségek áhitatos felvétele után szombaton meghalt. Az engesztelő szent mise-áldozatot szülőfalujában, Bácsko-gradisten, hétfőn délelőtt kilenc órakor tartják meg.

— **Két hajó összeütközött a havrei kikötőben.** Párisból jelentik: A Le Havre—newyorki tengeri járatok egyik gőzöse, a Páris nevű hajó a havrei kikötőben pénteken egy vontatógőzössel ütközött össze, amelynek tizennégy főnyi legénységéből tizenegy ember a tengerbe fullt.

— **Svehla nem kizárólag politikusokból fogja megalakítani kormányát.** Prágából jelentik: A Narodny Listy értesülése szerint most már bizonyos, hogy a hivatalnok-kormány lemondása után Svehla nem fog kizárólag politikusokból álló kormányt alakítani, hanem ideiglenes kabinetjében hat tárcát szakminiszterekkel fog betölteni. Az új kormány feladata az lesz, hogy körülbelül az év végéig vezesse az ügyeket, mert addig remélik, hogy tisztázódik a helyzet a politikai pártok között.

— **Halálozás.** Szombat délután hosszas szenvedés után meghalt Szubotican özvegy Kiss Imréné, született Lendvay Róza életének hetvenedik évében. Az elhunyt matróna tipusa volt a családját-szerető, munkáséletű asszonynak. Korán maradt özvegy és nagy áldozatkészséggel, türelmes gondnal nevelte fiait, akik rajongó szeretettel vették körül. Hónapokkal ezelőtt súlyos betegség támadta meg, melynek szervezete nem tudott ellenállni. Az elhunytat négy gyermeke, köztük dr. Kiss József, a Közgazdasági Bank vezérigazgatója és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése hétfőn délután négy órakor lesz az V. kör, Preradovicseva-ucca 13. számú gyászházban és a Bajai-uti temetőben levő családi sírboltban helyezik örök nyugalomra. A hátramaradt gyászoló család iránt minden oldalról megnyilatkozik a részvét.

— **Betörés Petrovoszelón.** Petrovoszelóról jelentik: Nikolics Kuzman petrovoszelói pék, amikor pénteken reggel üzletét ki akarta nyitni, a külső ajtót nyitva találta. Nikolics értesítette a rendőrséget, amely megindította a nyomozást. Megállapították, hogy a betörők feltörték a kasszát és abból négyszázötven dinárt elvittek. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Lopásért kétheti fogház.** Beeskerekéről jelentik: A beeskerei törvényszék szombaton tárgyalta Lázár Ferenc bókai lakos bünyjét, aki a vasutól, ahol szolgálatban volt, árut lopott. A bíróság Lázárt két heti fogházra ítélte.

— **Súlyos testi sértésért pénzbüntetés.** Beeskerekéről jelentik: A beeskerei törvényszék szombaton tárgyalta Srdanov Rada szerbaradáci lakos ügyét, aki Tomics Milán gazdát börtöl úgy fejbévágta, hogy három hétig ágyban fekvő beteg volt. A bíróság Srdanovot hatszáz dinár pénzbüntetésre ítélte.

— **Kigyulladt a debreceni Bika-szálloda.** Debrecenből jelentik: Szombat délelőtt feltizenegy órakor kigyulladt a négyemeletes Bika-szálló teteje. A tűzoltók azonnal kivonultak, az oltás azonban nagy nehézségbe ütközött, mert a tűz fészke a padlástetőn volt, ahová az épület palateteje miatt nem lehetett közelebb kerülni. Csak nagy fáradtsággal sikerült a palatető egy részét lebontani és a tüzet egy óra után lokalizálni. A tető nagyrésze leégett, a szálloda épületének azonban nem történt baja. A tűz a szálloda vendégei között óriási riadalmat okozott. A vizsgálat megállapította, hogy a tüzet egy áttűzesedett kémény okozta.

— **A határmenti őrházak építése.** Szomborból jelentik: Szombaton reggel Szomborba érkezett Jovanovics Milos tábornok, hadügyminiszterhelyettes és Zecsevics Milán, a beogradi helyőrség parancsnoka. Szomborból autón Bezdán és Radjica felé folytatták útjukat, hogy felülvizsgálják a magyar határ mentén épülő beton őrházak építési munkálatait.

— **Öngyilkosság.** Popovics Ljuba harminchárom éves vendéglői alkalmazott péntek este nyolc órakor a Paja Dobanovacska-utca 15. szám alatti orosz vendéglőben öngyilkossági szándékból zsirszódát ivott. Súlyos sérüléseivel a mentők a közkórházba szállították.

— **Pénzbírság nemzetgyalázásért.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék pénteken kétezer dinár pénzbírságra ítélte Bozsín Gavra tovarisevól utmestert, aki 1924 október 2-án egy palánkai korcsmában nemzetgyalázást követett el. Nenádov István rendőrőrmester emiatt bikacsökkel fejbévágta, de a törvényszék felmentette. Az ügyész mindkét vádlott terhére felebezett.

— **Szívszélhűdés okozta a holtan talált adai béres halálát.** Szentáról jelentik: Az adai vasúti őrház mellett — mint a Bácsme gyei Napló már közölte — vasárnap holtan találták Lévai Pál bérest. Özvegy Lévainé a gyanuokok alapján kérte a holttest exhumálását. Az ügyészség utasítására Davidovics Bogdán járásbíró jelenlétében az orvosok másodszor is felboncolták a holttestet és megállapították, hogy Lévai halálát szívszélhűdés okozta.

— **Felolvasó ülés az orvoskaszinóban.** A szubotocai orvosi kaszinó október hó 14-én d. u. 6 órakor a Nemzeti-szállodában (régi Lloyd helyiség) felolvasó ülést tart betegbemutatókkal.

— **A magyar csapat legyőzte a Vik-tória Ziskovot.** Budapestről jelentik: A prágai Viktoria Ziskov szombaton délután a három legjobb budapesti csapat tartalékjátékosaihoz összeállított legénységgel mérkőzött. A mérkőzést 3:1 arányban a pompásan játszó magyar kombinált csapat nyerte meg.

— **SZOMBORI OLVASÓINKHOZ!** Felkérjük azokat a szombori olvasóinkat, akik a Bácsme gyei Naplót korán reggel házhoz szállítva akarják megkapni, hogy eziránt forduljanak akár személyesen, akár telefonon szombori szerkesztőnkhez, dr. Szántó Miklóshoz (Apatini-ut. telefon 341.)

— **A román hadbírság egyhavi fogházra ítélte Pálffy bankárt.** Kolozsvárról jelentik: A Budapestről megszökött Pálffy Sándor bankár egy havi fogság után pénteken került a hadbírság elé tiltott határátlépés miatt. Pálffy a hadbírság előtt azzal védekezett, hogy Budapesten teljesen tönkrement és ezért kellett megszöknie. A hadbírság tiltott határátlépés miatt egy havi fogházra ítélte Pálffy, akit a büntetés kitöltése után át fognak adni az ügyészségnek, ahol már folyamatban van ellene a kiadatási eljárás.

— **A pápa alteregóját fel akarják léptetni egy filmben.** Párisból jelentik: Egy amerikai filmvállalat egymillió frankot ajánlott fel egy Oise-megyei falu papjának, Bernard abbénak, ha szerepet vállal a vállalat egyik új filmjében és abban XI. Pius pápát alakítja. Bernard abbé olyan feltűnően hasonlít a pápához, hogy mult évi vatikáni látogatása alkalmával még a vatikáni gárda tagjai is a Szentatványk kijáró tisztelettel fogadták. A hasonlóság olyan feltűnő volt, hogy a pápa külön kihallgatásra magához kérette az abbét és csodálkozását fejezte ki a nem mindennapi hasonlóság felett. Bernard abbé még nem fogadta el a filmvállalat ajánlatát, mert előbb püspökének hozzájárulását akarja kikérni.

— **Megbotozta a feleségét.** Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség tartóztatta Pácsi István noviszadi közművest, aki feleségét börtöl súlyosan bántalmazta. A vizsgálóbíró Pácsit kihallgatása után szabadlábra helyezte.

— **Balokovics hegedűművész szubotocai hengversenye.** Nagy érdeklődés előzi meg Szubotican Balokovics Zlatko világhírű horvát hegedűművész október 12-én megtartandó hengversenyét. A kiváló hegedűművész, akiről az amerikai kritika ugyanolyan elismerőleg nyilatkozott, mint az európai világsajtó nagy zagrebi sikere után csak egy estén lép fel Szubotican. A szezon egyik legérdekesebb hengversenyének műsorán a következő számok szerepelnek: Wieniawski: Koncert D-moll, Goldmark: Adagio, Brahms: Sonata D-moll, Dvorak: Slavenski ples G-dur, Balogh: Caprice antique, Manojfovics: Igra udovicu és Sarasate: Ciganski napjevi. Balokovics hengversenye kedden este fél kilenckor kezdődik a Népkörben és arra a jegyek elővételben kaphatók a Vig-féle könyvkereskedésben.

— **Vannak kifogástalanul működő temetkezési egyesületek is.** A temetkezési egyesületek körüli anomáliákkal és különösen a Zsvotnál és a Szláviánál megállapított visszaélésekkel kapcsolatban olyan cikkek jelentek meg a sajtóban, amelyek az érdekelt körökben általános pánikot idéztek elő. Az a bizalmatlanság, amely a szabálytalanul és irreálisan működő egyesületekkel szemben természetesen kifejlődött, károsan hat vissza olyan egyesületekre is, amelyek hivatásukat szigorúan az alapszabályok keretében töltik be. Ilyen kifogástalanul működő egyesületek például a »Szloga«, a »Caritas« és a »Concordia« temetkezési egyesületek, amelyek kötelezettségeiknek pontosan eleget tesznek és így semmi ok nincs arra, hogy a tagok bizalmatlanságot tápláljanak irántuk, ami által a tagok a vezetőség helyzetét megnehezítve a saját érdekeik ellen véténének.

— **Fényképek a ljubljani jogászkongresszusról.** A ljubljani jogászkongresszuson felvett fényképek igen sikerült kivitelben elkészültek. A fényképekért Györgyevics Jován bírónak kell fordulni. Egy kép ára ötven dinár.

— **A szubotícai Francia Klub választmányi ülése.** Kedden, október 12-ikén délután hat órakor a Francia Klub választmányi ülést tart, amelyen fontos határozatokat hoznak a klub működési programjára vonatkozólag. Ezért a klub elnöke felkéri a választmány valamennyi tagját, hogy kivétel nélkül jelenjenek meg az ülésen.

— **Van villany — és még sincs.** Somborból jelentik: Petrovács község előljárósága még ez év elején engedélyt adott Csányi György vállalkozónak egy villanytelep felépítésére. A szerződésben, melyet a megyei közgyűlés is jóváhagyott, Csányi azt a jogot is megkapta, hogy a házakba csak ő vezetheti be a vezetékét. A minisztérium viszont ezt a pontot kifogásolta. Csányi az államtanácshoz felebbezett és a község lakossága, amelynek most már villanytelepe van — várja hogy a vezetékét is megkaphassa, mert Csányi ragaszkodik jogához és senki mással nem engedí bevezetni a villanyt a magánházaiba.

— **Locarnó ünneplő Locarnót.** Genéből jelentik: Október 16-án ünneplik Locarnóban a locarnói egyezmény első évfordulóját. Ebből az alkalomból azt az uccát, amelyben a konferencia épülete áll és amelyet eddig Pálma-uccának neveztek, Béke-uccának keresztelik el.

— **A szentai tanítók harca a tüzelőfáért.** Szentáról jelentik: A szentai tanítók eddig évenként négy erdei-öl fát kaptak a várostól. Körülbelül fél évvel ezelőtt a városi tanács megtagadta a fa természetben való kiszolgáltatását és úgy rendelkezett, hogy a fa helyett évi négyszázhusz dinárt ad a törvényben meghatározott havi harmincöt aranydinár helyett. A tanítók ezt a határozatot sérelmesnek találták és kérték a kerületi iskolaszéket, hogy ezt az intézkedést változtassa meg. A kerületi iskolaszék a vármegyei alispán elnökletével tartott ülésen a tanítók kérését jogosnak ismerte el és olyan értelmű határozatot hozott, hogy a város ezentúl is természetben tartozik a tüzelőfát kiadni a tanítók részére. A határozat ellen a város a minisztériumhoz felebbezett. A minisztériumhoz a múlt héten foglalkozott ezzel a kérdéssel és a tanítók álláspontját tette magáévá. Utasította a várost, hogy szolgáltatassa ki a tanítóknak a fát. A város azonban ezt a döntést megfellebbezi az államtanácshoz.

ELSER-fonal, ELSER-mosott, ELSER-Webe.
Selyemszál (Seidenwebe)vásznak felülmúlhatatlan minősége 75 év óta közismert.

8449

— **Hivatalvizsgálat a görög-keleti plébániákon.** Szentáról jelentik: Stepanov Jován sztaribecsei görög-keleti kerületi főesperes Martonos és Sztarakanizza plébániáinak felülvizsgálása után pénteken Szentán tartott hivatalvizsgálatot és mindkét plébánián a vagyonekezelést és a számadásokat teljesen rendben találta.

— **Martonoson hétfőn kezdődik az adókvetés.** Martonosról jelentik: Martonoson hétfőn kezd meg működését a vagyon- és jövedelemadó kvetítő bizottság. A bizottság elnöke Miroszavljevics Milán, a szentai járási pénzügyigazgatóság főnöke.

— **Tolvajbandát fogott el a kikindai rendőrség.** Kikindáról jelentik: A kikindai rendőrség letartóztatta Radin Iván kikindai fiatalembert, akit tetten értek, amint egy üzlet előtt álló autóról levette a tartalékgummit és kerékpáron el akart menekülni. A házkutatás alkalmával Radin lakásán még tizenhárom autógummit találtak. Radin bevallotta, hogy hét társával állandóan fosztogatták az autókat, főképp a vidékieket. A rendőrség Radin társait is letartóztatta és átadta őket az ügyészségnek.

— **Bácsmonostor polgárőrséget állított föl.** Apatinból jelentik: Bácsmonostor község elhatározta, hogy polgárőrséget szervez. A polgárőrség hatvan főből fog állni és éjszakánként csoportokban őrködnek a község nyugalma fölött.

— **Géppuskás bombavető lengyel repülőgép szállott le német területen.** Glogauból jelentik: Pénteken délután egy lengyel katonai repülőgép, amelyben két lengyel tiszt ült, Pozenből Varsóba repültében a motor hibája következtében a glogaui kerületben Weissholz község közelében kénytelen volt leszállani. A repülőgép géppuskával és bombavető készülékkel van felszerelve.

— **Egyhónapos sztrájkot rendeznek a szíriai kereskedők a magas vámkö miatt.** Telavivből jelentik: Amandban a kereskedők, akik nagy üzleteket csináltak a Palesztina felé irányuló árucsempészettel, elhatározták, hogy egy hónapig bezárják üzleteiket tiltakozásul a magas behozatali vámkö ellen, amelyeket az angol uralom Transjordaniában behozott a szíriai árubehozatal megbénítására, hogy Transjordaniát gazdaságilag összeforassza Palesztinával. Az angol főhadbiztoság zavargásoktól tart, tehát nagyobb csapatteket küldött Amandba.

— **Új kivégzésekre készül az angorai bíróság.** Angorából jelentik: A függetlenségi bíróság megkezdte a kémkedéssel vádolt algiri Ahmed Hamidának és társainak büntetését. Ahmed Hamida bevallotta, hogy tiszt volt a francia hadseregben és 1922-ben jött Aleppóból Törökországba, hogy ott a franciák javára kémkedjék.

— **Spanyolországban kánikula van.** Madridból jelentik: Hosszu évtizedek óta nem volt olyan hőség Spanyolországban, mint most az utóbbi napokban. Sevillában árnyékban 37—38 fok Celsius meleg van. Madridban is 30 fokos a hőség és San Sebastianban a fürdőzők egész nap a tengerben ülnek, hogy valahogyan lehűtsék magukat. Ezzel szemben egy bostoni meteorológus azzal vigasztalja az izzadó, kinlódó embereket, hogy jövőre egyáltalában nem lesz nyár, úgyhogy súlyos éhínség fog bekövetkezni.

— **Esküvője előtt elégett egy menyasszony.** Szolnokról jelentik: Csütörtök délután a Szolnok és Heves megye határán lévő Pély községben szörnyű szerencsétlenség történt egy lakodalom alatt. Rengeteg ember gyűlt össze Deák Pál pélyi gazda házában. Deák lányának esküvőjére. A gyönyörű lány szinte gyerekfővel, tizenhat éves korában ment férjhez a husz éves Szöke Miklóshoz. Zsufolóság megtelt Deákék háza, amikor feltették a mirtuszkoszort a menyasszony fejére, hogy elinduljanak a templom felé. Valamelyik asszony még igazítani valót talált a menyasszony frizuráján. Előkapta a gyorsforralót, hirtelen szeszt öntött bele, meggyújtotta és a következő pillanatban rettene-

tes sikoltás hallatszott. A menyasszony fátyla, koszorúja és haja a kiöntött szesztől tüzet fogott és néhány pillanat alatt lángborotul nehéz selyemruhája is. Az egész házat rettenetes sikkogás töltötte be, az asszonyok egymást tiporva menekültek a szabadba, miközben a menyasszony, mint eleven fáklya futkosott, anélkül, hogy segíteni mertek volna rajta. Fájdalmában a földre vetette magát, segítségért kiabált, de percek multak el, amíg végre férfiak rohantak be, pokrócokkal eloltották a lángokat, azonban már későn. Mire az orvos megérkezett, a fiatal menyasszony már halott volt.

— **Balokovics Zlatka noviszadi hangversenye.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Nemzeti Színház rég volt színhegye olyan igazi, meleg és osztatlan nagy sikernek, mint csütörtök este, amikor Balokovics Zlatka, a világhírű jugoszláv hegedűművész rendezte művészhangversenyét. Balokovics Wieniawski: D moll koncertjét (Allegro moderato, Romanza, Alla Zingarra), Goldmark, Adagio, Brahms: Sonata D moll, Dvorzsák: Szlovén ének G dur, Balogh: Caprice antique, Manoilovics: Az özvegy játéka, Gardner: From the Carbrake és Sarasate: Cigány dalok (Csak egy kislány van a világon) zeneszámok előadásával, amelyet felesége, Miss Miriam Allen művészien kísért zongorán, zajos sikert aratott.

— **Eljegyzések.** Rujer Katókat Apatinból eljegyezte Resch Károly szombori kereskedő. (Minden külön értesítés helyett).

— **Pintér Irénke és Szirezi István** Horgos jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— **Eisler Dani (Pancsevó) eljegyezte** Porter Erzsit (Pancsevó). (Minden külön értesítés helyett).

— **Francia nyelviskola.** A szubotícai Francia Klub nyelviskolája október hó folyamán nyílik meg. Beiratkozás minden kedden és pénteken délután 6—7 óráig a klubhelyiségben (Bárány-szálló).

— **Kézrekerült tolvaj.** Beeskerekről jelentik: A beeskereki rendőrség már régóta körözte Schiber József borbélysegédet, különböző lopások miatt. Pénteken sikerült is Beeskereken elfogni Schibert, akiről kiderült, hogy a külföldi rendőrhatalóságok előtt is ismert tolvaj. Átadták az ügyészségnek.

— **Winterry,** a híres grafológus és tenyérjós szentai és noviszadi sikeres munkája után a sztaribecsei közönség hívására Balthes Kálmánnal fog analízálni, keddtől péntekig.

— **Takarékoskodhat télen is a fával.** ha »Zephír«-kályhát használ lakásában. Kapható Barzel vaskereskedésben Subotica. Telefon 123.

— **A Narodni Mozgó igazgatóságának** sikerült a szezon legnagyobb Henny Porten filmjét megszerezni. Hétfőtől szerdáig »Az anyai szív« cím alatt kerül bemutatásra ez a könnyekig megrendítő hatalmas filmtragédia, melyben Henny Portenen kívül még Erna Morana, B. Schünzel, Willy Fritsch, a német drámai színművészet reprezentánsai is szerepelnek. A film kiegészítésül pedig a burleszk- király, Monty Banks 2 felvonásos »Jövendő feleségem« című komédiája fogja a közönséget könnyekig megkacagtatni. Csütörtöktől vasárnapig, nagy napjai lesznek a mozinak, mikor is a szezon egyik legnagyobb attrakciója kerül bemutatásra.

— **A prágai DFC—SAND** mérkőzésre a nagy érdeklődésre való tekintettel jegyek elővételben kaphatók S. A. Engl Rudics-uccai gépüzletében.

— **Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek** a természetes »Ferenc József« keserűviz szabaddá teszi a vérkeringést és emeli a gondolkodó és munkaképességet. Beható kórházi kísérletek alapján bebizonyult, hogy a Ferenc József viz neuraszténias betegeknek is rendkívül jótékony hatása hashajtó. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **A szubotícai Izr. Nőegylet és Nép-könyha** október havában a Bárány-szállóban Millos Aurél, a hamburgi »Tanzbüne Laban« tagja és Krutsay Erzsé, a budapesti Operaház tagjának közreműködésével modern balettestélyt rendez. A balettestélyt tánc követi. A dátum jelezve lesz.

— **YES S. H. S.-ban.** A legendáshírű YES porcellánpuder, ezúdszerint a világ legjobb pudérének S. H. S.-ban való forgalombahozatalára a társaság Jucker Béjánál Eszéken raktárt állított fel. Végre tehát ismét kapható az eredeti YES porcellánpuder.

Meggyőz erről bárkit egy pohárka: kraljevbregei pezsgő a vezető márka.

Dr. Gál Imre fogorvos specialista berlini tanulmányutjáról visszaérkezett és rendeléseit Szomborban Kralj Alekszandra ulica (Főucca) 20. megkezdte.

A NAGY BERLINI RÁDIÓKIALLITÁS UJDONSÁGAI!

3 LÁMPÁS RÁDIÓKÉSZÜLÉK

Din. 1500

Garantált Európa vétellel!
A legnagyobb rádiókészülék és alkatrészraktár!

ALTERNO MŰSZAKI VÁLLALAT

Kr. Petra 26. NOVISAD Telef. 414
RÁDIÓBERENDEZÉSEK RÉSZLETFIZETÉSRE IS.
Kérjen árajánlatot! 8427

— **Urinók figyelmébe!** Szinte lehetetlen olcsó árban készülnék angol és francia munkák elsőrendű kivitelben. Weinert női divatszalonjában. I., Paje Kujundžića 22. 8062

— **Roth Olga** kozmetikai intézetében (Subotica, Kralja Alekszandra ul. 4. Rossia Fonsiere palota) az összes szépséghibákat u. m. szemlő, pattanás, málfolt, szemölcs, alkalmatlan hajszálakat, arcbőrhámlasztást stb. garantált eredménnyel kezel. — Minden hölgynek érdeke, hogy a könnyen eltávolítható szépséghibáktól és az ezekkel együtt járó lelki depresszióktól mielőbb megszabaduljon. Kiváló hatású saját készítményű szépségápoló szerek, kenőcsök, puderek, evőgyógyászatok, arcfehéritő és szemlőkenőcsök szétküldése az egész országban utánvétellel. Tanítványokat kiképez.

Olcsón és jól vásárolhat

női- és férfi-szövetet selymet és az összes őszi és téli ruházati cikkeket

Székely

divatáruházában
Subotica Főtér

A legujabb francia divatlapok a t. hölgyközönség rendelkezésére állnak

8623

KÖZGAZDASÁG

Megindul

a bánáti tengeri kivitel

A tengeri termés minőségileg
elsőrangú

Becskekről jelentik: Az ideai kukoricatermés az utóbbi hetek meleg időjárása következtében minőségileg lényegesen javult és bár a kukoricatörés ez évben a szokottnál később kezdődött, az már az egész Bánát területén befejezést nyert. A kukorica annyira száraz, hogy a gazdák mindjárt a törés befejezése után hozzáfogtak a morzsoláshoz. Ennek következtében már a mesterséges tengeriszárítók is megkezdtek működésüket, úgyhogy néhány nap múlva már megindul a mesterségesen szárított tengeri exportja is.

A nagyon is élénk kereslet következtében a nyers tengeri ára hirtelen egészen 100 dinárig emelkedett, miután azonban most már a kínálat is kielégítő, valószínű, hogy további lényeges ár-emelkedés nem következik be. Ami a tengeri hozamát illeti, az egész Bánátban általában igen jó az eredmény ebben az évben is, majdnem úgy, mint a múlt évben. Csak egyes vidékeken, különösen Vrsac és Mariolana környékén okozott nagyobb károkat a talajvíz, egyébként a legtöbb helyen a tengeritermés megközelíti a tavalyit. Az ideai átlagos termés az árvíz miatt körülbelül 10 százalékkal kisebb lesz a tavalyinál. Minőségileg a kukorica sokkal jobb a tavalyinál.

Noviszad száznyolcvan hold városi földet adott el. Noviszadról jelentik: Noviszad város tanácsa csütörtökön és pénteken árverezte el a futaki határban az alsó és felső erdőnél levő 180 hold földjét. Az alsó erdő menti föld egy része holdanként 18.000 dinárért kelt el. A legrosszabb minőségű földért holdanként 5—6000 dinárt fizettek. Az árverést dr. Damjanovics Szevén, Popovics Alekszander tanácsnokokból és Palanacski György gazdasági intézőből álló bizottság vezette.

Az idén 35.000 métermázsa komlóval kevesebb termelt mint tavaly. Noviszadról jelentik: A vajdasági komlótermelők szövetsége elkészítette az 1925—26. évi komlótermelés statisztikáját. Eszerint 1925-ben 440.000 fél-mázsa komló termelt. Az augusztusban, Bécsben megtartott komlókereskedelmi kongresszuson 208.500 métermázsa becsülték az ideai termést. A termés azonban a valóságban csak 185.000 métermázsa. Az ez évi komlótermés 35.000 métermázssal kevesebb, mint tavaly volt.

Noviszad város szénvásárlása. Noviszadról jelentik: A noviszadi városi tanács október 8-ra árlejtést irt ki, a vágóhid számára beszerzendő 70 vagon és a gázgyári részére beszerzendő 50 vagon felsőszilézai darabos szénre. Három ajánlat érkezett, Krajacsevics testvérek noviszadi kereskedők a vágóhídi szénre 5925 dináros, a gázgyári szénre 6350 dináros, Trifunovics beograd mérnök csak a vágóhídi szénre pályázott és 5944 dináros, végül Merkadics és társa bródi cég a vágóhídi szénre 6350 dináros, a gázgyári szénre pedig 6750 dináros ajánlatot tesz. A városi tanács legközelebb dönt a három ajánlat felől.

Fűtővizsgák Becskereken. A fűtőket és gépkezelőket vizsgáztató bizottság közli, hogy a legközelebbi lokomobil-fűtő és gépkezelői vizsgákat november hó 9-ikén, míg a stabilfűtő és gépkezelői vizsgákat november 13-ikán tartják meg. A vizsgára november hó 3-ikán délelőtt kell jelentkezni. A vizsgát megelőzőleg a vizsgázóbizottság gépészmérnök tagjai november hó 3-ikán kezdődő tanfolyamot tartanak úgy a lokomobil, mint a stabilfűtőknek és kezelőknek. A jelentkezőknek a következő okmányokra van szükségük: 1. születési

anyakönyvi kivonat, 2. erkölcsi bizonyítvány és 3. a hathónapi gyakorlatot igazoló bizonyítvány, melyben feltüntetendő, hogy a gyakorlatot vizsgázott gépkezelő mellett végezte és ez a községi előjáróság által hitelesítendő.

Változás a dunai forgalomban. Az áruforgalom gyorsabb és jobb lebonyolítására az Első Dunagőzhajózási Társaság és a Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság, e vállalatok forgalmi eszközeinek közös igénybevételével megegyezést létesített, amely f. évi október 1-én lépett érvénybe. Az erre vonatkozó új teheráru menetrendek egyidejűleg kiadattak.

A Pancsevó—kovini ármentesítő társulat közgyűlése. Pancsevóról jelentik: A Pancsevó—kovini ármentesítő társulat Popov Dusan elnöklete alatt szombaton tartotta meg közgyűlését. A közgyűlésen elhatározták, hogy 1927. évre holdanként hetvennégy dinárban állapítják meg az ármentesítési díjat. Ugyancsak elhatározták azt is, hogy az ármentesítés céljaira a kormány közvetítésével nagyobb kölcsönt vesznek fel.

SPORT

Mi lesz vasárnap?

Az elsőosztályú bajnoki mérkőzések közül vasárnap négyet játszanak le Szuboticán: kettőt a Sand, kettőt a Bácska-pályán.

A Sand-pálya fő attrakciója a Vrbasz—ZsAK mérkőzés, melyet erős küzdelem után előreláthatólag a vasutasok nyerne meg. Előzőleg félkét órai kezdettel a Sand—Amatőr mérkőzést játszik le, melyből a piros-feketék kerülnek ki győztesen. A Bácska-pályán, a Szubotikai Sport legénysége találkozik a Bácskával, mely bebizonyíthatja, hogy vasárnapi gyenge formája csak átmeneti volt. Előmérkőzést az SzMTC játszik a Szombori Sport jóképességű csapatával. A mérkőzés győztesét nehéz megjósolni.

Szentán a SzAK a Kulai SC-t látja vendégül. A két vidéki csapat előreláthatólag kemény küzdelmet vív a pontokért.

A Szentai AK

ki akar lépni az alszövetségből

Szentáról jelentik: A Szentai AK vezetősége még mindig nem tud belenyugodni a vasárnapi vereségbe, amiért egyedül Mang bírót, a mérkőzés vezetőjét teszi felelőssé. Az egyesület azt sérelmezi, hogy a bíró az SMTc ellen nem ítelt meg egy tizenegyet és emiatt kellett elveszítene a mérkőzést. A napokban a szubotikai alszövetséghez fordultak aziránt, hogy az alszövetség indíton vizsgálja. Az alszövetség részéről, noha ez ilyen esetben nem szokott előfordulni, Szegedinszki bíró leutazott Szentára, ahol közölték vele a tényállást és egyben kijelentették azt is, hogy megövják a mérkőzést. Szegedinszki bíró a tényállás meghallgatása után közölte a SzAK vezetőségével, hogy az óvás teljesen céltalan, mert egy bírói tévedésért még nem lehet megsemmisíteni a mérkőzést.

A Szentai AC tagjai erre pénteken este klubülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy amennyiben a jövőben bármilyen elfogultságot észlelnek a bíró részéről, kilépnek az alszövetségből.

Beograd—Noviszad városközi tenniszverseny Noviszadon. Noviszadról jelentik: A noviszadi Tennisklub rendezésében vasárnap Noviszadon tenniszverseny lesz a következő programmal: Férfi egyes: Popovics (Beograd)—Thoman (Noviszad), Kaciancsics (Beograd)—Jakob Géza (Noviszad), Selekctinszki (Beograd)—Cernojarov (Noviszad), Milanovics (Beograd)—Kubarczi (Noviszad), Schostek (Beograd)—Francuski (Noviszad). Férfi páros: Kaciancsics, Popovics—Flamann—Rado-

vics, Selekctinszki, Sostek—Jakob, Csernogarov, Vegyes páros: Kaciancsics, Tanackovics—Flamann, Nikolic Dragica, Popovics, Melan—Czernojarov, Francuski Olga. Női páros: Melan, Francuski—Tanackovics, Nikolic. A verseny reggel 8 órakor kezdődik. Beléptidj nincs.

Három mérkőzés Noviszadon. Noviszadról jelentik: Noviszadon vasárnap három mérkőzés kerül eldöntésre. Délelőtt a Makkabi—NAK—Radnicski komb. ifjúsági az OSKV ifjúsági csapatával játszik; délután fél négy órai kezdettel az OSKV—Radnicski bajnoki mérkőzést bonyolítják le. Sabácon a NAK és Macsva játsza le esedékes bajnoki mérkőzését.

KINTORNA

Szerencsiéknek gyerekük született, aki azonban olyan fekete, mint egy néger-gyerek. A fiatal anya nézi egy ideig a gyereket, majd megbotránkozva mondja a férjének:

— Látod, ez annak az örült ötletnek a következménye, hogy mindig eloltod a villanyt...

A férj féltékenységi jelenetet csinál: — Tegnap este — mondja dühösen a feleségének — látták, hogy egy fiatalemberrel karonfogva mentél a Zelezniciska-uccában.

— Ez közönséges gyanúsítás és rágalom — feleli az asszony. — Hiszen olyan sötét volt, hogy én magam sem vettem ki tisztán az arcvonásait.

Egy ur lakást keres. Megnéz egy lakást és azt mondja a háztulajdonosnak:

— Nekem tetszik a lakás, most csak az a kérdés, hogy a feleségemnek tetszeni fog-e?

— Kedves uram — feleli a házigazda — azt ajánlom, hogy gyorsan határozzon. Manapság könnyebben talál az ember egy új asszonyt, mint egy új lakást.

Az asszony kiküldi a férjét a konyhába.

— Frici, menj ki a konyhába és szidd alaposan össze a Julcsát!

— Miért? Elkövetett valamit?

— Nem, hanem ma kell a szőnyegeket kivennie és ezt sokkal jobban végzi el, hogyha dühös.

A tanító felszólítja Móríckát:

— Mit tudsz Mórícka Szigetvár beveteléről?

— A napi, vagy heti lözongot gondolja, tanító ur?

TŐZSDE

Zürich, okt. 9. Zárlat: Beograd 9.14, Páris 14.92, London 25.1150, Newyork 517 ötnyolcad, Brüsszel 14.35, Milanó 20.60, Amszterdam 207.15, Berlin 123.30, Bécs 73.05, Szófia 3.75, Prága 15.325, Varsó 58, Budapest 72.50, Bukarest 2.75.

Szentai gabonaárak, okt. 9. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 265—267.50 dinár. Ötengeri 137.50—140 dinár. Ujtengeri csöves 70—75 dinár. Morzsol 95—100 dinár, prompt szállításra ab vasut. Tavasz 135—140 dinár. Zab 120—125 dinár. Takarmányárpa 130—135 dinár. Sörárpa 150—152.50 dinár. Rozs 160—162.50 dinár. Muharmag 100—110 dinár. Köles 120—122.50 dinár. Heremag 2050—2060 dinár. Bab 110—112.50 dinár.

Noviszadi terménytőzsde, okt. 9. Buza 3 és fél vagon bácskai 265—267.50 dinár, 2 vagon bácskai 75—76 kilós 265 dinár. Tengeri 3 vagon bácskai, régi 157.50—162.50 dinár, 5 vagon bácskai új 112.50 dinár, 10 vagon bácskai március—áprilisra Tisza paritás 146 dinár,

40 vagon bánáti május 15-re 147.50 dinár. Bab: 1 vagon szeremi sárga 141 dinár. Liszt 1 vagon 0-ás G. bácskai 425 dinár, 1 vagon 0-ás GG. bácskai 430 dinár. Irányzat: tartott. Forgalom: 66 és fél vagon.

Budapesti gabonatőzsde, okt. 9. A csikágói piac elmaradása elkedvetlenedést idézett elő a határidőpiacon, de az árfolyamokban nem történtek lényeges eltolódások, bár a nagy kínálattal szemben a vételkedv gyenge volt. Hivatalos ármegeállítást ezer koronákban: Buza októberre 357—359, novemberre 365—366, zárlat 365.5—366, márciusra 394.5—395, zárlat 394—395, májusra 398—400, zárlat 399.5—400, rozs októberre 265, márciusra 294—295, zárlat 294—294.5. A készáru piacon teljes az üzlettelenség, az árfolyamok azonban változatlanok. Hivatalos árfolyamok ezer koronákban: Buza 347.5—367.5, rozs 260—262.5, árpa 210—230, sörárpa 280—310, köles 185—195, zab 195—210, tengeri 250—255, repce 550—580, korpa 155—157.5.

Csikágói gabonatőzsde, okt. 9. Buza decemberre 137.375, buza májusra 142.25. Tengeri decemberre 77.87, tengeri májusra 85.255. Zab decemberre 43.335, zab májusra 47.625. Rozs decemberre 98.5, rozs májusra 104.75.

Newyorki gabonatőzsde, okt. 9. Buza őszi vörös 147.375, buza őszi kemény 151.875. Tengeri 85.625. Liszt 700—750. Irányzat búzánál és rozsnál alig tartott, tengerinél nyugodt.

RÁDIÓ-MŰSOR

(A város mellett szám a hullámhosszt jelenti)

Hétfő, október 11

Bécs (531): 11: Koncert. 16.15: Hangverseny. 20.05: Ének.

Zagreb (350): 20.30: Kamarazene. London (365): 19: Táncczene. 21: Zene. 22.45: Hangverseny. 23.15, 24.15: Jazzband.

Szombori rádiólerakatunk

címe
Rózsahegy József
Krekova ulica 13.

KONRATH D. D.
rádiószakértő Subotica.

Róma (425): 17.30: Jazzband. 21.25: Koncert.

München (485): 16.30: Koncert. 19.40: Hangverseny.

Budapest (560): 17.45: Cigányzene. 21.15: Szonon-est. 22.20: Kamarazene.

Berlin (504): 17: Zongorahangverseny. 20.30: Hangverseny. 22.30, 24.30: Táncczene.

Kedd, október 12

Bécs (531): 11: Koncert. 16.15: Koncert. 21.45: Hangverseny.

Zagreb (350): 20.30: Ének. London (365): 19: Táncczene. 22.45: Hangverseny. 23.30: Táncczene.

Breszlau (418): 16.30: Operadélután. 19.30: Operette előadás. 20.15: Énekduett.

Róma (425): 17.30: Jazzband. 21.25: Szimfonikus hangverseny.

München (485): 16.45: Ének. 17.05: Koncert.

Budapest (560): 17.15: A magyar operaház kamarazenekarának hangversenye. 19: A »Sába királynője« opera előadása.

JUGOSLAVIJA

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

Bácsme gy ei főtelepei:

NOVISAD

Petra Zrinjskog ul. 36
Telefon 55

SUBOTICA

Kr. Aleksandra ul. 7
Telefon 330

SOMBOR

Telefon 216

Szerkesztői üzenetek

Többeknek. A szombori hadirokkant egyesület sorsjegyének a húzását 1927 február 25-re halasztották el.

Titeli hü olvasó. A kéreztett kiházasító egyesület működik és működése ellen még nem merült fel panasz.

Barna. A fekete bársonyruha divatos, különösen vörös gyöngyhímzéssel igen előnyösen hat és kis estélyi és délutáni ruhának használják.

Csak teljes címmel elátott levelekre válaszolunk.

E. P. Sztaribecse. Kizártnak tartjuk, hogy ön a hadikárpótlást megkapja. A hadikárokat csak a szerbiai és montenegrói területeken szenvedett károkért térítik meg. Szerémségben nem adnak kártérítést.

B. N. Belackva. Az érvényben levő lakástörvény értelmében az üzlethelyiségek az esetben is felmondhatók, ha azok lakással vannak összekapcsolva. Azonban a felmondást önnek nem kell tudomásul venni és pedig a következő okokból: 1. A régi tulajdonos a saját nevében egyáltalán nem mondhat fel, hanem csak az új tulajdonos. 2. A lakástörvény úgy intézkedik, hogy a felmondásnak a helyi szabályrendelet szerint fennálló lakbérnegyed első 14 napján kell megtörténni. Ön tehát az ügyvédnek azt válaszolja, hogy a felmondást nem veszi tudomásul és a bírói tárgyaláson a fentiekkel védekezzék.

R. E. Noviszad. Figyelemreméltó és megszívlelnivaló gondolatokat tesz ön szavá, azonban az egész eszmemenete olyan kérdéseket ölel fel, amelyekkel már több ízben foglalkoztunk és így közlésétől el kell tekintenünk.

Vitatkozó Sztaribecse. Nem tudunk és nem hallottunk arról, hogy Németországban lett volna olyan magyar állampolgár, aki egész vagyonát a volt német császári családra hagyta.

Novacsek. A Dom postanski brzojav. i telef. činovnika sorsjegyeinek húzási listáját nem tudjuk megszerezni, sziveskedjék közvetlen a Domhoz fordulni.

S. N. Csak olyan ipart szabad üzni, amelyre iparendelvény van. Lakatos tehát bádogos ipart nem folytathat.

Hü olvasó. Nem kell mentegetődni, mert mi minden olvasónknak a legnagyobb készséggel állunk rendelkezésére. Nem vizsgáljuk azt, hogy az illető előfizető-e, vagy csak példányonként veszi a lapot. Ez a rovat tanácsadó az élet ügyes-bajos dolgaiban. Akármilyen kérdéssel fordulnak hozzánk, mi igyekszünk lehetőleg pontos és megbízható feleletet adni. Azt, hogy a hozzánk fordulóknak teljes nevüket és teljes címüket kérjük, nem csak azért szükséges, mert ugy-e bár tudnunk kell azt, hogy kivel levelezünk, hanem azért, mert a kérdések természete sokszor olyan, hogy levélben kell megadni a választ. Azért arra kérjük, akik hozzánk fordulnak, hogy a levélhez válaszbélyeget is mellékeljenek.

Muskáti Jótékony Asztaltársaság Osijek. Hosszabb cikkben fejtettük ki nemrégiben, hogy az újság ára sokban függ attól, hogy hány példányban jelenik meg az illető lap. Minthogy a Bácsme gyei Napló olvasóközönsége aránylag kis körből, a magyarul tudó jugoszláviai körből alakul ki, természet-szerűleg nem lehet a Bácsme gyei Napló olyan olcsó, mint azok a lapok, amelyek sokkal nagyobb olvasóközönségre számítva, sokkal nagyobb példányszám-ban jelennek meg. Mert hiszen ugyan-azon szerkesztési és szedésköltséggel lehet 20.000 vagy 100.000 lapot is elő-állítani és ez a magyarázata annak is, hogy a Bácsme gyei Napló olcsóbb, mint a többi magyar lap. Ami a vasárnapi szám árának felemelését illeti, a három dinárról négy dinárra való emelés csak látszólagos, mert végül figyelembe, hogy a vasárnapi szám eddig husz, vagy huszonegy oldalas volt, most huszonnégy oldalas, nem is szólva a két

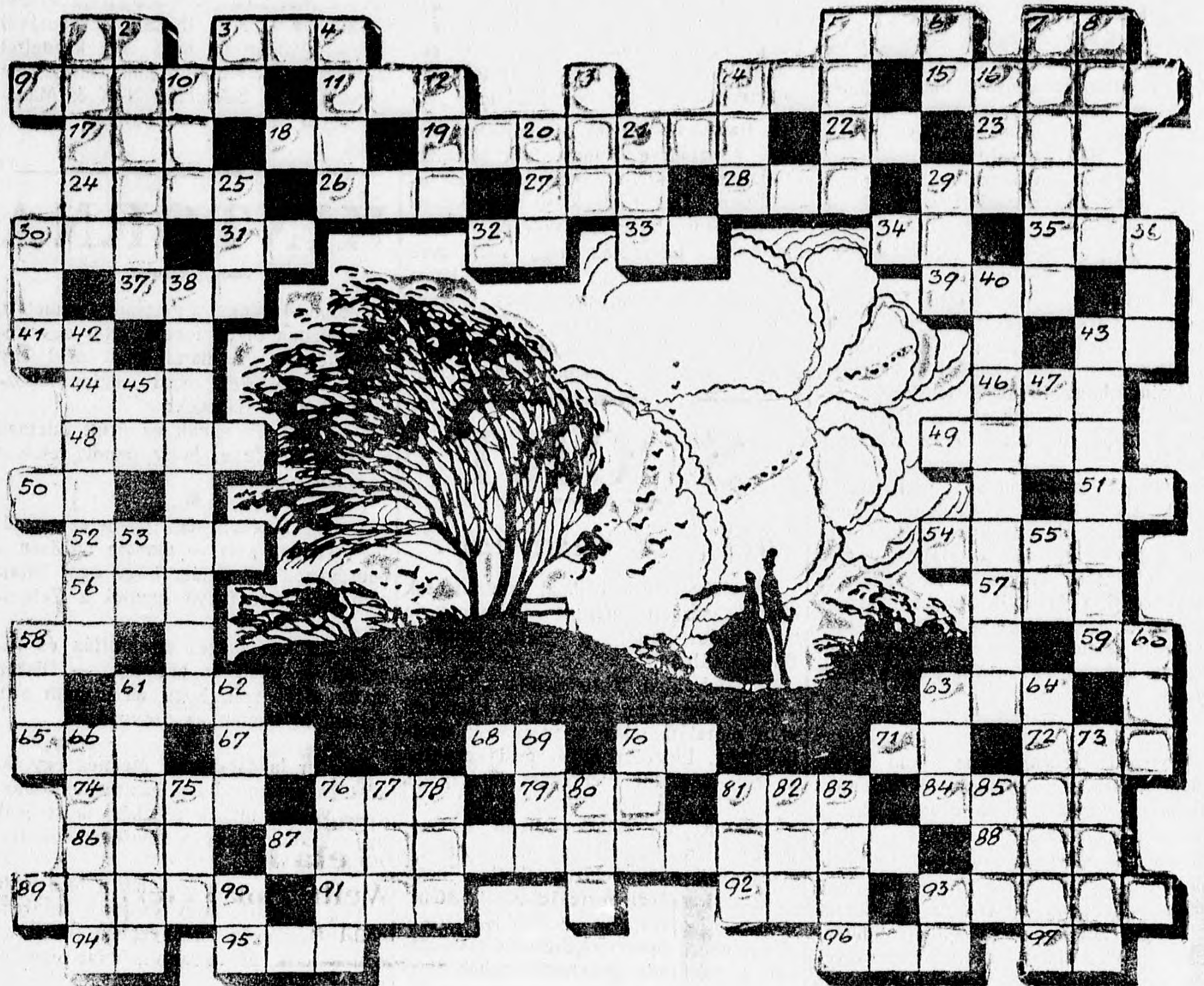
mellékletéről. Lehet, hogy a mellékletek nem voltak olyan jók, az első számban, mint ahogy azt Önök is várták és mi is szerettük volna, azonban ezeknek a fejlesztésére is állandóan a legnagyobb

gondot fordítjuk és azok is hétről-hétre érdekesebbek, nívósabbak és megfelelőbbek lesznek. Mi nem hisszük azt, hogy Önök csinálják a jó üzletet, ha a vasárnapi számot a kávéházban akar-

ják átfutni, mert a vasárnapi számban annyi a szöveg, még pedig annyi érdekes szöveg van, hogy ha valaki egész nap a kávéházban ül, akkor sem olvashatja azt végig.

Keresztsoros rejtvény

Őszi idill

Vízszintes:

- Igy is köszönünk
- Néha tejtermék, néha a Parnasszus jelöltje
- Az operában hallhatod
- Kicsinyítő képző
- Az első rómaiak ilyen feleséget raboltak
- Nap — államnyelven
- A templom visszhangos tőle
- Ezért minden küzdelem, harc
- Számnév
- Biztató szó
- Igy szólítja meg szive párját a szerelmes
- Kötőszó
- Kicsinyített férfi és női név
- Bárci Benő halálának az oka
- Az ország lakói együttvéve
- Testrészt és régi mértékegység
- Férfinév
- Vonatkozó névmás többese
- Fontos földműves szerszám
- Ebből lesz a főhadnagy
- Névutó
- Házi állat
- Maidnem apa
- Betegség más szóval
- Nyári lakás
- Bácskai község
- Ez az ige minden keresztrejtvényben benne van
- A hűség mintaképe
- mátká
- Testünkben benne van
- A kép egy része
- Ars latin szó ablatívusa
- Helyhatározó rag
- Megy — angolul
- A naiv szó magyar fordítása
- Gyógyszer
- Az Olgát így is becézik
- Élő görögül — fonetikusán
- Szaj — latinul
- Az attikaik nem ételben használják
- A »Halotti Beszéd« jellegzetes szava
- Jaigató szó de y-os

- Csapadék
- Az olcsó husnak hig
- Felkiáltás
- Ez is
- Latin kötőszó
- »Olyan mint«
- Malomtermék
- Kártya figura
- Levegő — idegen szóval
- Régi magyar név
- Olasz üdülő hely
- Görög betű
- Julia szerelmese ezt mondja neki becézve
- Jószág — vagyon — más szóra
- Vagy lejjebb
- ...Figura docet
- Krakau kezdődik így
- Husfajta
- A gésa mássalhangzója
- Testrészt
- Munkát végez
- Dénes Sándor monogrammjá

Függőleges:

- A folyó kezdete
- Keleti név
- Testünkben van
- Prózaiakban — ócska
- Az öreg cigány
- Daloló szó
- Gyerek név és gyerek játék
- Székely női név
- Női név rövidítve
- Több van mint kolbász
- Folyó Horvátországban
- Mutatósó
- Ige
- Hang
- A budapesti várpalota építője
- Megfordítva testrészt
- Családfő
- Spanyol királynő
- Nem szabad
- Volt noviszadi főispán — egyik rokonáról Fiumében mólót neveztek el
- Nagy magyar város
- Rossz modoru emberre is mondják
- Minden nő ilyen szeretne lenni
- Helyhatározó szó
- Ilyen terem is van
- Névutó
- Az idő egy része
- Bomlasztást jelentő ige
- Költői műfaj
- Az iskolai tanítást megelőzi
- Helyhatározó
- Igy latinul
- Híres fonálgár neve
- Enyeleg még költőiesebben
- Testrészt
- ...pró nobis
- Ilyen katona a huszár
- Aki nem szabad
- A kék ég
- Tenisz műszó
- Vagy muri
- Sírköveken látható felirat
- A nőknél mostanában rendszerint piros
- Nép Afrikában — kalapforma az ócskapiacra
- Vesztőhely
- Spanyol név
- Igy kezdődik a bóra (szójáték)
- Aki úgy vásárol, azt szereti a kereskedő

NE VEGYEN GRAMOFONT

mig feltételeinket át nem tanulmányozta. — A legtökéletesebb gramofonokat és gramofonlemezeket a világ leghíresebb gyáraiból megrendelheti közvetlenül nálunk vagy képviselőnkél az Ön községében

1 és 2 évi lefizetésre, áremelés nélkül.

A mi gramofonvevőink minden hónapban megkapják a legújabb, világhírű slágerlemezeket.

Edison-Bell-Penkala Ltd., Zagreb, Gundulićeva ul. 18.

➔ **Kísérje figyelemmel hirdetésünket!** ➔

NYILT-TÉR

Kovács Sztrikó Istvánné szül. Kiss Etelka, dr. Kiss József, Kiss Béla és Juhász Gáborné szül. Kiss Mariska mély fájdalommal tudatják, hogy felejthetetlen emlékü édesanyjuk

özv. Kiss Imréné

szül. Lendvai Róza

életének 70-ik évében hosszú szenvedés és a halotti szentségek kegyeletes felvétele után f. évi október hó 9-ikén délelőtt 10 órakor az Urban elhunyt.

Földi maradványait f. évi október hó 10-ik napján délután 4 órakor fogjuk a gyászházba (V. kör, Preradovićeua ul. 13. szám) az u. n. Bajai temetőben lévő családi sírboltba örök nyugalomra elhelyezni.

Az engesztelő szent mise-áldozat f. évi október 11-ik napján délelőtt fél 10 órakor fog a Szent Teréz-templomban az Urnak bemutatni.

Szabotica, 1926 október hó 9-ikén.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Az elhunytat gyászolják még:

Dr. Kiss Józsefné szül. Báich Katica menyee. Kovács Sztrikó István, Juhász Gábor vejei. Lendvai Jeromos nejevel, Milodánovics Magdolnával, Lendvai Ernő, Lendvai Ilka, Lendvai Énok nejevel Czviin Ceciliával testvérei. Dr. Kovács Sztrikó Imre, Kovács Sztrikó István, Kovács Sztrikó László, Kovács Sztrikó Béla, ifj. Kiss József, Kiss Panni, ifj. Juhász Gábor és Juhász Imre unokái.

Hirdetmény.

Alulírott zárgondnok a suboticei kir. járásbírósnak Gn. 11474/926. sz. végzése folytán közhírré teszem, hogy Vuits Sándor és neje szül. Uharcsek Máriának Kis Tompán (Nosza) levő 18 kat. hold szántóföldjét az 1926/27. gazdasági évre a legtöbbet ígérőnek 1926. évi október hó 17-én d. e. 11 órakor a palicsi kis kocsmában megtartandó árverésen haszonbérbe adom. A haszonbér négy egyenlő részletben lesz fizetendő és pedig az első részlet az árverés napján, a második 1927. évi május 10-én, a harmadik 1927. július 15-én és a negyedik 1927. évi szeptember 8-án. Bármely részlet pontos meg nem fizetése esetén a haszonbér szerződést a zárgondnok jogosítva van felbontani és a lefizetett részeket a tömeg javára megtartani. Szár és szalma a haszonbérlet tulajdonát fogja képezni, de ő viseli az árverési illetékeket is.

Szabotica, 1926 október 8-án.

Dušan Tadić
zárgondnok.

9352

Árverés

Leko malomhoz tartozó ingóságok trier, malomkő, hintó, kocsi, iroda-berendezés, műhely szerszámok stb. f. hó 14-én d. e. 9 órakor Star-Kanjizsán a malomnál nyilvánosan eladatnak.

Dr. Pecarski,
csődtömeggondnok.

Kereskedők figyelmébe!

A Márkus Simon és Lipót féle csődtömegből visszamaradt áruk e hó 20-áig. Pašičeva ulica 9 szám alatti helyiségben, minden elfogadható áron kiárújtattak.

Hirdetmény.

Alulírott zárgondnok a suboticei kir. járásbírósnak Gn. 11473/1926. sz. végzése folytán közhírré teszem, hogy Mlinkó János és neje szül. Mészáros Teréznek Kis Tompán (Nosza) levő 18 kat. hold szántóföldjét az 1926/27. gazdasági évre a legtöbbet ígérőnek 1926. évi október hó 17-én délelőtt 11 órakor a palicsi kis kocsmában megtartandó árverésen haszonbérbe adom. A haszonbér négy egyenlő részletben lesz fizetendő és pedig az első részlet az árverés napján, a második 1927. évi május hó 10-én, a harmadik 1927. július 15-én és a negyedik 1927. évi szeptember 8-án. Bármely részlet pontos meg nem fizetése esetén a haszonbér szerződést a zárgondnok jogosítva van felbontani és a lefizetett részeket a tömeg javára megtartani. Szár és szalma a haszonbérlet tulajdonát fogja képezni, de ő viseli az árverési illetéket is.

Subotica, 1926 október hó 8-án.

Dušan Tadić
zárgondnok.

9331

SEIBOLD-féle

vendéglő teljes berendezéssel és házzal együtt szabad kézből **eladó** és azonnal átvehető. Eladó: **Weitmann Péter**
Trg Sloboda 6.

9219

Értesitem az összes t. üzletfeleimet, hogy jelenlegi utazómnak, Wiesner Gyulának nincs joga cégem részére pénzt felvenni, ha bárki is ad, azért a felelősséget nem vállalom.
Bezdán, 1926. okt. 7-én.

Stulich Mihály
műszövő.

Önkéntes árverés.

Üzlethelyiségek a Rudics-uccában, gyümölcs piacra és a Zrinjski trgen, vendéglő, cipészüzlet, rőfös-, borbély- és papírüzlet **1926 október 27-én délután 4 órakor** dr. Kunetz Béla ügyvédi irodájában önkéntes árverésen eladottnak. A megvett üzlethelyiségek 1926. nov. 1-én átvehetőek. Árverési feltételek megtudhatók dr. Kunetz Béla ügyvéd és Földes Samu ruhakereskedőnél, Szaboticán. 9066

Suboticán a Kostina ulicában, a törvényszékkel szemben levő volt »Szegedi vendéglőt« átvettem és »Hotel Terezia« néven, teljesen renoválva, tovább fogom vezetni.

Tiszta szállodai szobák. Új berendezés. Elsőrendű ételek és italok.

Szíves pártfogást kér

Kulncić Józsefné tulajdonos.

Objava.

Dne 17. oktobra prepodne u 10 sata u gostionu »Hungária« održaće se

vanredna skupština

razudatbenog društva »Budućnost« na koju se svi članovi pozivaju, da tačno prisustvuju sa članskom knjižicu, neće moći prisustvovati skupčlansku knjižicu, neće moći prisustvovati skupštini.

Predmet:

Nastavak dalnjeg rada društva.

Predsednik:
Etela Raičić.

Broj 12969/926 sen.

VELIKA KLANICA I VAŠARIŠTE GRADA SUBOTICE

Opština grada Subotice želi podići veliku modernu eksportnu Klanicu i Vašarište.

Ovu klanicu daje opština grada Subotice kroz 50 godina na isključivo iskorištavanje onome, koji bi za podizanje ove klanice investirao din. 50,000.000.—.

U ovu svrhu raspisuje se prva ofertalna licitacija.

Oferti moraju biti propisno taksirani u za pečaćenim kuvertima, sa natpisom »Ponuda na veliku Klanicu i Vašarište grada Subotice« te predani gradskom Senatu do 4. januara 1927. g. 10 h pre podne.

Nudioci dužni su položiti kauciju od din. 1,000.000.— u gotovom novcu ili u obliku uložne knjižice Gradske Štedionice u Subotici.

Ponude će se komisijski otvoriti 4. januara 1927. g. 10'30 h pre podne u gradskom inženjerskom Odelenju.

Pregledni nacrti, kao i uveti licitacije mogu se dobiti u gr. Inženjerskom Odelenju uz naplatu din. 100.—.

U Subotici, dne 25. augusta 1926. g.

Za gradonačelnika:

Dr. M. Evetović s. r.
podgradonačelnik.

8685

ÁLLATTENYÉSZTŐK!

Az országban már mindenki tudja, hogy májmetélykór ellen a legjobb szer a

„DISTOL“

amelyet a hazai KASTEL d. d. vegyészeti, gyógyszerészeti gyár r. t. gyárt.

Őrizkedjék utána az októbertől és hamis Distol-tól

Csak olyan kapszulát fogadjon el, amelyen a „DISTOL“ bélyegző látható

A „DISTOL“ árai:

Kapszula báránynak drbja 3-50 din.
„ szarvasmarhának „ 11-50 „

Kapható minden gyógyszerárban
Utasítással és felvilágosítással szolgál a gyár

ADAGOLÁSI TÁBLÁZAT

Báránok és kecskék:			
20 kg-ig	2	báránynak való kapszulát	2 napra
20-25	3	„	2 „
25-35	4	„	2 „
35-45	5	„	2 „
45-55	6	„	2 „
Szarvasmarhák:			
50 kg-ig	2	marhának való kapszulát	4 napra
50-100	4	„	4 „
100-150	6	„	4 „
150-200	8	„	4 „
200-250	10	„	4 „
250-300	12	„	4 „
300-350	14	„	4 „
350-400	16	„	4 „
400-450	18	„	4 „
450-500	22	„	4 „
500-550	22	„	4 „

„KASTEL“ tvornica kemijsko — farmaceutskih proizvoda d. d., KARLOVAC 8159

A legmodernebb férfi és női cipők raktáron

Mérték után a legdivatosab cipők angol és francia divatlap szerint. Javítások olcsón és izlésesen

Altman cipőüzletében Subotica, Vilsonova ul. 16. Fazekas-ház.

Szőlőoltványok

2-3 éves gyökeres oltványok, egy éves amerikai gyökeres és sima vadveszők minden fajban valamint nemesített 2-3 éves gyümölcsfák megrendelhetőek.

SÉVÁR LÁSZLÓ
minta- és szőlőoltvány telepe
PETROVARADIN (Majur) Postafiók 17
(Lerakat a vasúti raktárral szemben)

Arjegyzék kívánatra ingyen!

200-nál több új modell érkezett ismét az „ESZTERKA“ NŐI KALAPÜZLETBE

ÚJ! A KORZÓN ÚJ!

PÁRISI KALAPKÜLÖNLEG SSÉGEK
LEGNAGYOBB VÁLASZTÉK
ALACSONY ÁRAK

Első

Subotica Esernyőkészítő Műhely

megrendelés szerint 2 óra alatt készít bármilyen ernyőt.

Anyagokban nagy raktár!
Vidéki megrendeléseket tucatonként teljesít.

Özv. GERBER JAKABNÉ SUBOTICA
Bene Sudarevićeva ulica 32.

Kész

férfi- és női fehérnemű

legjobb és legolcsóbb

Pollák Leonál Szentán

Kérjen árjegyzéket

Vennék fiatal szobatiszta, fajtiszta kan német boxert vagy buldoggot.

Ajánlatok a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatalába „Wollshofen“ jelgére kérek.

BUTORSZÖVETEK

brokát, damaszt, plüssök, matracgrádlí, rolettgrádlí, afrik, lószőr, rugók, szegek és kárpitoskellékek legolcsóbban

I. OMERZO i DRUG
Zagreb, Petrinjska ul. 3., az udvarban
NAGYBAN. Telefon 21-83 KICSINYBEN.

Bármikor és bárhol tetszése szerint szórakozhat, táncolhat a legkitünőbb angol „Jazz band“ muzsikája mellett, ha valódi

Columbia tánclemezeket

vesz. Minden táncujdonság: Valencia, Barcelona, Parlez vous Français, Picador, Zirkusprinzessin stb. stb. kapható a jobb szaküzletekben. — Kérjen lemezjegyzéket a főlerakattól:

S. Ad. Engl, Subotica
Gramofon nagy választékban 360 dinártól kezdve!

Keresünk egy nagy száraz, féregmentes, szellős, fűthető raktárhelyiséget

Transport d. d.

Föld

Vámteleken
43 és 34 lánca Szivaci-uton
azonbérbe kiadó esetleg

eladó

Mucsy, Jelačićeva 9

„BRISTOL“ GOMBOSNÉ BŰN JULISKA

HIMZÉS-SPECIALISTA
Subotica, Aleksandrova 1
(Leibach-ház)

Készít: géphimzést (tamborizás), kézi- és gyöngyhimzéseket, amerikai rendszerű aljűssé, gouvret, gépajúrú, gomb behuzást, endliseri és madeirehimzést.

Az anyag színéért felelősséget nem vállalunk.

Tessék csak a legjobb

szőlőoltvány és gyümölcsfaoltvány

ültetvényeket vásárolni mérsékelt áron.

Kérjen díjmentes árjegyzéket!

M. Djordjević
lozár- szőlőoltványtelepe
NOVISAD
Postafiók 133. (Bácska)
(Lerakat: Kisačka ul. 10 b.)

Vásárolj KÖNYVEK

gyűjtőnyelvből

FISCHER ERNŐ
KÖNYV- és KÉP-ÁRULÓ
SUBOTICA

Jövő tavaszra

1000000 drb téglára

van szükségem. Ajánlatokat franko vagon vagy slepp Beograd kérek.

Arch. M.
SEKULIĆ
BEOGRAD
Knez Mihajlova 7

Borbélyok figyelmébe

Valódi bécsi mintájú maszív forgószéket 550 dinárért csak

SZÖLLŐSI JÓZSEF
asztalosnál kaphat
Subotica, P. Kujundžićeva ulica 20

Az eső és hó beállta előtt javíttassa

hócipőjét

Mirovics Kosztánál
Subotica, Bárány-köz,
ahol cipők mérték szerint bécsi és párisi divatlap után készülnek.

speciális orajavitásokat szerűbben végez

Krekus

Specialista
Subotica
Gyümölcsplac 4.
Aranyművesek során

1 óra nyírt leglőbbet fizet

2 szobás utcai lakás

a beltéren, hálószoba butorral vagy anélkül szennel átvehető. Cim

RADIO REKLAM JUGOSLAVIJA

Subotica, Kralja Petra park 9

KÖNNYŰ

Járása van és teli táská pénzét megspórolhat mindenki, aki rendel cipőt a nagyáruházban

R. Stermecki

Celje, 27. sz. Szlovénija

Készítmény házi és leg-híresebb bel- és külföldi gyárakból a következő árakban:

Marhabőrből Din.	160
Hegyi gojzerek . . .	180
Borjubőr	154
Box	175
Sevro félcipő	150
Box	160
Lakk vagy semis . .	235
Gyermekcipők birka-	
bőrből	30
Borjubőr	41
Box	60
Fiuknak szegezve . .	82

Pendelést 500 dináron felett bérmentve küldünk. Irjen mindjárt a nagyszerű 1000 drás árjegyzékért. Kereskedőknek engro arak. — Képviseletet felvesz.

Cipészek figyelmébe!

Speciális felsőrész készítés mindenféle fazon szerint legolcsóbban és legmodernebb kivitelben

Róka István 7314
cipőfelsőrész készítő, Subotica,
Zr njski trg 10. (az udvarban)

Orth. Moser

szalámi, virsli, füstölt-lus, emmentáli, „Co-res“ KOKUSVAJ állandóan kapható

Sugár Manó
cégnél Subotica

Azonnali belépésre keresek ügyes, önálló üzembizetéshez alkalmas

fiatal molnárt.

Molnáriskolát végzetek előnyben részesülnek.

TEODOROVIC MILVOJ
motormalma
Stari Sivac, Bačka

„PÁRIS“

KALAPUJDONSÁGAI a legnagyobb igényeket is kielégítik

SZENDI JOLÁNKA
Subotica, Pašićeva-utca 9.

Értesítem a n. 6. közönséget, hogy

cipészüzletemet
Janojlovićeva ulica, Plešković otába helyeztem át, ahol mérték után

a legolcsóbban és a legújabb modellek után vállalkozok rendeléssel!

TÓTH ANTAL
CIPÉSMESTER 7048

8. as 5 1/2 légkörös MÁV

cséplő-garnitúra

más vállalkozás miatt sürgősen eladó.

Sági András St.-Bečej Kumanovačka ul. 19. szám

Épület-bádogos

vízvezeték-szerelést, fűdőszobaberendezést, csatornázást legut nyosabban vállal

Weisz Sándor
Novisad, Futoški put 51
Ugyanott egy, esetleg két tanonc felvételük

Ki akar érettségizni?

Összevont magánvizsgát tenni?

Teljes anyagi felelősséggel előkészít a

BAROSS-GÁRDOS TANINTÉZET

BUDAPEST, RÁKÓCZI-UT 57/A. INTERNÁTUS.

AUTOMOBIL VEZETŐ és SOFFÓRTANFOLYAM

alapított NOVISADON az egész Vajdaság és Szerémség területére.

A tanfolyam foglalkozik mezőgazdasági és autómotorokkal. Minden 8-ik eltevét betöltött egyén megszerezheti a soffórvizsgát, ha személyesen vagy levéllig felkeresi az Első Vajdasági Soffóriskolát. Engedélyezze az ipar- és kereskedelemügyi miniszter által.

NOVISAD, Kr. Aleksandra ulica 7 (az udvarban)

Paplangyárba munkavezető(nő)

azonnali belépésre felvétetik. Irásbeli ajánlatok vagy személyes jelentkezés

Radió Reklam Jugoslavija Subotica, Kralja Petra Park 9.
Postafiók 48.

JUGOSZLÁV SZERB és HORVÁT NEMZETI ZÁSZLÓK

tiszta gyajuból, színe nap és víz ellen garatál

75 cm széles 120 cm hosszú Din.	70.—
100 cm széles 150 cm hosszú Din.	100.—
110 cm széles 200 cm hosszú Din.	150.—
120 cm széles 250 cm hosszú Din.	200.—
150 cm széles 300 cm hosszú Din.	300.—

szállítunk bérmentve az összeg előre való beküldésnél vagy utánvétellel.

KLEIN i WINKLER SUBOTICA, Trumbićeva ul. 22
Vizsonteladók kérjenek ajánlatot!

Kézműáru üzletemet

nov. 1-én főtér, Conen-ház Engler Ignác fiai mostani helyiségébe

helyezem át

s ujonnan berendezem. A hurcolkodás előtt a mostani raktáramon levő összes őszi külföldi ujdonságokat feltűnő olcsó áron elárusítom.

MAMUzsics ANTAL

Városi Zenede épület.

Deutsches fräulein

zu 2 Kinder wird des gesucht die auch in den haus lieben arbeiten behieflichist, zu einer familie die Ende Oktober nach Beograd siedelt. Gute Behandlung u. Bezahlung. Ausständig u. fleiss wird unbedingt gefordert. - Näheres

„Moravia“

Wirkwaren Geschäft Subotica, Alexandrova 13

LEVELEZÉS

Melvik jókedélyű uriember volna hailandó levélileg szórakoztatni olyan csinos hölgyikét, aki jelenleg háremben van, mint madár a kalitkában. Esetleg kiszabadítaná, amit örök hálával hálálnék meg. Leveleket »Hárem rabia« jellegű »Bega« hirdető Velikibeckerek továbbít. 9195

Uriiú fiatal hölgy érdeklődik barátságát keresi. »Ősi rózsá« jellegre a kiadóba. 9235

HÁZASSÁG

Nincs olyan regény, ami mélységeiben gazdagabb, kalandokban fordulatosabb, meglátásban színesebb volna, mint Jack London valóságos élete, amit felesége írt meg. E nagy könyv ára 85 dinár. Porto 5 dinár. A pénz beküldése után szállítja Minerva R. T. könyvosztálya, Subotica.

Házasságot legiobb családoknál diszkrétan elintézek Megbízást elfogad »Doktor« Szubotica. Uicim: Pašičeva 3. 9072

Benősiúne fiatal 27 éves róm. kat. vallású, iózan, tisztességes mechanikussegéd olyan családba, ki tekintélyes vagyonnal rendelkezik. Földbirtokosok előnyben részesülnek. — Ajánlatokat: Poste Restante 95, Gračac-Lika címre kérek. 9134

Házasság céljából intelligens fiatalember, r. k. vallású, 24 éves, olv. hasznó urileány ismeretséget keresi, ki egy boldog családi otthont óhajt. — Rendelkezem nagyobb szabású evülmölcsös bérléssel, néhány lánchoz való föld, több szobából álló lakással. Biztos iövő. Hozomány 20—30000 dinár megkívántatik. — Ajánlott levélre, fényképpel ellátottra válaszolok. »Arokária« jellegre a kiadóba kérek. 9342

31 éves nő házasság céljából olv. 35—45 éves iparos ismeretséget keresi, ki neki nyugodt otthont nyújtana. Csak komoly ajánlatokat kér »Csendes otthon« jellegre a kiadóba. 9238

37 éves, özvegy, önálló iparos házasság céljából olv. 26—30 év közötti mellett leány ismeretséget keresi, ki hozománnyal üzlethez hozzájárulna. — Bubiirizurás nem érdekel. Ajánlatokat »iparos« jellegre a kiadóba kér. 9238

31 éves nő házasság céljából olv. 35—45 éves iparos ismeretséget keresi, ki neki nyugodt otthont nyújtana. Csak komoly ajánlatokat kér »Csendes otthon« jellegre a kiadóba. 9238

FOGLALKOZÁS

Fiatal leány gyermek mellé felvétetik. Ugyanott egy bejáró minden szakkácsnó felvétetik. Cim a kiadóban. 9307

Minden kulturálamban szabadalmazott, elsőrendű, versenven kívüli autószerelmében tartozó készítmény eladására Jugoszlávia minden nagyobb helységében ügyes eladókat a vevők (autóulafidanosok) állandó és közvetlen látogatására rendkívül nagy jutalék ellenében. — Ajánlatokat német vagy szerb nyelven »Rascher und grosser Absatz« jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. 9318

Perfekt vendéglői szakkácsnó keresztek vidéki városba. Felvilágosítást házilugvelő Kralia Petra Park 10. ad. 9313

Ióházból való fiu tanulónak felvétetik. Feies Károly fűszerkereskedő VI. Stipe Grgić ul. 9309

Cukorkaárusító leány felvétetik. Korzó-mozi büfé. 9326

Kereskedősegéd fűszerszakmából, ki katonai kötelezettségének is eleget tett, beszél szerbül, németül és magyarul, állást keres. J. Helmer, cim Szücs Andor kereskedő, Staribečej. 9327

Szakképzett kertész, ki a kertészet összes ágaiában jártas, azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóban. 9325

Tanulóleányok felvétetnek Csapó uridivatszalon. Báránkyöz. 9192

Órakovvelést, elhanvgolt könyvek rendbehozását, könyvlefejtetést, mérlekkészítést elvállal mérlegképes könyvelő. Telefon 178. 9294

Suche intelligentes deutsches Fräulein mit serbischen Sprachkenntnissen zu meinen 6 und 4 jährigen Kinderchen. Angebote mit Photographien und Zeugnissskopien an Sándor Balog, Senta. 9275

Fiatal asztalossegédet vevés munkára felveszek. Cim a kiadóban. 9343

Ezvedülálló munkabíró nőt keres kis uricsalád házvezetőnek. Ajánlatokat »Megbízható 9342« jellegre kiadóba. 9342

Mucsv-telep mellett 2—3 szobás lakás kiadó. — Ugyanoda 2½ lánynyi konvhakertészetre kertész keresztek. Tudakozódni: I. kör, Poštanska ul. 11. 9300

Vőzzett gazdász, hosszú tapasztalással szőőtermelésben kiváló, nagyobb gazdaságban állást keres. — Ajánlatok »Megbízható 9349« jellegre kiadóba kéretnek. 9349

Fogtechnikus tanonc díjazással felvétetik Dr. Vajdánál. Postanska ulica 9. 9274

Idősebb asszony, ki iól varr, minden állást keres, szerény fizetésért. — Cim: Dr. Szántó, Szombor, Apatinska ul. 46. 9252

Férfiszabóságához egy iómunkás segéd azonnal felvétetik. Buebach Jakob szabómesternél. Novivrbas, Kralia Petra ul. 414. 9344

Perfekt fogtechnikus vidéken állandó alkalmazást nyerhet. Cim a kiadóban. 9304

Munkáslányokat felvesz Deutsch-féle Szipka-gvár, Jugovičeva (Erdő) ul. 7. Ápolónő beteghez ajánlközik. Ružina ul. 5. 9278

Háztartás vezetésében jártas intelligens, tisztességes, iól főző, munkaszertő leány házvezetőnő állást keres. Csak urí családot és iólelkű emberek ajánlatát kéri D. Vilma, Vel.-Kikinda, Došičeva ul. 160. 9301

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbőlyegzett jellegű leveleket továbbítunk Kérdezőkéréshez válaszbélyeg melléklendő.

Családos, 33 éves, volt gazdasági irodai tisztviselő, malomkönyvelő, kereskedelmi iskolai irettségivel, azonnali belépésre hivatalnok vagy utazói állást keres. Szives megkeresést a kiadó »Néklülőző család« jellegű továbbít. 9130

Fiatal ügyes kereskedősegéd, ki a rőfös-, rővidáru, esetleg fűszerszakmában jártas, horvát, magyar, német nyelvismerettel azonnal felvétetik. — Ajánlatok fizetési igény megjelölésével. Lakást, ételmezést adok. Liudevit Berger, Zmaievac (Barania). 9194

Szakképzett főmolnár, aki a szerelést és kereskedelmi vámorlést érti, állást keres. Cimeket a kiadóba kér. 9187

Bádogossegéd, önálló munkás vidéken állást keres. Cim Karó János, Subotica, Mazuraničeva ul. 11. 9220

Könyvelő vállal órákovvelést, elmaradt könyvek rendbehozatalát. Cim a kiadóban. 9272

Hentes szakmunkások, ki zárólag elsőrendű munkakerők felvétetnek. Ugyanott tanoncokat felveszünk. — Vidékiek előnyben. Korhecs hentesárugvár, Subotica.

Kertész urasághoz vidékre ajánlközik. Fiatal, nős, Disz. konvha és faskolai szaktudással, Erdélyi István Staribečej. 9158

Malomban almolnári vagy ióbb segédi állást keresek azonnali belépésre. — Cim: Dr. Szántó, Szombor, Apatinska 46. 9253

Előkelő biztosító társaság alkalmaz Bácska, Bánát, Baranya minden községében szorgalmas helyi képviselőket. Ajánlatok kéretnek a kiadóhivatalba »Régi, nagy társaság« jelleg alatt. 9255

Német és magyar nyelvtanítását iskolásgyermekeknek elvállalja Petrogradska (István) ul. 30.

Nagvismeretségű, több nyelvet beszélő urak, szorgalom szerint mellékfoglalkozásként is havi 800—1200 dinárt kereshetnek. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad d. u. 3-tól 7-ig. Cim a kiadóhivatalban. 9181

Tanítónő, hosszú éves evakorlaltal, kitünő bizonyítványokkal zongorórát ad és francia nyelvet is tanít. Levélben megkeresések Dr. Andre utján, Szombor, Komanda mesta. 9254

Perfekt szakácsnót keresek, ki a takarítást is elvégzi. Bővebbet a kiadóban. 9802

Hegedűoktatást elvállal, valamint zenedeli tanulókat feladványokban előkészít legújabb módszer szerint Hamburger Magda Szegedinski put. Telefon 566. 9125

VÉTEL-ELADÁS

Eladó kisebb ház azonnali beköltözéssel. Érdeklődni: VII. Usporedna 4. sz. a. 9076

Más vállalat miatt lakatszerszám, teljesen iókarban levő, eladó. V., Mokrančeva ul. 45. 9242

Kétszobás üres lakás, egy-szobás butorral átadó. — Családiházak eladók. Hálo, ebédlo, uriszoba, zongora, garderozszerény, pénzkassza, könyvszerény eladók. Langné, Pašičeva 3. I. em. 9348

Olcson eladó Magyar Állami kifogástalan állapotban levő, erős, 8 HP, lánchos magánjáró cséplőkészlet teljes felszereléssel. Stoišić Sava, Stapar. 9345

Eladók tehermentesen, szénefkvésű házhelyek. — Segedinski put. Menhely mellett. Tállasv-kert. 9339

Eladó alig használt két iávorfa szekrény, két kis szmirnaszönyeg, egy hosszú télikabát, szőrmegaléros. Megtekinthető délután 3—5-ig. Boška Vujić ul. 13. 9303

Telies ellátást többeknek olcsón adok, VI., Narodna ul. 14. 9279

Üzletaitó kirakat vasredőnyvel, napellenzősátor és üres ládák eladók. — Nagy Mihály, üvegkereskedő. 9306

Gőzfűtéshez való kazán eladó. Hamburger iéggvár, Subotica. 9329

Kovácsszerszám, két-három munkásnak megfelelő, olcsón eladó. Kovács Mihályné, Bačko-Petrovoselo 9226

Fordson traktor, 2 drb 5 hónapot használt, 3—4 vasu, Oliver ekével, eladó. Nagy Sándor, Bačka-Topola. 9229

Gőzlokomobil 3—4 HP, 8 léékőrös, jó állapotban 5000 dinárért eladó. Nagy Sándor, Bačka-Topola. 9230

Automata orchester, 2 éves 24.000 dináros 5000 dinárért eladó. Bővebbet: Nagy Sándor, Bačka-Topola. 9231

Cséplőgarnitúrákat részletfizetésre buza valutában is elad Bilicki Károly Senta. 9224

Nagy fehér Meidingerkályha eladó. Cim a kiadóban. 9289

Autóalkatrészek használhatók minden gyártmányhoz 4000 dinárért 1000 kilonként eladó. Ivan Mesešan, Novisad, Streliačka 31. 9292

Kártvavágó és tisztítógépek teljes felszereléssel iutánvosan eladók. Cim a kiadóban. 9295

Modern fodrászüzletberendezés, komplett háromtűkrös consol-asztallal, vadonat új, más vállalkozás miatt eladó. Cim a kiadóban. 9266

Telies fodrászberendezés minden elfogadható árért eladó. Brkič, Szombor, Kapetana Kolića ul. 6. 8949

Sentán elegáns, ióforgalmu fodrászüzlet eladó. — Két részletbe fizethető. — Cim: Molnár könyvkereskedés. 9249

A modern férfi és nő szerelmi és erkölcsi életének tükré Wassermann páratlanul érdekes regénye Laudin és családja. Németül 6 hónap alatt 30 kiadást ért el. Ára 40 dinár. Porto 5 dinár. A pénz beküldése után szállítja Minerva R. T. könyvosztálya, Subotica.

Rőfösállványok és 478 □-öl nagyságu telek a volt SAND-pálva utcájában eladó. Bővebb felvilágosítást ad Poliaković i Zomborčević cég. 9103

Autóbusz. NAG, 24 ülőhelyes, 50 HP, kitünő állapotban. Ugyanott egy 502. keveset használt Fiat autó eladó. Érdeklődni Schmidt Ádámnál, Frankopanska ul. 35. Subotica. 9240

Eladó vagy bérbeadó egy trafik előnyös feltételek mellett. Peić agentura, Subotica. 9168

Boroshordóimat eladom. Elsőrendű cca 50—60 hl boroshordó egy tételben 380—500 literig. Ajánlatot kér Blau Sándor, B.-Topola. 9139

Keresünk megvételre használt kis autót. Braća Hirschenhauser, Vel.-Kikinda. 9196

Teherautóótkocsi, 2 drb vasalvással, iókarban, olcsón eladó Paragi főgépésznél, Pancsevo, Paroimlin. 9211

Eladó egy modern, alig használt komplett ebédlo, mahagóni háló, egy olcsó keményfaháló, előszobaberendezés, íróasztal, gardrozszerény, nagy mángorló, iézszerény, asztal, sporhet, szőnyegek, képek, csillárok, 12 személyes szerviz. Megtekinthető mindennap délután 4 óráig. Cim a kiadóban. 9178

Elsőrangu kalapszalom Szomborban a főtéren, családi okok miatt iutánvosan azonnal eladó. Cim a kiadóban. 9160

Elsőrangu cukrászda azonnal eladó. Bővebbet: Trumbičeva ulica 3. 9099

Keresek megvételre egy használt, de jó állapotban lévő 4 részű 1600/1000-es, 18—20 keretes szabadonlengő síkszítát. — Előnyben ha kettő rész törtéset, kettő rész dara kiörléshez. Ajánlatok a gyártmány és ár megjelölésével. Berger Jakob malom Subotica intézendők. 9188

15 kocsii lótrágya olcsón eladó vagy szalmaért elcsérelhető. Érdeklődni a kiadóhivatalban. 9174

Fáskosarak kaphatók Illgen, Sokolska (Gombkötő) ul. 17. 9171

Egy darab morzsoló. M. A. gyártmány. eladó. Teliesítőképesség napi 4—6 vagon. Érdeklődni lehet Katica Klunič, Aleksandrova I. II. 9166

Eladó 8 HP MÁV Nicholson fogaskerekes cséplő. Dukai Lukács, Starakanijža. 9034

Dinamó. Egy iókarban levő Ganz-féle egyenáramu 120 volt, 26 amp, dinamó eladó. Cim: Mihailo Lux Staribečej. 9052

Hatüléses Mercedes autó eladó. Zahler gyógvyszerész, Szombor. 9263

Magánjáró Umráth cséplőgarnitúra eladó, Kabak Gergely, martonoši szállásán. 9127

Használt, de új alkatrészekkel ellátott kifogástalanul működő moziberendezés, nagyon olcsón azonnal eladó. Érdeklődni lehet Meteorfilmmél, Subotican. 8707

Keresek megvételre használt modern komplett ebédlo, íróasztalt és fotelet. Ajánlatok Bácsme gyvei Napló novisadi kiadóba küldendők. 9085

65 voltos 16 amperes egyenáramu dinamó eladó. Üzembem megtekinthető Voinics Bélánál Zobnatica. 9069

KÜLÖNFÉLE

Két butorozott szoba konvhával október 15-ére kiadó. Cim kiadóhivatalban. 9284

Különbeíratu szép tiszta uccai butorozott szoba a központban magános uriembernek 15-ére kiadó. — Cim a kiadóban. 9283

Must és uibor, kitünő minőségű szőlőfajtákból, legolcsóbb napi árban kapható. Hirschl Samu szőlőbirtokosnál, Potiski Sv, Nikola (Senta mellett).

Különbeíratu butorozott szoba azonnal kiadó. Kumanovska ul. 17. 9296

Ingyenes mühimzótanfolyam. Tartia a Singer varrógép társaság. Mindenki, aki vett vagy venni akar egy eredeti amerikai Singer varrógépet, résztvehet ezen ingyenes mühimzótanfolyamon. — Kezdeté e hó 18. az ipar-testület termében. Trumbičeva ulica. 9298

Közvetítünk pénz elhelyezésnél a legnagyobb összegű helyekre és ió kamatok mellett Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova 9. 9335

Üres vagy butorozott szobákat jelentsek be a Nemzetközi Irodának, a bejelentés dímentes. Subotica, Aleksandrova 9. 9334

Üres és butorozott szobákat leggyorsabban kikeres: Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova 9. 9333

Hogy lehet U. S. Oi Amerikába, Kanadába, Dél-Amerikába, Braziliába, Argentínába stb. ugyszintén a többi kontinensekbe uazni, erről információkat szolgál a Nemzetközi Tudakozó Iroda, Subotica, Aleksandrova 9. 9330

KORZÓ MOZI

Vasárnap—kedd. Október 10—12.
Párisi revü. Őfelsége Mária királynő és Őfensége Péter trónörökös magérkezése Párisba.
Gyorsgözzel érkezett Amerikából
RUDOLFO VALENTINO
temetéséről készült eredeti felvétel.

A film kimagasló részletei: A nagy művész utolsó pillanatai. A felszigazott közönség híreket vár. A nagy művész ravatala. Douglas Fairbanks, Charlie Chaplin, John Gilbert, Ronald Kolman, a temetési szertartás. Pola Negri, Vaentino menyasszonyát Mary Pickford támogatja a gyászmenetben. Mellette Norma és Costance Tal-magde. Félmillió ember kísérte utolsó útjára a nagy művészt.

Kutyamosó hadnagy úr
(Hoch und Deutschmeister)

Katonai vigjáték 6 felvonásban. Eredeti zenével.
RENDES HELYÁRAKI!
Előadások kezdete 4—6 és fél 9 órakor.

LIFKA MOZI átalakításán éjjel-nappal dolgoznak. Az építkezés a nappali órákban megtekinthető. Megnyitó október végén.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdésközlésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

A legrágább külföldi vai sem jobb, mint Piukovits József teigzadaságának naponta frissen köpült tea-vaia. Október 3-tól 11-ig 11 dinárért adunk Önnek 1/4 kilót, hogy erről meg-győződést szerezzen. — Telefon 541. Jelačićeva 4

Vendéglő Srbobran cen-trumában, a legiobb he-lyen, szépen berendezett három nagy helyiséggel bérbe vagy elszámolásra kiadó. Elsőbbségben szak-emberek kik értenek a konvha vezetéséhez. Jo-van Kaplarski, Srbobran. 9191

Különbélatu butorozott szoba konvhasználatl kiadó. Kvaternikova ul. 8 9262

Mielőtt linoleum és sző-nyegszükségletét fedezi, tekintse meg *Weitzenfeld i drug* szubotjai cég rendkívül gazdag válasz-tékát. 9056

Két elegánsan butorozott szoba, esetleg konvha-használatl azonnal ki-adó. Trumbiceva ulica 3. íobbra. 9098

Üzlethelviség, száraz, tel-iesen ul. kiadó. Bene Su-darevića ul. 25. 9209

Uj zongorák, pianinok csakis elsőrendű világ-márkát, a leghosszabb le-járatu részletfizetésre kap-hatók 10 éves iótállás mellett. Legnagyobb vá-laszték az országban. Kap-hatók Kain Lajos hang-szerkereskedőnél Suboti-ca. Városháza. 706

Prágai zongoratermében Vel.-Kikindán mindenkor a legelőnyösebben vásá-rolhat zongorát. Nagy vá-laszték. 8820

Varrónó. öszi- és télika-bátot 200.—, fiukabátot 100.—, utcairuhát 70.—, háziruhát 40.— dinárért elsőrendűen készít. Cim a kiadóban. 9208

Legjobb minőségű fehér és arany FOGAKAT

mindenképp olcsóbban, legmesszebbben garancia mellett készítik. Tartós fogtömések. Erőstelenített foghuzás.

Dent. **SCHÄFFER GÉZA**

Subotica Kr. Aleksandrova u. 15. Vasuti parkkal szemben. Kétemeletes sarokház.
Vidékiek aznap lehetőleg kie.égitetnek. 6704

500 DRB. ÓRA INGYEN

Minden **IDOL-KREM** dobozban van egy betű az

J D O L K R E M

szóból. Ha azokat összegyűjti és beküldi az üres dobozokkal együtt jutalmul **kap egy órát**

Kérje **Ne fogadjon** mindenhol! **el mást!**

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.
NOVISAD

Apollo Novisad

Október 10.
Julius Verne világhírű regénye alapján
A cár futárja
(Sirogoff Mihály)
világattrakció 2 részben, 13 felvonásban.
2 és fél óras előadások.

Zongoratanítás hallás után leggyorsabb módszerrel. Haladóknak esetleg kottá-ból. Segedinski put. Tálla-sy-kert 9340

10 lánc föld. tanvával. ki-adó. Pletné. Paje. Doba-novačkog ul. 28. 9321

Lakás és üzlethelviség. pince üzletnek vagy iro-dának. nagy udvar autó-garázsna is alkalmas. ki-adó. I. Vilsonova ul. 28. Lévai-ház. 9244

Üzlet és pincehelviség ki-adó. két lánc homokföld a szerb temetőnél eladó. Dohány fakereskedőnél 9317

Kiadó modern lakás há-rom szobából. konvha és fürdőszoba, előszoba és speiz, nyitott veranda. át-vehető azonnal. — Peić agentura Pale Kujundžić ul. 5 Subotica. 9315

Főtéren tiszta butorozott szoba uriember részére kiadó Cim a kiadóban. 9324

Előnyös tőkebefektetés

annak ki a
N A D A
Jótékonyági Kihazasító Egyesületbe iratkozik.
Esetenkénti díj
30 dinár
és
20000
dinárig terjedő segélydíjat to-lyosít utalványozással a Városi Takarékpénztár útján. Tag-könyvecské vétele után házás-egkötés azonnal alapszabály-szerű eg. érvényes. Alapszabályt kívánatra küld
N A D A
Kihazasító Egyesület
Subotica

Nagyközségben a főtéren üzlethelviség azonnal ki-adó. Ugyanott fűszerüz-letberendezés eladó. Žis-kov Nenád. Martonoš. 9124

NARODNI BIOSKOP

Hétfődel—szerdai
A szezon első Henny Porten-filmje!
Az anyai szív
(Anyja és gyermeke)
Egy könnyekig megrendítő hat felvonásos filmtragedia az anyai szeretetről.
Főszerepben:
Henny Porten, Erna Morena és B. Schünzel, mint kísérő 2 felv. Monty Banks komédia.
Ma utoljára Zoro és Huru mint zenészek.

Szalongarnitúrát keresek és egy (nagyobb) iókár-ban lévő szőnyveget. Cim a kiadóban. 9198

Damburirozás. madeira és festés ruhákra. sálak-rra stb. feherneművárrás és himzés. plissirozás és guvrirozás olcsón és szépen. Aida. Csirkebiac. Péics-ház. 8956

Tisztek háziasszony!
Paprika elrakáshoz csakis Kemény - féle eszenacet használjon. mert csak eh-hez vehet literenként 3 liter vizet. 6590

Plisszé és guvrirozást a legiobb bécsi minták-kal olcsón és pontosan vállal olcsó. Holländerné. Párhuzamos-ut. Czigler-ház. 9157

Uj és használt zongorák pianinok
a legnagyobb vá-lasztékban leg-olcsóbb ár mellett 18 havi részletre és kölcsönbe csakis
RAAB KÁROLY
zongora raktárban kaphatók
SOMBOR, Bácska. 857

Ne mulassza el az alkál-mat. Női kizitáskák finom borból 30 dinártól. Női ha-risnyák nagy választék-ban. Selyem nyakkendők 28 dinártól. Férfi ing. prima anvgból 75 dinártól. Jó minőségű férfi zokni 15 dinár. Gvermekcipők 30 dinár. Duplán varrott szandál minden számban. Vuikovics János (volt Kis Bazár) Rudićeva 3.

Okleveles gvógyszerészt két-három heti kisegítésre keresek. Cim a kiadóban. **Németültudó** urileány há-zikisasszonyi. társalkodó-női vagy nevelőnői állást keres. »Migbizható« jel-icére. 9164

Nea-Crem
legmegbízhatóbb arc- és kézápoló
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

Varrógépiavítás. Uionnan felszerelt és elsőrangú szakember vezetése mel-lett levő műhelyünkben elvállalunk mindennemű varrógépiavítást legju-tányosabban és iótállás mellett. Singer varró-gépraktár. Subotica. Hal-piac. 6955

Üres lakás: áll szoba. konvha. kamra. Mucsv-te-lep 89c. azonnal kiadó. 6968

GUMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica. Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bács-megyei Napló kiadóhiva-tala is elfozad.

Legiobb és legpontosabb információkat ad: Nemzet-közi Iroda. Subotica. Alek-sandrova 9. Nagyon sze-rény honorár. 9332

Pénzkölcsönökről olcsó kamatokkal hosszabb és rövidebb időre. felvilágo-sítással szolgál: Nemzet-közi Iroda. Subotica. Alek-sandrova 9. 9331

Keresek mezővárosban, vagy nagyközségben női-és urifodrásüzletnek al-kalmas helyiséget. Közve-títőket díjazok. Ajánlato-kat: Gyetvav könyvkeres-kedésbe Baimok. 9265

Gyümölcsfák, rózsák, dísz-fák és cseriék szállítása október 15-én kezdődik. Kérim áriegvzékét és ren-delje meg szükségletét Bednárz Károly (Staraka-nizza) faskolájában. 9199

Egy éves kislányomat örökre adnám jobb csa-ládkhoz. K. M. Sombor. Sarčeva ul. 19. 9251

Német és angol nyelv-oktatás csoportokban. ha-vi 60 dinár tandíj. Be-iratkozni lehet minden-nap Miloš Obilića (volt Bognár) ulica 4. 9013

3 utcai. 1 udvari szobából álló **irodahelyiség** nagy raktárral azonnal kiadó Novisad legforgalmasabb utcájában. Felvilágosi-tással szolgál Kardos hir-detőiroda. Novisad. Vilso-nov trg 7. 9113

Iparosok sok pénzt meg-takarítanak, ha lakk, min-dennemű festék, olaj, ve-gyészeti anyag, ecsetek, láda és minden egyéb szükségletüket * nagybani árbán Franio Forgacs Zagreb, Marovska 18. de-tail-osztályában szerzik be. 6986

Olcsó kölcsönöket folyó-sít a Toržanska Štedioni-ca. Torža. 7558

Egy gazdag bankár lá-nyának és egy orosz fo-golynak szenzációsan ér-dekes szerelmi vergődé-se. Erdős Renée legna-gyobb regénye. Cime: **Báró Herzfeld Clarissz**. Ára 86 dinár. Porto 5 di-nár. Pénz beküldése után szállítja Minerva R. T. könyvosztálya, Subotica.

Földieper anvatövek »erh-furti óriás, ananász« kap-ható Ruttkaynál, Szegedi szőlők. 9145

Vámmalnot órlésre bé-relnénk Bácskában. Le-veleket »Jóforzalmu ma-lac« jelicére a kiadóba kérik. 9310

Villamos világítás szerelése

A Villanygyár szerelési osztálya (Kostina ulica 1.) végez mindennemű szerelést gyorsan, olcsón és szakszerűen. Saját érdekében forduljon közvetlen hozzánk

Telefonszámunk 508.

A villanygyár városi üzletében (Kostina ulica 1.) luszterek, vasalók, villamos kályhák és minden más villamos anyag legolcsóbb árbán, bő választékban. Nagy árammegtakarítást ér el, ha lakása és üzlete világításához szükséges égőket nálunk veszi.

Subotica Villamos Vasut és Világítási R. T.
világítási és üzemosztálya — Kostina ulica 1.

Képek

a Páneurópa kongresszusról

A gazdasági, politikai horizont félelmes éghabborujában a sötét óriási Künstlerhaus-terem felvillanó csillárjai alatt zsúfolódó intellektuel-koponyák olyanok, mint villám elől templomba menekültek izgatott, sőt ekzaltált tömege. Ez is miniszter mutatják, az is miniszter, ez belga, az német, persze többnyire »ausser Dienst«, szolgálalon kívüli. Aztán egyéb diplomáták, részben szintén a D. »ausser Dienst« — de akad bőven aktív notabilitás is, még a német Reichstag elnöke is jelen van, a szociáldemokrata Paul Loebe. Még pedig ez utóbbi nagyon is aktivan; ha egyik-másik laikus résztvevő kitörő temperamentumában antidiplomatikus kiszólásra ragadtatná magát, ő simítja el a differenciákat, tompítja le az éleket, szóval ő fokozza le illedelmes diplomata és pacifista szürkére a rikító és vés színeket. Szükség is van az ilyen higadt fejre, hiszen például az egyik szónok, Kurt Müller, a pacifista miliőben a demokrácia, a kiváló embereket kirozó és a középszerűséget tenyésztő demokrácia ellen tart vádbeszédet. Feltűnő sokan vannak a hölgydelegátusok, köztük a kényes asszonyi témák szakértője, a híres Karin Machaelis Dániából. A hölgyek rendkívül temperamentumosok. Az egyik hölgy a páneurópai eszme melléti szenvedelmes hittevéseben liheg, elfúl, úgyhogy nem is bírja folytatni... Viharos atmoszféra.

*

Páneurópa a testvériség európai nagy forradalma — mondja Condenhove Kalergi gróf, a mozgalom megindítója és elnöke. »Mint minden forradalom hadüzenet és egyúttal békeszózat. Hadüzenet az egyén és népek tulságos önzése ellen, mely elárulja Európát kiesinyes céljaiért. Békeszózat a jóakaratu emberekhez és népekhez, akik megelőgezték az örökös testvérgyilkos háborukat és politikai intrikákat, melyekért európai parasztok, munkások, polgárok vérével kell fizetni!

A német-francia-belga a céltrósz megalkulásával megtörtént az első lépés Páneurópa felé, jelentette ki Paul Loebe. Bár sokak szerint az internacionális töke mozdulatainak ilyen glorifikálása szocialista szájából nagyon furcsán hangzik, de úgy tetszik mégis a lényegeset mondta meg a kongresszusról. A Künstlerhausban csak ideológia és érzelmi visszfény lobban fel annak a heves folyamatnak, mely egészen máshol, a finánc-töke, az ipari termelés és a munkásság szervezkedésének területén játszódik le. Nem is a Koncert-hausból irányítják ezt a folyamatot és nem is olyan egyszerűen, vértelenül és elegánsan, mint ahogy a kongresszus delegátusainak jogi és erkölcsi leszövezéseiben történik.

*

Condenhove Kalergi, a páneurópai mozgalom apostola. Külsőjére keskenyvállu, szép fiatal ember, a pubertás minden jellegével. Arcát az a bécsi, úri dekadansz mintázza ki, amely egy lélekbe szomszédokul helyezi el például a Paul Kammerer-i zseniális, új tudományt teremtő érzékenységet és a szakadék szélén járó, spines élni nem tudást. Ami nem azt jelenti, hogy Condenhove kvalitások, vag yjelentőség tekintetében Kammererrel összemérhető érték. Bizonyos, hogy geneologaiilag rendkívül érdekes ember példány. Mint ahogy a bécsiek mondják, egész Páneurópa, sőt Pánázsia. A londenhove grófok belga nemesek, a Kalergik ősrégi görög családból származnak, őseik a középkorban Kréta hercegei voltak. Ennek a londenhove—Kalergi Richárd grófnak az apja diplomatai szolgálatban volt Tokióban, ahonnan japáni asszonyt hozott haza feleségül.

És az ilyen nemzetközi vérkeverődés ne sugalmazná az internacionális leszerelést, békét, népek testvériségét — és ami legfontosabb a váminiót és a trósz-töket? A Páneurópai Unió proklamációjának egyik pontja kimondja, hogy az

Unió összhangban akar működni testvér szervezetével, a Páneurópai Unióval. A szkeptikus megfigyelőnek a benyomása, hogy Páneurópa, a hus-vér Páneurópa a tönkrement és kiuzsorázott Európa védekező és támadó hadirendbe állása a polipkaru amerikai töke ellen.

*

A résztvevők névsora eredetileg még fényesebb volt, mint a valóban megjelenteké. Kimentették magukat: Masarik,

a csehszlovák köztársaság elnöke, dr. Renner, az osztrák köztársaság első koncellárja. Az európai Egyesült-Államok nagygyűlésén nem volt jelen például Szovjetország delegátusa, hanem az emigráns Kerenszki mondott rövid referátumot. A szónoki listán dr. Korosec neve is elő volt jegyzve, ő képviselte volna az S. H. S. pacifista erőit, de ő sem jelenhetett meg az üléseken.

György Mátyás

Ők ketten

Irta: Baedeker

A csehországi Teplitz-fürdőn egy kiválóan előkelő öregúr karöltve sétál egy nálánál sokkal fiatalabbal. Mégis bizonyos tekintetben ez utóbbi teszi a gyámoltalanabbnak benyomását, mert nagy mértékben lévén süket, aggodalmasan s fűrészőn kénytelen figyelni a társa ajkaira, míg ez a könnyebb megérthetés végett a legtöbbször papírszeletekre írja rövid pregnans válaszait. Ilyenkor gyöngéden kivonja karját a nagyothallóból, de a cédula megírása után újból összekarol vele.

Németországnak, s talán egész Európának, két legkiválóbb művésze került itt együvé: Beethoven és Goethe. Rég vágytak találkozni, s mikor a Faust költője 1812 július 15-én a híres sósfürdőbe érkezett s a Goldenes Schiff-ben megszállott, a Fidelio szerzője sietett ott bemutatkozni neki. Ettől a naptól fogva mindig együtt látták őket a promenádokon (ahogy akkoriban a sétákat nevezték), s a közönség érdeklődéssel figyelt a nagy költőre, aki először fordult meg Teplitcen, és szeretettel köszöntötte a nagy muzsikust, aki törzsvendége volt a híres Badestadt-nak.

Két ilyen szellem egyedülseghen se ematkozhatik, ha pedig eszméket cserélhet egymással, okvetetlenül jól elszórakozik, bár a Beethoven-nel való társalkodás máskülönbem nem tartozott a könnyen legyőzhető nehézségek közé. Két-három nap alatt mégis elkészültek a legtöbb esztétikai témával, személyesebb kérdésekre térhettek át s intim vonatkozásokat is érintettek.

— Szeretnék már az ön korában lenni, kedves Goethe, — sóhajtott föl Beethoven.

A költő. — Nem látok semmi előnyöt benne.

A zenész. — Óh igen. Önt most is úgy szeretik a nők, mint amikor fiatal volt, s ön e szerencsét kedvére élvezheti anélkül, hogy a szíve érdekelve volna benne vagy szenvedhetne tőle.

Goethe. — Gondolja, Mester?

Beethoven. — Nincs így?

Goethe. — Még nem vagyok abban a korban, amelyben a szerelemmel föl lehet hagyni. Csak hatvanhárom esztendő vagyok.

Beethoven. — Én talán sohase leszek ennyi.

Goethe. — Hamarjában semmi esetre. Hány éves tulajdonképpen?

Beethoven. — Tulajdonképpen negyvenkettő, de néha azt hiszem, hogy öregebb vagyok önnél. S épp azért, mert ily koravénnek érzem magam, nem bizok abban, hogy sokáig élek.

Goethe. — Az ön korában én se hittem, hogy megöregszek. De a sors nem kimélt meg ettől a kellemetlenségtől.

Beethoven. — Óh, ne panaszkodjon. Kinek van még olyan szép élete és olyan vidám öregsége? A kis Bettina bevallotta nekem, hogy szerelmes önbé.

Goethe. — Ami nem akadályozta meg abban, hogy férjhezmenjen a derék Arnimhoz.

Beethoven. — Mit csinált volna szegényke? Ön el nem vehette.

Goethe. — Helyes-e, nem-e, arról vitatkozzanak a kánonjogászok, de egyszerre csak egy felesége lehet az embernek.

Beethoven. — S nekem egy sínes! ... An ön életéből sohase hiányoztak az asszonyok.

Goethe. — Néha sokan is voltak, de én sohase sokalltam őket.

Beethoven. — Mért nem volt nekem is ilyen szerencsém?

Goethe. — Talán az a szerencsése... Egyébaránt még lehet. Es ist noch nicht aller Tage Abend.

Beethoven. — Kezdem földadni a reményt. A szándékom mindig az volt, hogy tűzhelvet alapítok, mert rajongok az intim családi életért. De utat a nő, akit időnkint szerettem, nem viszonzta eléggé az érzelmeimet. Már két kosarat kaptam és háromszor csalódtam.

Goethe. — Ez nem is oly sok. Az emberi természet sok ily fiaszkót tud kiállni.

Beethoven. — Ha van, ami megvigasztalja az embert.

Goethe. — A muzsika!

Beethoven. — Az nem elegendő. Önt se elégítette ki a költészet, ha csalódott a szerelmében.

Goethe. — Sőt igen. Az Isten megengedte, hogy rimekben fejezhessem ki, amit szenvedek. Ön is költő, a hangok nagy poétája és a szenvedéseit lemuzsikálhatja a banatos szívről.

Beethoven. — Az ön helyzetem egészen más, mint az öné. Én még alig dicsekedhetek egy biztos vonzalommal s ezzel szemben tenger-csalódással, míg ön, a nagy hódító, sokkal több szívet citett meg, sem-hogy egy kis vereség nagyon lehangolhatná. Ismerjük a viselt dolgait, nagy Goethe!

Goethe. — Tulzás! Jobb vagyok a híremnél, mint ahogy feledhetetlen barátom, Schiller mondatja Stuart Máriaival... Voltam már asszony-ügy miatt az öngyilkossághoz is közel.

Beethoven. — Efféle kétségbeesést én is éreztem nem egyszer... Malőröm az, hogy bennem a művész sokkal különb a férfinál, s a nők a művészt kedvelik bennem s nem a férfit.

Goethe. — Ez alighanem nálam is így van.

Beethoven. — Óh, ne mondja! Ön mint férfi is nagyon kiváló. Daliás, jószemű s ami fő, jól hall... míg én, hiszen ön tudja... Ezek a papiroszeletek bizonyítják.

Goethe. — Nem ez a főok, amért házassági karriert nem csinálhatott. Tán inkább az, hogy ön csupa grófnőkkel érintkezik, akik nem szoktak művészekhez menni feleségül. Ők szeretik a genieket, de grófokhoz mennek férjhez... Látssa, én egy egészen egyszerű teremtetést vettem nőül, s a jó Christiane megelégszik azzal a csekélységgel, hogy a feleségem, — semmi egyebet nem kíván tőlem.

Beethoven. — Értem. Ön elszórakozik társasága nőbeli hölgyeivel, szerelmeskedik is velük, otthon pedig megvan az úri kényelme, amelyről az asszony gondoskodik.

Goethe. — Nemcsak otthonról és kényelemről van itten szó. Van egy más tekintet. A kiváló elme, s talán nem szerénytelenség, ha magamat is ilyennek tartom, és nem udvarias tulzás, ha önt annak minősítem, a kiváló elme mindig mesalliance-t csinál. Melyik asszony méltó hozzá? Weimárban megismerkedtem Stael-

né asszonnyal, aki egyike a legkiválóbb hölgyeknek. Kérdés, hogy méltó volna-e ő hozzánk, s hogy valamelyikünk, ön vagy én, boldogok lettünk volna-e vele? Olyan szellemeknek, mint mi ketten vagyunk, talán nincs is igazi házasság, s egészen bizonyos, hogy annak az intézményét nem nekünk találták föl, mert egyenrangú és értékű házasság számunkra nem létezik. Rebus sic stantibus hát jobb, ugy-e ha élettársunkkal nem keresünk u. n. előkelő hölgyet, aki csak valamicskével áll közelebb az intellektualitásunkhoz, mint a Christiane-féle egyszerű nő, s amellettt nagylelkűen »leereszke-dik« hozzánk, hanem »főlemelünk« magunkhoz egy olyat, aki alattunk állónak tekinti magát s örökké hálás lesz azért, hogy oltár előtt esküd-tünk meg vele.

Beethoven. — Önnek valószínűleg igaza van, mert régen tudom, hogy Johann Wolfgang von Goethe-nek minden szava: szinbölcsesség. De hát mit csináljak, ha a boldog sorsom csupa grófnőkkel és hercegisasszonyokkal hozott össze?

Goethe. — Enyelegjen velük, feleségül pedig vegyen egy asszonyt, aki jól tud főzni.

Beethoven. — Krisztina asszony főz önnök?

Goethe. — Isten mentsen! Ki tudja, mit főzne? Szakácsnét tart.

Beethoven. — S nekem azt a tanácsot adja, hogy szakácsnét vegyek el?

Goethe. — Félreértett, nagy Mester. Azt akartam mondani, hogy tüchtig asszonyt vegyen maga mellé, aki szükség esetében az ebédjét is meg tudja csinálni. Ha nem tartathatná cselédszemélyzetet, én is a Christiane kotyvalékját enném.

Beethoven. — Mondom, hogy ön boldog ember. Az előkelő dánakkal szerelmes játékot üz, házi használatra feleséget is szerződöttetett és szakácsnét tart. Ez aztán az élet! Embarras de richesses! Nálam a szerelmesdi játék nem megy könnyen, mert a szögletes modorom akadályoz benne. S különben is, mire a vallomásomra az imádott hölgy a választ fölírja, az alatt az én hevítelem is csökken, hát még az övé! Óh, kedves Goethe, ha nem lennének süket!

Goethe. — Akkor?

Beethoven. — Jobban szeretnék az asszonyok.

Goethe. — Édes fiam, a hercegnők és a komtessek akkor is a muzsikust szeretnék önbén, s a boldogító szerelmüket olyan férfiakra pazarolnák, akik társadalmilag sokkal magasabban állanak, mint ön, de zért nem méltók, hogy a cipőjét befűzzék.

Beethoven. — Bevallom, hogy ezt a szerénytelenséget gyakran én is elgondoltam... De engedje meg, hogy visszatérjek oda, ahonnan kiindultam. Önt köztudomásulag nagyon előkelő hölgyek is megajándékozták a szerelmükkel.

Goethe. — Igen, olyik viszonzta az enyémet.

Beethoven. — Látja! Ezek a szerelmek mégis csak a férfinak szöltak, s nem a poétának.

Goethe. — Téved. Sem a férfinak, sem a poétának.

Beethoven. — ?

Goethe. — A miniszternek, az excellenciás urnak, a titkos tanácsosnak... Én magam egyetlen velencei epigrammomat többre becsülöm mint a hivatalomat, de a nők szeretik a látszatokat és a címeiket. Az a szokásuk, hogy festik magukat, szintén innen ered. Bennem is a látszatot, a külső mázt, a facadefestést, a rangomat s a címeimet nézték, s az »Excellenz«-et jobban szeretik mint a költőt vagy a férfit.

Beethoven. — Ne mondja! A költőért rajongnak. Nemcsak Bettinától, sokaktól hallottam, hogy a nagy Goethe a bájos verseivel s a poétikus lényével babonázta meg őket.

Goethe. — A jó nők tévednek. Nem ismerik sem az életet, se magukat, se engem. Ha gimnáziumi

tanár volnék Jénában, sem a költeményeim sem a lényem nem tet-szene tizedrészt annyira se nekik. De ők ezt nem tudják, s ez az ő szerencsésük és a — miénk.

Beethoven. — Megdöbönt azzal, amit mond, de meg is vigasztal.

Goethe. Én se vagyok annyira boldog, amennyire taksálnak. Ami az életemben kedvező s az életvitelben előnyös, azt »von Haus aus« megszoktam, s ami dicsőségben részesültem, azt a tehetségem s a komoly munkám szerény díjazásának és nem gáláns túlfizetésének tartom. Az boldog, aki többet kap az embertársaitól mint amennyit nyújt nekik. Mi ketten, édes barátom, nem kaphatunk annyit, amennyit adunk.

Beethoven. — Nagy ember, ön hízeleg nekem!

Goethe. — Semmi okom, hogy gorombáskodjak önrel... Fogja föl az életet ön is így, kedves Mester, akkor nem lesz *himmelhoch jauchzend* boldog, de *zu Tode betriibt* — boldogtalan se lesz. Az élete folyása talán társadalmi tekintetben kevésbé ragyogó az enyémnél, de külső sikerekben és elismerésben nem szegényebb. S ami a nőket illeti, annyi vonzalmat és rokonszenvet valószínűleg ön is keltett ben-

nük mint én. A siketsége pedig csak liha, de nem szerencsétlenség. Néha kedvem volna irigyelni önt érte. Nem kell hallania azt a sok számárságot, amit az én jó fülem kénytelen befogadni. Legyen filozófus és nyugodjék keresztény megadással bele a bajába!

Beethoven. — Óh, ön nem tudja, mi az, mikor a muzsikusz nem hallja a zenéi hangot!

Goethe. — Nem tudom, de érzem, hogy az mégis ott vibrál az ön lelkében. Valamikor fokozni fogja a dicsőségét, hogy siketsége ellenére ön volt a század legnagyobb zenésze.

Beethoven. — Nem hiába mondják, hogy a költő az emberiség nagy vigasztalója. Ön némi vigaszt nyújtott nekem.

Goethe. — Örülök, ha valamiben kedvére lehettem, dicső Mester.

Odaértek a költő szállásához, az Arany Hajóhoz. Ott elváltak s Goethe így szólt:

— Sétálunk holnap megint?
— Hovne, drága költőm! Ahogy a Faust-jában mondja a famulus: *Mit Euch, Herr Doktor, zu spazieren, ist ehrenvoll und ist Gewinn.* Elővök önért.

— Szívesen várom.

Háromezeröttszáz kilométer Középeurópa felett

A jugoszláv repülőraj parancsnoka elmondja uti-élményeit

Vasárnap kora hajnaltól sűrű köd borította Noviszádot, de tíz óra felé a nap sugarai utat törtek maguknak és verőfényes idő köszöntötte a középeurópai utjunktól bravuros teljesítmény után vizsztatért jugoszláv repülőket.

Dél előtt tíz óra husz perckor hatalmas berregés verte fel a vasárnap későn kelő város csendjét és a 3500 kilométeres utjunktól hazaérkezett négy repülőgép erős, fűlsiketítő motorkattogással a város fölött egy sebes kört leírva, a noviszádi repülőtéren ereszkedett le. Pillanatok alatt a repülőteret valamennyi tisztje, valamennyi katonája a repülőterre futott, ahol lelkes zsivókkal, sapkák lengetésével fogadták a pilótákat, akiknek a parancsnoka és egyik legkitünőbb bajtársa koporsóban, holtan jutottak vissza Noviszadra, ahonnan reménykedve, jó kedvvel indultak el utjukra.

Nem teltek bele percek, a négy repülőgép tizenkét utasa már ismét földet érezhetett lába alatt és vezetőjük: *Navratil* Mirosláv őrnagy máris katonás feszességgel tisztelegve állt új parancsnoka: *Tomics* Miodrag őrnagy előtt, a kinek szinte örömtől és büszkeségtől sugárzó arccal jelentette, hogy a négy repülőgép bravurosán megfelelt a rájuk bízott feladatnak.

Pár perccel utóbb száguldó autó kanyarodott be a repülőterre, amelyből *Stanojlovics* Radoszláv tábornok, a jugoszláv repülőparancsnok szállt ki *Richter* ezredessel és segéd tisztjével a kocsiból és a közben félkörben felállt tisztikar és legénység közepén elhelyezkedett, börtükhöz bűt, szemüveges pilótákhoz sietett, kezüket meleglen megrázta és hozzájuk megható meleg üdvözlő beszédet intézett.

Közel félórát tartott a parancsnok és a pilóták között a hosszú utról folyt beszélgetés, amelynek végzetével *Navratil* Mirosláv őrnagy, aki *Jugovics* Jován alezredes halála óta a repülőraj parancsnoka és *Rupcsics* Károly főhadnagy, aki legutóbb Páris—noviszádi nyolc órás leszállás nélküli rekordidő alatti repülésével írta be nevét a jugoszláv aviatika történetébe, teljesítették a Bács megyei Napló munkatársának kérését és elmondták utjuk rövid történetét és érdekesebb uti-élményeiket:

Noviszadtól Bratiszláváig volt a 3500 kilométeres utunk első szakasza. Gyönyörű napsütésben startoltunk és Magyarország fölött elrepülve, két óra alatt Bratiszlávában voltunk. Átlagosan 250—260 kilométer gyorsasággal szel-tük át a levegőt.

Bratiszlávában a hadseregparancsnok és az összes tiszték nagy ünnepélyességgel fogadtak bennünket. A katonazene a jugoszláv himnuszt játszotta.

Két órai ottidőzés után újra gépeinkbe szálltunk és ugyancsak jó és kedvező idő mellett további két óra alatt már

a prágai repülőterén voltunk, ahol rendkívül szívélyesen fogadtak bennünket. Félúton a bratiszlávai pilóták kísérték bennünket és csak akkor repültek vissza, amikor a Prágából eléink jött repülőraj velünk találkozott. Másnap reggel kellett volna utunkat folytatnunk, de akkor történt az a tragikus szerencsétlenség, amely parancsnokunktól és két bajtársunktól fosztott meg bennünket. Másnap csehszlovák repülőbajtársanktól kísérve folytattuk utunkat. A kötelességtudat és a bennünket folyton fenyegető lezuhanás veszedelme bizonyos mértékben immunizált bennünket elzékenykedésekkel szemben, de az a szerencsétlenség különösen megrendített mindnyájunkat. Olmützig ismét kedvezett nekünk az idő, de ezután rettenetesen rossz idő állott be, és szinte veszélyeztetette további utunk sorsát. Olmütz és *Krakkó* között négy—öt méter magaságban repültünk és folyton arra kellett ügyelnünk, hogy a magasabb fákat elkerüljük és ne repüljünknek valamilyen hegynyel. A vasúti sínek nyomán repültünk. A köd miatt nem láttunk semmit s szerencsére baj nélkül érkeztünk, két és fél óra veszedelmes ut után *Krakkóba*, ahol a lengyel hadseregparancsnokság és a lengyel tiszték igen meleg fogadtatásban részesítettek bennünket. Másnap másfél órás ut után, igen rossz időben, olmos, ködös esőben, érkeztünk Varsóba, ahol csodálkoztak, hogy ilyen embertelen rossz időben repülünk mertünk. Két napig voltunk Varsóban, ahol valósággal ünnepeltek bennünket.

Pilsudszky marsall parancsnokunkat, a hadügyminiszter a repülőraj többi tisztjeit kihallgatáson fogadta és mindannyiunk mellére kitüntetésekkel tüzték. Varsóban az ismeretlen katona sírjára kszorart helyeztünk el és az addiginél is rémesebb időben két és fél óra ut után *Lembergbe* érkeztünk. Itt is ünnepeltek és megcsodálták bennünket. A csehszlovákok és a lengyelek egyaránt elragadtatással beszéltek *Breguet* XIX, típusu, *Lauraine* 450 lóerős motorral felszerelt repülőgépeinkről, pilótáink és megfigyelőtisztjeink bravuros teljesítményéről és főleg a lehetetlen rossz időben, terepismeret nélkül megtett utunkról és tájékozóképességeinkről.

Élet és halál közt lebegtünk a *Lemberg Jassy-i* utunkon. Az égbolt telistele volt sűrű, átláthatatlan felhőkkel és végzetünkre két felhőretek közé kerül-tünk, ahonnan nem láttunk kiutat. Nem láttunk semmit, 150 kilométert tettünk így meg. A felettünk levő felhők árnyékot vetettek az alattunk levő felhőkre, ami nagyon megtévesztett bennünket. Az árnyék úgy tűnt fel, mintha az alsó felhőreteken rés lenne, de amikor odaértünk, láttuk, hogy csak árnyék. Mindenütt magas hegyek és nem tudtuk, hol juthatunk ki. Csak a felhők homorú alakjából következtettük, hogy alattunk van a *Dnyeszter*. *Nekivágtunk és a felhőn átjutva a Dnyeszter völgyét* láttuk meg. Két és háromnegyed órai életveszélyes ut után *Jassyba* érkeztünk. A románok is lelkesen fogadtak. Másnap két óra alatt *Bukarestben* voltunk, ahol a legmelegebb vendégszere-

tettel halmoztak el. Két napig ott időztünk és vasárnap reggel 8 órakor ködben felszálltunk és a *Bukarest Beograd Noviszad* között 550 kilométeres utat két óra husz perc alatti nagyszerű idő alatt tettük meg.

Amikor *Beograd* fölé értünk, röpcédulákat dobtunk le, amelyben üdvözlöttük *Beograd* lakosságát. Majd az új temető fölé repültünk és ott egész mélyen leereszkedve, virágokat szórtunk tragikus sorsu volt parancsnokunk, *Jugovics* Jován alezredes sírjára. *Noviszadra* érkezve, első utunk szintén a temetőbe vitt és *Njegován* főhadnagy frissen hantolt sírját a repülőgépről virágokkal borítottuk.

Azzal, hogy a négy repülőgép sértetlenül, mondhatjuk bravuros teljesítmények után ért haza, bebizonyítottuk, hogy a szerencsétlen véletlenek betudható katasztrófától eltekintve, egy a repülőgépek, mint a pilóták és megfigyelőtisztek kifogástalanul oldották meg ne-héz feladatukat.

*

Amíg a hős pilóták nekünk mindezt elmondták, egymásután érkeztek autók a repülőterre és azokból a hazaérkezett repülők hozzátartozói ugrottak ki és borultak a bator pilóták nyakába.

Magasan süttöt a nap és aranyos sugarai is mintha örültek volna, hogy az utóbbi hónapokban annyi szomorú eseményt látott noviszádi repülőter ez alkalommal bravuros teljesítményt ünneplő lelkesedéstől volt hangos

Mayor József

Ford a fordismusról

Írta: Dr. Seltmann Rezső

Ha van olyan közérdekű dolog, amelynek aktualitása nem efemerjellegű és amely felé minden rendű és rangú ember figyelme ösztönszerűleg irányul, akkor ez az a sokat emlegetett termelő-és munkarendszer, amelyet ma már mindenütt fordismusrak neveznek. Mi-ben áll ennek a lényege s miért hat ez ki mindenkire az egész világon? Erre a kérdésre maga *Henry Ford*, a világ leggazdagabb emberé felel most megjelent memoárjaiban, melynek címe: *»Életem és működésem.«*

Henry Ford, akinek gigantikus vállalatai most a Balkánon is terjeszkednek a *Beogradban* létesítendő autógyártással, mely az egész Balkánt el fogja látni olcsó automobilokkal, legutóbb tüzetes interjút adott egy bécsi lapszerkesztőnek. Kifejti, hogy a heti két szünnap, amelyet ezennel bevezet összes amerikai gyáraiban, mennyire fejleszteni fogja a mostani óriási termelést. *Ford* ugyanis fanatikus híve egy olyan dolognak, ami az európai kapitalisták előtt teljesen ismeretlen volt, kivéve a múlt század elején élt híres angol filantróp, *Owent*, aki maga is nagygyáros volt s egész életét munkásai jólétének növelésére fordította. Ez tulajdonképpen a szellemi elődje *Fordnak*, aki szigorú puritán családból származott s kinek legtöbb olvasmánya máig is az ó-testamentum. *Ford* vállalata megalapításától, 1893-tól kezdve állandóan azon töri a fejét: miként lehet a legkevesebb idő- és erőpazarlás mellett a legnagyobb fokú termelést megvalósítani s a legolcsóbb egyszersmind a legjobb minőségű árut előállítani, egyben pedig — s ez éppoly főfontosságú nála — hogyan lehet a munkások életstandardját növelni. Ez az utóbbi körülmény az, amelyre azt mondtuk, hogy az európai kapitalistáknál teljesen ismeretlen volt. *Ford* maga mondja el, hogy vállalatába nem állhat be senki dolgozni hat dollár napi munkabéren alul, hogy üzemvezetése oly pontosan ki van dolgozva, hogy vakok, félkezeűk és egyéb nyomorékok, sőt fekvő betegek is megtalálják teendőiket. *Ford* ellensége a hivatalos és kirkatjátékony-ságnak, mert szerinte az megalázó embertársainkra és különben sem jár eredménnyel. A *Detroitban* — ahol a gyár főüzeme van — létesített kórház a legúj-szerűbb és legesodásabb ilyen intézmény az egész világon s ez a kórház ma már maga tartja el önmagát s jól-

lehet, ingyen kezelés nincsen, mégis ezt keresik fel a munkások, nem a közkórházakat. Ezzel szemben azonban orvosai és ápolószemélyzete a legkiválóbb, összetételű. Minden hét betegre jut egy ápoló, akik valóságos *Tylor*-rendszer, szerint dolgoznak, az orvosok pedig a kórházon kívül nem praktizálhatnak, a betegek mind külön szobában vannak elhelyezve s minden szobához külön fürdőszoba van, a bánásmód pedig tökéletesen egyenlő.

Nemzetgazdaságtani nézeteiben *Ford* feltétlenül individualista s ennek megértése nélkül őt magát sem lehet megérteni. Mint individualista esküdt ellensége mindenféle állami támogatásnak. Az egyéni érvényesülés híve ő, aki ennél fogva a teljes szabadkereskedelemnek is feltétlen híve s mint ilyen a várnok ledöntése mellett van, azért, hogy az áruk olcsóbban kicserélődhessenek s kialakulhassanak a természetes termőhelyek. Ellensége a közlekedést és árakat megrágitó várnoknak és nagy eréllyel fordul a bankok ellen is. Szerinte a bankokat vissza kell szorítani pénzváltó és kölcsönző tevékenységükre, de nem szabad engedni, hogy nagy vállalatokat felszivhassanak s ezáltal beleavatkozhatnak a termelésbe, melyet nem a fogyasztás érdekei szerint vezetnek, hanem a konjunktúra szerint. De főleg azért ellensége *Ford* a bankoknak, mert a hasznat, amely a munkásokat illetné, ők vágják zsebre. *Ford*nál a munkás egyenlő a részvényes fogalmával s vállalatának nincsenek is részvényei, mert a munkabér felel meg ennek. A munkaadó és munkás egymást kiegészítő társak s az üzemvezetőkön kívül semmiféle rangot vagy titulust nem tűr meg. Ahhoz pedig, hogy valaki üzemvezető lehessen, egyedül a szakértelem fontos. Diploma vagy előélet *Ford*nál nem számít s nyíltan kijelenti, hogy felvételnél a büntetett előélet iránt sem enged érdeklődni, csak azíránt, hogy akar-e s tud-e valaki dolgozni komolyan. Felfogására jellemző még az is, hogy ő, a világ legelső, nem feltétlenül híve a magántulajdonnak, mert szerinte nem fontos az, hogy kinek tulajdonában van a vállalat, hanem csupán az, hogy az emberek dolgoznak annak tudatában, hogy munkájukkal az egész emberiség részére hivatást teljesítenek. Ez egyszersmind erkölcsstana is s éppen ez teszi vonzóvá *Ford* emlékezeit, hogy a legridegebb nemzet-

Képek a krasznojarski szomorú napokból

Írta: Grób Imre

gazdasági problémákat is mindig etikai nézőpontra át szemléli. Így a munkabérről szólva kifejti, hogy a vállalkozónak, amikor munkást alkalmaz, kötelessége a munkás családjának jólétéről is gondoskodni, arról, hogy a munkás felesége nyugodt és az emberi méltóságnak megfelelő életet élhessen s hogy — életigényei növekedjenek. Ezt pedig mind a magas munkabérről érte el Ford. Az a horribilis összeg, amit ő munkabérfelémelés címén önként előírányoz, meghozza a maga gyümölcsét, még pedig a munkás vásárlóképességének emelkedésében, ami számbelileg is kimutatható. Ma már nem ritka az oly munkás, aki saját Ford-autóján megy a gyárba dolgozni s szabadságidejét fürdőhelyen tölti.

Másik alapelve Fordnak a szintén puritán tradíciókban gyökerező takarékoság és folytonos tökéletesítési kísérlet. Az utóbbi terén ma már ott tart, hogy az üzem autómobiljai az egyes alkatrészek pótlásával újból és újból felszerelhetők, mindig a technika legújabb haladása szerint. Ami pedig az ő híres takarékosági elvét illeti, annak illusztrálására csupán egy példát említek, melyet ő maga hoz fel: »A bádoggulladékok nálunk 600.000 dollár értékűket képviselnek. Folyton kísérletezünk a hulladékok értékesítésével, embereink törték a fejüket, mi módon lehetne a kis bádoggulladékokat értékesíteni s végre rájöttek arra, hogy ezekből a kis bádoggulladékokból apró fedőket lehet készíteni, amelyeket a hűtőkészülékeknél használunk.«

Amint látható, Ford a világ leggyakorlatibb embere, akinek nevelési principiumai is ilyenek nemcsak alkalmazottai, hanem az egész emberiség részére is. Ő maga, mint elmondja, kis gyermekkorától csaknem valamennyi gépszerkezetét sajátmagától megismert és végigpróbált. A gyermekek részére létesített Ford-iskolákba ugyanezt a módszert vezette be s a találmányosságát és leleményességét nagy ösztöndíjakkal honorálja.

Hogy Ford, akit antiszemitizmussal is megvádoltak, mennyire emberbarát, azt bizonyítja a háborúalatti magatartása, amikor a híres Ford-féle békehajó propaganda-utrá jött Európába. Nincs is nála keményebb elítélője a háborúnak, melynek tiszteltreméltó okaiban egyáltalában nem hisz. Ellenben hisz a munka termékenyítő és jótékony hatásában, hisz a kémia és technika csodás és gyors haladásában s az eredmény szebb jövőjében. »A hit a dolgok lényege és amit hiszünk, az bizonyosság ránk nézve akkor is, ha nem látjuk.«

Benedikt Ius:

Emberről sirat!...

A hegyek fölött lámpa ég,
Emberről sirat a nyári ég! ...
Fölénk csillagok hajlanak,
Szűz égbe ékelt néma rab ...
Oleander piros virág
Csalja bus szemük sugarát ...
Kis bimbó, tüzes, reszkető
Csalja őket ... száz szerető.
Bár lánybimbó még, s szűz remeg,
De ellenkad és teleped
Begyes virága kéjre vár ...
Bűnös vén kerítő a nyár! ...
Tobzódó szagát szórja szét
A rab csillagok tüze ég! ...
S fekete kendőjét az est
Nyakába keríteni se rest ...
Sétára megy, s amerre jár
Repül a fekete uszály! ...
Emeli száz apró csalán
Csuf kis apród ... szurós kaján ...
Mig apró fejük leesik
S a bus köntöst kiengedik ...
Mig az est nótát hegedül
A vén nyár mulat egyedül ...
S a bűnös est, a vén kujon
Uj dalt huz ... régi hurokon
S amíg a nyár mulat ... zenél
Kertekben az ember remél! ...
S a hegyek fölött lámpa ég ...
Emberről sirat a nyári ég! ...

Omsk, Tomsk és Novo Nikolajewsk eleste után a teljesen szétvert és demoralizált Kolcsák hadsereg — üldözve a vörösek-től — kelet felé menekül. A hadsereg egyik oszlopa 1920 január 6-án éri el Krasznojarskot. Itt az időközben vörössé lett helyőrség, támogatva a fellegyvert munkások és parasztok ezreitől, hátra támadja. A fehér hadsereg teljes vereséget szenved. Egész tüzérségét és az egész traint elveszti. Ezenkívül halottakban, sebesültekben és foglyokban hatvanezer embert veszít. A harc egy része a foglyotábor közelében játszódik le, tőlünk alig 1500—1800 méterre lévő magaslatokon.

... A harc a sötétség beálltáig tartott. Ekkor az ágyuk elnémultak, a fegyverek ropogása és a géppuskák kattogása megszűnt. Csak a hordályok körvonalait lehetett már látni — ahogy a sebesülteket szállították hátra — és a hidegtől megdermedt, fáradt vörös osztagokat, amint a fehér foglyok tömegét kísérték be a foglyotáborba.

Este hét óra volt. A tisztai étkezőben ültünk, a közös vacsoránál. Az ajtó nyitott s egy fehér tiszt lépett a terembe. Kard volt az oldalán és egy hatalmas pisztoly. Egy pillanat, ott vagyunk körülötte s feszült figyelemmel hallgatjuk minden szavát.

»Ide menekültem — mondja — emi kérek. Rettenetes az, amint mi keresztül mentünk. Napoleon visszavonulása a mi visszavonulásunkhoz képest...«

Tovább nem folytathatja. Egy munkásokból álló vörös járőr lépett be az ajtón. Egyenesen a fehér tisztnek tart. Puskát szegez a mellének s fegyvereit követelik tőle. A Kolcsák tiszt szó nélkül oldja le kardját és adja át pisztolyát. Körülveszik és kivezetik a teremből. A tábor udvarára, a többi fehér katonához.

Amikor másnap reggel felkeltünk, hemzsegett az egész tábor a sok fogoly Kolcsák katonától. Csikorgó januári hideg volt. S ez a rengeteg ember mégis napokon keresztül a foglyotábor udvarán, a szabadban éjjelezett. Ez a negyedik forradalom volt, amit átéltem Szibériában, de valamennyi közül ez volt a legrémesebb.

Aki nem látta, az el sem tudja képzelni azt a szomorú képet, amit ezekben a napokban táborunk mutatott.

Az udvaron rengeteg szán, összetört kocsi és megszámlálhatatlan sokasága a gazdátlan, kóbor lovaknak. Kimerülve, agyoncsigázva, az éhség és szomjúságtól agyongyötörve, apatikusan állnak szegények az udvar közepén, vagy támasztják oda csontos, sovány fejüket valamelyik épület falához. Addig állnak ott, amíg össze nem esnek és ki nem lehelik nyomorult párájukat. Ugyanez a kép a város felé vezető utakon, de magában a városban is. Ott is lóhulla-lóhulla mellett fekszik. Sokat már kikezdték, vagy félig megettek a kóborló ebek. Harmincezer ló hullája feküdt Krasznojarsk és környékén eltakarítatlanul. Eltakarítására — amint a fagy kissé engedett — egész osztagokat rendeltek ki a vörösek. Bennünket is, ezerkétszáz magyar, osztrák és német fogolytiszttel.

A tábor minden részében, ahova csak néz az ember, az épületek között fehér foglyok lézengenek. Tisztek és legénység. Megdermedve — az éhségtől félig eszméletlenül — valóságos rajokban lépik el azoknak az épületeknek folyosóit, amelyekben mi laktunk. Itt keresnek egy-egy pillanatra alkalmat a kegyetlen hideg ellen. Szobáinkba is bejönnek, hogy egy darabka száraz kenyeret kolduljanak. Azok a büszke, gögös Kolcsák tisztok, akikről még nem is oly régen, oly sokat kellett szenvednünk — most kenyeret koldulnak tőlünk!

Néhány napba került, amíg azt a rengeteg Kolcsák foglyot fedél alá tudták hozni. Egy kis részét a tőlünk nem messze fekvő »Kozák-tábor«-ban helyezték el, de a zöme, az ott maradt velünk, a mi táborunkban, közvetlen a szom-

szedságunkban, a mellettünk fekvő barakokban.

Mi tiltakoztunk ellene. Az egész Kolcsák hadseregben epidémia dühöngött. Amerre csak visszavonultak, a kiütéses tifuszbetegek ezreit és ezreit hagyták vissza a vasutvonal és az utak mentén. Orvosaink is mindent elkövettek, hogy tőlünk távolabb helyezték el őket. De minden hiába valót. Tiltakozásunkat nem vették figyelembe, orvosaink kérelmét pedig nem teljesítették a vörösek. Még csak annyit sem tudtunk elérni, hogy a Kolcsák foglyoknak megtiltsák, hogy épületeinkbe belépjenek.

Pedig a tifuszbetegek száma napról-napra emelkedett. Ekkor végre megmozdult az orosz parancsnokság is. De már késő volt. Hiába tiltották most már meg a Kolcsák foglyoknak, hogy épületeinkbe belépjenek, hiába utasították bennünket, hogy botokkal fellegyvertt őrséget állítsunk épületeink bejárói elé — már késő volt. Táborunkban ekkor már tízezer, a városban pedig huszonezezer ember feküdt kiütéses tifusszal betegen. S ez a szám napról-napra emelkedett. Az orvosok ezekben a napokban hámulatos emberfeletti munkát végeztek. Nem volt se nappaluk, se éjjelük.

Sajnos — munkájukban sem az orosz orvosok, sem pedig az orosz hatóságok nem támogatták őket. Hiába sürgették a nagyobb tisztaságot, hiába kérték a betegek jobb elhelyezését, hiába kérték megfelelőbb élelmezést és orvosságot, mindig és mindenütt csak süket fülekre találtak. S azért mégis, a mit a maguk erejéből megtehettek, mindent megtettek a betegek érdekében. Hanem az orosz kórházakban, ott egyenesen leírhatatlanok voltak az állapotok.

Egyik orvosunk, Fábán Béla dr., a ki parancsot kapott az oroszoktól, hogy a foglyotáborban elhelyezett egyik orosz kórháznak a vezetését átvegye s a ki később maga is áldozata lett a kiütéses tifusznak, a következőket beszélte el nekünk:

»Elképzeltetlenség az az állapotok, a miket ebben a kórházban találtam. Ágyak és pricsek hiányában, a betegek hering módjára összezúfolva, szalma és takaró nélkül feküdtek a csikorgó hidegben a pusztai földön. Az a piszok és büz, a mi ezekben a helyiségekben uralkodott — leírhatatlan. Gyógyszer egyáltalában nincs. A betegek szitalatlan rozslisztből készült, fekete, sületlen kenyeret kapnak és naponta kétszer káposzta vagy burgonya levest. Valóságos élethalál harcot kellett vívnom, amíg annyit el tudtam érni, hogy a hullákat naponta szedjék össze. Mert eddig ez sem történt meg. A legelképzeltetlenebb helyekről, ahova lázas állapotokban másztak szét a betegek, kellett a több napos hullákat összeszedni.«

S azt, hogy miképp történt ezeknek a hulláknak az elszállítás, kulturember elképzelni sem tudja.

Az egyik orosz kórház, amelyben a tifuszbeteg fehér katonákat ápolták, szemben feküdt azzal az épülettel, amelyben én is laktam. Alig 30—40 lépésre. Itt minden délelőtt tíz és tizenegy óra között egy szán állt meg. Szemben a bejáratnál. Erre dobálták fel az orosz betegápoló katonák a teljesen meztelen hullákat. Mintha csak hasábfákat dobáltak volna. Ezután a szán megindult. Még csak egy ponyvát vagy lepedőt se dobtak rá. Rettenetes látvány volt. Az egyiknek a feje lógott le a szánból, a másiknak a lába vagy a karja.

A föld annyira meg volt fagyva, hogy ásni még nem lehetett s így a hullákat egyelőre nem temették el. Bedobálták őket a foglyotábor egyik üres fáskamrájába. Ezután a szán megfordult és életmet vitt be a kórházba. Ugyanez a szán. Kenyeret, káposztát és burgonyát. Így volt ez nap nap után.

Mikor azután a föld egy kissé engedett, megásták a tömegsirokat. Mire a járvány kitombolta magát — írja

Stessel Ernő ezredes »Hadifoglyok élete Szibériában« című könyvében — májusig, mintegy harmincezer ember lelke sirját a tábor mellett rögtönzött temetőben. Idehordták a fáskamrából is a többhetes hullákat. Kocsira dobálták őket és elvitték a sírgödör széléig. A kocsit itt megállt, fellordították és belegurították a sírgödörbe a hullákat. Egyik kocsit után jött a másik. Addig, amíg az árok meg nem felt. Ha az egyik sír megtelt, meglocsolták egy kevés mésszel, földet hánytak rá és folytatták a következő sírnál. Addig, amíg az is meg nem felt.

Január végén, február elején már köztünk is mind jobban és jobban pusztított az epidémia. Alig volt már olyan szoba, a hova a ruhatárat be ne cipelték volna a Kolcsák katonák. Már pedig ez volt a kiütéses tifusznak legfőbb terjesztője.

Amikor a tifuszbetegek száma a maximumot érte, történt a legnagyobb szerencsétlenség: csaknem teljesen orvos nélkül maradtunk. Talán két orvos kivételével, összes orvosaink megbetegedtek.

Egyik orvos foglyotársunk O..... Béla dr. ugyanis, pontosan már nem emlékszem, hogy hol, de aligha nem valamelyik szakfolyóiratban olvasott a kiütéses tifusz elleni védőoltásokról és a szükséges szérum előállításáról. Erre a nyolc-tíz napos kiütéses tifusz betegségben szenvedők véréből oltóanyagot állított elő. A friss vérből kivonta a vérsavót — a szérumot — s ezt hevitette, hogy a betegséget előidéző károsító virulentiáját legyengítse. Ezzel a szérummal egy próbaoltást végzett s miután ez jól sikerült, nagyobb mennyiség előállításához fogott.

Az oltásoknak az volt a célja, hogy egész gyenge lefolyású kiütéses tifusz betegséget idézzen elő, ami semmi esetre sem lehet halálos s így megfelelő ellenmérget termeljen a szervezetben a tulajdonképeni betegség ellen. A szérum előállításánál azonban valami hiba történt, aminek azután igen gyászos következménye volt.

Beoltottak hetvenkét foglyot, köztük, ugy emlékszem, egy kivételével az összes orvosokat. Ebből a hetvenkettőből hatvanegy igen súlyosan megbetegedett s a betegek közül harminckettő meghalt. Meghalt hat orvos is és több orvosnövendék. Ez utóbbiak számára pontosan ma már nem emlékszem. Maga Dr. O..... Béla is áldozata lett a saját maga készítette szérumnak.

*

Tavaszig felé a járvány gyengült, majd májusra teljesen megszűnt.

Hogy hány társunkat vesztettük el ezekben a szomorú napokban — nem tudnám pontosan megmondani. Csak egyet tudok. Hogy sok, nagyon sok jó barátomat, sok kedves jó paitásomat, hiába kerestem.

FOLTMENTES TÜKRÖKET
garanciával készít
VITRUM
TÜKRÖGYÁR NOVISAD
FUTOŠKI PUT 137 (MEGALLO)
Kiráka- és autólüveg (nem hullámos) minden
minőségben kapható
Megrendelhető minden üvegszáné, ahol ilyen
nem lenne, forduljon a gyárhoz
TELEFON 407

ENGLESKI MAGAZIN
fiókja Beograd, Vuka Karadžića 18
Mértékesztály legfinomabb férfiruhákra
Fehérnemű mérték után
Különlegesség: kész angol ulsterek, raglánok, eredeti „Burberry“ esőköpeny
Sportruházati különlegességek 3310

TERE-FERE

Mi történik Oroszországban? Az orosz szovjet társadalmi, gazdasági életéről a legellentétesebb hírek keringenek, egyesek szerint a kommunizmus csak névleg érvényesül s már rég áttért a burkolt tökéuralomra, mások szerint még mindig Lenin elvei uralkodnak. A *Revue Hebdomaire*-ben cikket olvasunk, melyben a cikkíró részletesen beszámol élményeiről.

Moszkvában lassan megindult a kereskedelmi élet is.

— Néhány szőnyeget vásárlók — írja — amelyek egyébként nem sokat érnek s nagyon drágák. Ugy látom, ez a bolsevik civilizáció roppant messze van attól a kommunizmustól, amelyről a francia elvtársak álmodoznak. Találkozom olyan emberekkel, akiknek van pénzük s akik ezzel a pénzzel mindent megvásárolhatnak (különben igen drágán) amire kedvük van és találkozom olyanokkal, akiknek nincs pénzük, koldulva nyújtják telém kezüket, szomorú látvány, mely hamarabb ismeretlenné válik Franciaországban s a többi »kapitalista« országokban.

Egy színházi este.

— Ma este egy szindarabot adnak, mely nagy sikert ért el s a régi cári udvar botrányairól szól. Miklós cár szerepel a színen, az udvarhölgyek, a cárnő. Ha az ember e szerencsétlen asszony szomorú sorsára gondol, akit leányával, a nagyhercegnővel együtt meggyilkoltak, viszolygó érzés fogja el, látván az őt alakító, kivágott ruhában lévő színésznőt, aki Rasputin karjaiban eszeveszetten bokázik.

Lenint is látta a cikkíró, a ravatalon. Ezt így írja meg:

— Lenin bebalzsamozott teste vörös posztóval borított ravatalon fekszik, lábain fekete takaró. Keze, nagyon sápadt keze a takarón hever. Koponyája kopasz, arccsontjai kiugrók, bajusza torzonborz, a diktátor ismeretes figurája ez, melyet unalomig ismerünk festményekről, arcképekről, szobrokról. Moszkva minden talán és boltjában, Ajkai viaszkosan fehérek, akár az arca.

*

Küzdelen a vörheny ellen. Egy tudományos folyóirat összegezi azokat a kísérletezéseket és eredményeket, melyeket a ma orvostudomány a legrettegetesebb gyermekbetegség, a vörheny elleni küzdelemben elért. E tanulmány főbb vonalaiban ez:

— A vörhenyt régóta ismerik, de kórokozóját nem. Kezelése mindaddig a tünetek enyhítésére szorítkozott. Utóbb azonban nevezetes mozzanat történt, két amerikai tudós, George és Gladys Dick, a Dick-házaspár kísérletezése folytán. Ők a betegség kórokozóját keresték. Több szaktékintély már régebben kifejezte azt a véleményét, hogy a vörhenyt valószínűleg a sztreptokokkuszok, a nyakláncszerű, gyöngyalaku baktériumok okozzák, melyek a szervezetben gennyedést hoznak létre. Mások ezt a feltevést visszautasították, azt vallották, hogy a betegségben termelt sztreptokokkuszok nyilván az általa előidézett komplikációkból származnak. Így állt a helyzet, mikor a Dick-házaspár dolgozni kezdett. Nekik sikerült beigazolniuk kísérleti úton, hogy magok a sztreptokokkuszok is vörheny-megbetegedést okozhatnak. Egy vörhenyes terok váladékát beoltották vállalkozó szellemű emberekbe, akik tényleg meg is betegedtek vörhenyben. A baktériumok toxint termelnek s ennek beoltása szintén előidézte a vörhenyt. Azt is tapasztalták, hogy ha ezt a toxint egészen ember izmaiba oltották, akkor megjelent a vörhenyes kiütés. Viszont, ha a toxint hígított állapotban oltották be, akkor a kiütés csak egy kis területen mutatkozott, mely pár nap múlva elmúlt. Ez a Dick-féle reakció. Rájöttek arra, hogy ez a reakció nem mindenkinél mutatkozik, csak azoknál, kik hajlamosak a megbetegedésre. Másrészt azt is tapasztalták, hogy az oltás gyenge pozitív eredménnyel jár akkor, ha egy

olyan vörhenyes betegnek adják, ki a betegség első napjaiban van. Ami az eredményeket illeti, a védőoltást kapott gyermekek még akkor sem betegedtek meg vörhenyben, ha vörhenyesekkel érintkeztek. Természetesen a megfigyelések és kísérletezések még mindig folynak a szérum hatékonysága tekintetében, de a tudományos világ jó reményekkel tekint eléje, azt hiszi, hogy a vörhenyt nemsokára annyira megszelidíti, mint a gyermekvilág másik rettenetes ellenségét, a torokgyíkot.

*

Kedélyes, lengyel betyárvilág. Arról már hallottunk, hogy egy hírhedt haramia fejére vérdíjat tűztek, de hogy a zsvány, akit el kell fogni maga tűz vérdíjat a tulajdon fejére, az még nem fordult elő a bűnözési krónikákban.

Lengyelországban hemzsegnek az utonállók a betyárok, nagy területeket rettegésben tartanak. Afféle regényes, sokszor nagylelkű, rokonszenves tablók ezek, akikkel sokszor maga a nép is együtt érez, noha fél tőlük. A kezükre jár elősegíti szökésüket.

A lengyel esendőség, mely különben sem rendelkezik kellő eszközökkel, hogy kézre kerítse őket és az önkéntelen büntársakkal megküzdeni gyenge, utabban vérdíjat tűzött fejükre, kisebbet, nagyobbát, aszerint, milyen haramiákról van szó.

Mintán ez a hírdemény megjelent az újságokban, az egyik haramia, bizonyos *Palvink*, akit a lengyelek »kiskirálynak« neveznek és aki a hegyekben garázdálkodik, keveselte a fejére kitűzött vérdíjat, fölhányorgott az önértéke, tiltakozott az ellen, hogy az ő kézzekerítéséért mindössze ötven milliót tűzzen ki magyar pénzben.

Ez a rátarti haramia nyomban levelet is írt egy varsói újságnak sajátkezűleg. A levél így szól:

— Tudom, hogy milyen nagy nehézségekkel küzd Lengyelország állampénztára, de azt hiszem, hogy az én börröm mégis csak többet ér. Ennélfogva bátorodom azt indítványozni, hogy az aki engem lefűl, legalább is az ötszörösét kapja. Tessék: elhinni, megéri a pénz...

*

Zeneszerzők levelei. Julien *Tiersot* a Tempsben néhány tizenkilencedik századbeli zeneszerző ismeretlen levelét teszi közzé. Az első *Chopin*t származik, aki kedveséhez, *George Sand*-hoz levelet küld továbbítás céljából, melyben *Chopin* megköszöni a címzettnek, hogy néjét oly szívesen kalauzolta Párisban.

Hálásan köszönöm — írja — hogy olyan rendkívül kedvesen kalauzolta Lujzát Párisban. Már tegnapelőtt akartunk írni, de az itteni első napjaink olyanok voltak, mint a párisiak, azt se tudtuk, hol a fejünk, ha ugyan helyesen fejezem ki magamat franciául. Remélem

azonban megérti, hogy mennyire szeretjük önt. *Chopin*.

A levél alá *George Sand* kísérő sorokat ír:

— Drágám, addig is csókollak, míg hosszabban írhatok. Most nyakig vagyok a regényemben. Nemsokára majd befejezem és akkor elmondom, hogy mennyire szeretlek. *George Sand*.

Liszt Ferenc Rómából ír egy ma már elfeledett zeneszerzőnek:

— Ami a római zenét illeti, a Sixtusi kápolna zenéje egész lelkemet megragadja. Itt minden nagy, magasztos, örökkévaló a maga fényes egészében és ragyogásában. Minden vasárnap úgy hallgatom itt az éneket, mint ahogy a breviáriumot kell imádkozni. Nem tartozom azok közé, akik azt vallják, hogy a templomi zene már idejét multá és kimerült.

A harmadik levél *Victor Hugótól* származik, aki ugyan nem zeneszerző, de eddig úgy volt ismeretes, mint a zene ellensége. Egy énekesnőhöz ír, aki a fényképét kéri.

Nincs rámba való fényképem Páris egyetlen kereskedőjénél sem, de miután on olyan kedves és bájos s azt kívánja, hogy fejemet lábaim elé tegyem, parancsoljon vele. Sajnos, nincs más fotográfiám s ezt küldöm, mely csupa bánat és szigor. Ha látja, gondolja azt, hogy a távollevő nem önre néz. Mikor tisztel meg bennünket? Maga, aki elbűvöli a fülemüléket, itt majd meghallja, hogy kuruttyolnak a varangyok...

A *felvonó és a művelődéstörténet*. A művelődéstörténet följegyezte, hogy az első lift 1700ban működött. *Velayer* találta föl, Franciaországban. Egy székéből állott, mely két oszlop között csigasoron húzódott föl. De minthogy egy napon a kötél, mely föl vonta, elszakadt, és egy hercegnő halálát lelte, a felvonót nyugalomba helyezték.

Mária Lujza levelei között szintén akad egy adat, mely szerint Napoleon egyik mérnöke szerkesztett egy felvonót. De most egy olasz mérnök az *Industria meccanica* című folyóiratban rámutat arra, hogy az ókori Rómában is ismerték már a felvonót.

A császári Róma több palotájában kőtömbökből szerkesztett utiáratokat fedeztek föl, melyek nyilvánvalóan az ókori felvonó pályául szolgáltak. Sőt következtetésében még tovább megy és a rómaiaktól is elvitatja ezt a dicsőséget.

Szerinte a felvonó ősapja *Archimedes*, a festek fajsúlyának, az emelőkarnak, a tükrök gyújtópontjának felfedezője, aki Krisztus előtt 236-ban az elmélete alapján már szerkesztett egy felvonót.

Egyelőre érjük be ennyivel. Amíg ki nem derül, hogy már a fáraók is felvonón jártak palotájukba.

Idegcsillapító és gyógyító illatszerek. *Ferdinand* Francia vegyész az illatszerekről értekezik. Nézetek szerint az illatszerekkel való visszaélés, mely 1700-ban kezdődött, okozza a modern ember legkínosabb nyavalyáját, az idegességet.

Legtöbb illatszert egyuttal izgatószer is, melynek izgató hatása elmúlván visszahatás áll elő szervezetünkben. Számos kísérlet igazolja be azt, hogy az illatszerek által okozott izgalmat bágyadság, kimerültség követi, annál nagyobb, minél erősebb és hosszabb volt ez az izgalom.

Hasonlít ez a bor okozta kábulathoz. Sok virág részegít, a liliom öl is.

De a vegyész az illatszerekről elismeri, hogy sok tekintetben hasznosak, pusztítják a baktériumokat. A bakteológusok megfigyelték, hogy a hagymáz bacillusa tizenegy perc alatt elpusztul a fahéj illatában, harmincöt perc alatt a kakukfű és negyven perc alatt a vanília ötven perc alatt a muskátli szagától.

A leghatékonyabb fertőtlenítő: a lavendula és az eukaliptusz.

SZENTELEKY KORNÉL

HISZED-E DRÁGA,

hogyan eljön a dél, a zenit, a csucs
hogyan eljön egyszer a magasztos csend,
amikor angyalokkal és istenekkel
társaloghatok?

Hiszed-e, hogy meglátogat valaha
a beteljesülés,

mint Sába királyné-asszonya?

Én csak viszem a poros, pulva napokat a vállaimon,

mint rabszolga a köveket a piramishoz.

Feljutok-e valaha a gula csúcsára,

ahonnan a tengert látni,

amely végtelen?

Van-e közöm messzeséghez, végtelenhez,

viharhoz és vízőzönhöz?

Ó, mondd, igen?

Kis napok kövével játszom még mindig,

pedig az évek szállnak már felettem,

mint síró, őszi madarak.

Szállnak, szállnak...

Jön az este.

És én kis napok kövével játszom még mindig

s arról beszéllek,

mit fogok csinálni, majd ha nagy leszek.

Pedig én oly jól tudom,

mint az a sápadt kisfiú,

kinek szeméből halál integet,

hogyan nem leszek nagy.

Még is kérdezlek:

hiszed-e

hogyan eljön a dél, a zenit, a csúcs,

a messzeség s a végtelen?

Ó mondd: bizod bennem?

Hiszen gyáva, törpe napjaim

üresen, fakón, fanyarul hullanak

a semmibe:

szabad-e biznom hát a holnapokban?

Szabad-e hinnem,

hogyan nem nyikorog majd többé bennem

a mindennap kapott, keserű

kiskapuja,

hogyan felnyilik még a

békés beteljesülés hűvös

portája

és az orgona bugó, bizsergős árja,

míg millió gyertyafény káprázata

hull ki belőle?

Hiszed-e mindezt és hiszed-e azt,

hogyan mi ketten találkozunk még valaha?

Kérdezlek téged

kereslek téged: te vágyott messzeség,

mert a hitemet keresem.

GRANDHOTEL

„BELLEVUE“ SPLIT

1926. ŐSZI SZEZÓN AZ ADRIÁN

45 MODERN BERENDEZETT SZOBA

ELSŐRENŐ KISZOLGÁLÁS ÉS ELLÁTÁS

ELŐNYÖS ÁRAK

NEMZETKÖZI TALÁLKOZÓHELY

UTI EMLÉKEK

1. A német tanár

Kissé hajlott hátú, de jóképű, nagy homja, szőke ember. A szemüvege mögött sugárzó jóindulat. Lehet vagy harminchat éves. Nem ismertük, de olyan reichsdeutsch és olyan gimnáziumi tanár volt, hogy csak így neveztük. A felesége, még németebb. Hátra simított lenszőke rövid haj, de nem a bubifrizura sikkes rövidségével; nem, ez a haj nem dívatból volt rövid; ez a haj elvből volt rövid. Ez az a fajta rövid haj volt, amit az első feministák viseltek husz év előtt, a megboldogult reformruhával egyidőben. A reformruhát már az északnémet tanárné se viselte, de ehelyett bokáig érő szoknyát hordott, amely még hosszabbnak látszott az által, hogy már derékban elkezdődött.

Este a bárban egymással táncoltak: kevés temperamentummal, de bizonyos derével jártak a francia valcerra boston, a charlestonra one stepet. Közben az asszony felnézett a férfi előre-hajlott és a két pár szemüveg elégedetten merült egymásba.

Egy napon az asszony nem jött ki a strandra. A tanár egyedül feküdt a napon. Jobbról balról idegen női testek feküdtek körülötte. Óvatosan, de nagy érdeklődéssel nézte őket.

Egy kis gömbölyű bronzszobor ott állt egész közel, ez különösen kedvére való volt. Szemérmesen, mint egy fiatal lány pislogott rá a szemüvege mögül. Így levetkőzve és fekve sokkal fiatalabb és délcegebb volt a tanár ur, mint hajlott hátával, lehetetlenül bő ruhában és késznevett nyakkendőcsokrával. Így a kis bronzszobor egész szívesen fogadta a félénk hódolatot és bátorítón nézett a tanárra.

A tanár — úgy látszott — örömet adta volna egy havi fizetését, ha tudta volna, hogy kell megkezdeni az ismerkedést.

De nem tudta. A kisleány ekkor segítségére jött: cigarettát vett elő és tüzet keresve nézett körül. A tanár ur felugrott, a keze úgy remegett, hogy két gyufa elaludt, egy eltört, mire végre sikerült a rágyújtás.

— Köszönöm — mosolygott a lány.
— Kérem — dadogott a tanár. Egy pillanatig még álltak szemben. A lány a földre nézett és várt. A tanár a lányra nézett, elpirult és vissza ment a köpenyére.

Akkor a lány elmosolyodott és bement a vízbe. Két perc múlva a tanár utána uszott.

A lány megállt és várt. A tanár utolérte, ránézett, tovább uszott.

Most már látszott, hogy bosszankodik a lány. Kijött a vízből, fogta a köpenyét és egész messzire ment lefeküdni, egyedül, ahol senki nem járt. A tanár kijött a vízből, arra sárált. Most már három hónap fizetést adott volna egy jó ötletért, egy kevés ügyes és szemtelen bátorságért.

Odaért a lányhoz, az arcán elszántság volt és olyanféle szigorú vonás a szája körül, mint mikor valaki először ugrik fejest.

A lány most már nem nézett rá. Az óráját nézte makacsul és kitarítón, mintha valami sebességi verseny zsűrijében ült volna. Alighanem azt számított, hány perc alatt fogja a tanár rászánni magát, vagy azt hogy ő, hány percig hajlandó még várni.

A tanár odaért. Megállt, visszafordult, a vízhez ment. Sokáig nézett a vízbe, ott keresett egy segítő gondolatot. Visszament.

Most! Ha a lány most úgy ránézne, mint előbb. Ha csak egy kicsit mosolyogna. Azt lehetne mondani: »hideg volt a víz ma kisasszony«, vagy ezt: »Meleg a nap kisasszony« vagy pláne: »Jól esik a meleg nap a hideg víz után kisasszony«.

De a lány most már hasra feküdt és fejét gömbölyű bronz karral köze te-

mette. A tanár ur most már olyanképpen keringett mintha valami furcsa pogány szertartást végezne, melyben a napsütötte deszka volt az áldozati oltár és a lány volt a szép áldozat. Közlebb jött, visszament. Hol lábtól, hol fejtől közeledett. Leguggolt a víznél, fölegyenesedett. Furcsa ábrákat rajzolt a kerítésre és közben mind kisebb és kisebb kört írt le az áldozati körül. Az által, hogy az nem nézett többé föl, egészen neki bátorodott látszott, hogy ragyogó arca mögött már meg van stilizálva az romantikus jelenet, amit mindjárt át fog élni. Mindjárt, mindjárt.

De hát mért nem néz most már föl ez a lány? Meg van! Nagyszerű gondolat. A tanár ur visszasiet a régi helyére, elhossa a fürdőköpenyét és nagy gondosan kezdi széttergetni közvetlen a lány mellett. Közben ravaszul ragyog a szemüvege. Ha le fog feküdni mellé, azt okvetlen észreveszi és ha fölne,

akkor ő azt fogja mondani: »Megengedi?« Vagy ezt: »Nem haragszik? De itt a legerősebb a napfény«.

Nagyon rendesen átlaposan teregeti a köpenyt a tanár ur, a nagy buzgalomban el is fordul és nem veszi észre, hogy a lány közben kinyitja, föláll nesztelenül, mint egy pillangó. Mikor a tanár ur büszkén, megittasodva a maga donjuani találékonyaságától, kinyitja a köpenyén és a lány felé fordul, az abban a pillanatban hajol le a sajátjéért és a karjára veti.

És ez az elfogódottság, amit nem tudott elnyomni a vágy, az akarat, a lány bátorítása, most elmúlik a csalódás, a meglepetés és bosszúságtól. A tanár ur felül és fesztelenül, őszintén, groteszk szomorúsággal, jön ki száján a pamaszos hang: Óóóh!!!

A kis bronzszobor édesen fölkaecag és elfütnik a fordulónál. A narancsszíni fürdőcape utána lobog a szélben.

Lucia

Emlékezzünk régiekről

Polit Mihály a nemzeti kisebbségek kulturájáért

1907-ben tárgyalta a magyar képviselőház Apponyi iskolatörvényjavaslatát. Az általános vita során felszólalt Polit Mihály is, akinek beszédéből a következő »aktualitás«-okat közöljük:

„A kulturpolitika — a civilizáció foka“

Az állami életben van egy neme a politikának, amely képes minden államban a civilizáció fokát jelezni: ez a helyes kulturpolitika.

„A nyelvegység elve ellenkezik az ország természetével“

Modern áramlat volt 1868-ban mely a tankötelezettség elvét behozta. De a későbbi törvényhozás olyan elvet hozott be, mely ellenkezik az ország természetével, t. i. a nyelvegység-elvét és behozta nemcsak az állami oltalmat, de az állami omnipotenciát. Az állami omnipotencia minden államban káros, mert az államnak nem feladata az államban lévő tényezőket, a társadalmi, a nemzetiségi, a felekezeti és faji tényezőket abszorbeálni, hanem azokat szükség esetén segíteni és csak a végső esetben korlátozni.

„Minden faj kulturáját fejleszteni kell“

Szerencsés voltam báró Eötvös Józsefet személyesen ismerni és gyakran érintkeztem vele. Midőn a mai napon szobra mellett elhaladtam, felsőhajtottam, mert szemeim előtt lebegtek arcának nemes vonásai, amidőn lelkesedve a magyarországi kulturáért ezt mondotta: »Nekiünk Magyarországon nem lehet, de nem is szabad egy kulturát fejleszteniünk, hanem kötelességünk minden faj kulturáját fejleszteni. Mi magyarok fogjuk Európának bemutatni és bebizonyítani, hogy mi az a harmónikus kultúra.«

Az iskola nem lehet a hazafias érzés eszköze

Hogy a hazafias érzés felkeltését már az iskolában célul kell kitűzni, ez t. ház, egy óriási tévedés. Egy francia író a hazafiaságról ezt mondotta: Le sentiment pour la patrie est un mouvement. C'est un sentiment spontané du coeur. A szív dobogásának ily önkéntes érzését lehet-e bcoltani az emberekbe idegen nyelven? Nem lehet. De hazafi Magyarországon a szerb lehet, mint szerb, a román, mint román, a tót, mint tót, a szász, mint szász és a német, mint német. Ezt nem lehet megmásmítani. De igenis lehet úgy kultiválni, hogy minden nemzetiségnek minden szivedobbanása a hazáért verjen és így egyet érezzen a nemzetiségek összesége. Óriási tévedés az, hogy Magyarországon mindenkinek magyarnak kell lennie.

„Nem európai kifejezés az, hogy: államnyelo“

Sokszor hallottam, hogy a magyar

állam nem akarja eltörölni a különböző nemzetiségeket, csak azt akarja, hogy elsajátítsák a magyar nyelvet, mert az az állam nyelve. Bocsánatot kérek, ez hogy államnyelv, nem európai kifejezés. Tessék azt mondani egy franciának: langue d'état, vagy egy angolnak: languag of state, nem érti meg, azt gondolja, hogy ez japán; vagy kínai. Mert ahol a faji határok fedezik a geográfiai hatásokat, ott nem szorul az illető nép vagy nemzet arra, hogy hangsúlyozza az állami nyelvet, mert az államnak nem lehet nyelve, csupán a népek, ott pedig, ahol a nép egy homogén nemzetet képez, magától értetődik, hogy annak nyelve a hivatalos nyelv.

Miniszter urak s:ives figyelmébe!

Nagy szerencsájük a közoktatásügyi és belügyminiszter uraknak, hogy nem miniszterek Macedóniában, vagy Szerbiában. Ha ott Macedóniában a miniszter, vagy az illető basa oly rendeletet ad ki, mint a közoktatásügyi miniszter ur, hogy t. i. Kikindán a hittant is magyar nyelven kell tartani, vagy olyan másik rendeletet, mint a belügyminiszter ur, hogy egy szerb kaszinónak nem szabad magát szerb kaszinónak nevezni, ott Macedóniában az ilyen minisztert vagy basát egész egyszerűen agyonlövik, vagy agyonszurják.

Mi is a „nyelvünkben“ akarunk élni

A nemzetiségi érzelmek nagyon is élenek. Nekem alkalmam volt tavaly definiálni, hogy mi a nemzetiség. Egy német tudományos munkára hivatkozva mondtam két szóval, hogy a nemzetiség minden fajnak a szellemi élete, ezen szellemi létért minden faj küzd épúgy mint a magyar, aki azt mondja, hogy nyelvében él a nemzet. Ezt mondják Magyarországon a többi fajok is, mi is akarunk élni.

„Ne tessék minket kiskorúaknak tekinteni“

Azt mondják: tessék a magyar nyelvet elsajátítani, ez a nemzetiségeknek is érdeke. Kérem, ne tessék minket kiskorúaknak tekinteni. Mi nagyon jól tudjuk, mi hasznos, mi üdvös nekünk. Én emlékszem gyermekkoromból, hogy sok évvel 48 előtt az újvidéki felekezeti gimnáziumban, mikor semmi kényszer nem volt, mégis ott tantárgy volt a magyar nyelv, abban a felekezeti gimnáziumban, melyet a hazafias Vukovics alapított, aki apja volt a 48-as igazságügyminiszternek, aki később Londonba menekült és az októberi diploma után, 1861-ben tagja volt a magyar parlamentnek. Neki az volt az elve, hogy az

államnak nem szabad beleavatkozni az oktatásba.

Mindenki borju, aki istállóban született?

Már az 1869. XXXVIII. törvényben látni lehetett a sovinsztikus irányzatot. Akkor ugyanis a községi tanítók azt a meghagyást kapták, hogy 6—7 éves gyermekekhez három kérdést intézzenek. Az első az volt, hogy mi vagy te. Erre a szerb gyerek azt köteles felelni: én magyar vagyok. A második kérdés az, miért vagy te magyar. Erre azt kell felelni: azért, mert Magyarországon születtem. A harmadik kérdés pedig az volt: mi különbség te közted és azok között, akiket ti magyarnak hívtok. Erre a felelet az: csak az a különbség, hogy én görögkeleti vallású vagyok, az a másik pedig nem görögkeleti vallású. (Helyeslés.) Ezt a képviselő urak helyeslik, pedig ha ez helyes volna, akkor Apponyi Albert gróf sem volna magyar, mert ő nem Magyarországon született. Eszembe jut ez alkalommal az is, amit egy szerb paraszttól hallottam, akinek szintén azt mondták, hogy ő azért magyar, mert Magyarországon született. Mire ő a magyar parasztnak azt felelte: kérlek szépen, ha istállóba születtem volna, akkor borju, vagy csikó lettem volna? Ez a konzekvenciája annak, ha azt mondják, hogy valaki csak azért, mert itt született, okvetlenül magyar.

ALAKOK

Borbély

(Vagy fodrász? Az utóbbi udvariasabb. Holott a borbély legalább ötszáz éves magyar szó, a fodrász ellenben alig száz éves, a nyelvújításkor csinálta egy borbély, aki a nevét nem találta elég hangzatosnak. Mindenesetre tisztelettel vegyes félelemmel tekintek a borbélyra, mint egy nagy ősi nemzetség kései sarjára, aki valaha chirurgus volt, majd csak köpölyözött és fogat húzott s mapusztán fejünket csináltja. Nyakig ülök a langyos szappanhabban, mintha egy cukrászda konyhájában torkoskodtam volna. Nem igen beszélhetek, mert a borotva gégem körül villog. De a párbeszéd azért könnyen pereg. Minden borbély született csevegő.)

— Kiborotválni?
— Nem. (A vértelen forradalom hive vagyok). Kérem roppant vigyázzon.
— Tessék nyugodt lenni.
— Kit borotvált legelőször?
— Ő az nagyon régen volt, legalább negyven éve, Gyöngyösön. Egy utca-seprőt.

— Megvágta?
— Kicsit.
— Mi az, hogy kicsit? Talán keveselte?
— Az állat.
— Mindig szerettem volna látni azokat az embertársaimat, akiken a borbélyinasok tanulnak. Hogy megy az?
— Hát előbb modellt kell csipni, valakit, akit megborotválhat.
— Érzéstelenítés nélkül?
— Mindig akadnak ilyenek, mert nem kell fizetniük.
— És maguk se fizetnek a fodrászpar e nemes vértanuinak? Ez méltánytalanság.

— Nekem gyöngyösi kapások voltak az első modelljeim. Néha sziszegtek nyírás közben, néha csorgott a vérük, de nem finyáskodtak, mint a pesti vendégek.

Pár nap múlva megint jelentkeztek.
— Hány éves volt ekkor?
— Tizenkettő.
— Hogy leit inas?
— Egyszer betévedtem a szomszédos fizletbe, megnyitottam egy parasztot, paszsióból. Az egész egy véletlen volt.
— Helyesebben egy hajszálon, egy paraszthajszálon. Most hány koponyát intéz el egy nap?

— Szombaton néha nyolevanat is. A borotválás nyolc perc, a nyírás átlag husz. De minden attól függ, milyen a vendég. Ha jól viselkedik, három perc alatt is lekapom a szakállát.

— Vannak akik rosszul viselkednek?

— Legtöbben idegesek, sietnek, mindig rendkívül sürgős dolguk van, de mikor lekaparom őket, elolvassák az összes lapokat.

— És míg dolgozik rajtuk, mit művelnek?

— Gyönyörködnek magukban. Néme-lyiknek kevés ez a két tükör itt, még a kézitükrét is előveszi, abban bámulja az arcát, elcsücsöríti száját, folyton izeg-mozog.

— Halottat borotvált?

— Egyszer, vidéken, de többen nem tenném.

— Hát nőket?

— Egy öreg nagyságának a szakállát és bajuszát. A nőszakállat és nőbajuszt szárazon kell borotválni, különben annál dusabban sarjad.

— Sok nő jár ide?

— A vendégek egy negyedrészre. Furcsa kérem ez. Tíz évvel ezelőtt egy ur-asszony világra se tette volna lábát az üzletbe, az uráért is csak a járda széléről szólt be. Ma közös a borbélyüzlet, mint az uszoda.

— Hogy történik a hosszú haj levágása?

— Tréfából megkérdezzük, hogy van-e engedélye az urától, mire azt mondja a hölgy, hogy ő maga rendelkezik a fejével.

— Itt hagyják a hajukat?

— Mindegyik haza viszi, nyilván arra számít, hogy megváltozik a divat és akkor majd egy hajágat készített belőle.

— Mi lesz ezzel a sok hajnyiradékkal?

— A szemétre kerül, még tüzelni se lehet vele, rettenetes büzt terjeszt. Párnákat próbáltak vele tömni, de az emberhaj olyan, hogy kibújik a legsűrűbb szöveten, a legkisebb résen is. Haszontalan portéka.

— Az ember általában haszontalan portéka. Nézzé: a husa nem ehető, a bőre még a könyvkötésre sem alkalmas, mert nagyon szakadós, csontjaiból egyesek makarónit készítettek, de a finyásabbak tiltakoztak ellene. Csak eleven állapotban élvezhető, akkor se mindig. Parókat keresnek még?

— Már évek óta nem. Mióta a nők nyíratkoznak, az öregurak sem szégyellik a kopaszságukat. Csak a színházak vásárolnak még parókat a történelmi darabokhoz. De már azokat se írják. Miért nem tetszik egyet írni?

— Míngyárt, csak haza mennek. És a szakáll?

— Kihalóban. Száz vendég közül, ha egy hord, az is öreges ur. A Kossuthszakáll, a kecskeszakáll, a légy, a barkó majdnem egészen eltűnt, csak a Boulanger-t viselik még, de az is egyre ritkább. (Veszedelem jelensége. Minden istentelen, minden fejedelemnek szakálla volt. Ez a kor úgy látszik nem tiszteli a tejtételeket.)

— És a bajusszal hogy állunk?

— Legtöbb az angol, nyírt bajusz. Már a békében kezdődött a csupaszszáj divatja.

— Ami előjele volt a mai divatnak. Előbb a férfiak nőiesedtek el, most meg a nők férfiasodtak el: egymás ele mentek, féluton.

(A borbély szesszel permetez, rizsporral hint meg, olajoz, téssül, aztán mosolyogva köszöni meg, hogy megborotváltatott. Ép így mosolyog a következő vendégre is. Mindenre mosolyog, ezzel a szalon mosollyal. Caligula császár egyszer, mikor végigtekintett szentórain elmosolyodott, mert észbe villant, hogy mindnyájuknak akkor vághatja le a fejét, amikor kedve tartja. Nyilván a borbély is ezért mosolyog.)

Kosztolányi Dező

A szerkesztőségi íróasztaltól — az egyiptomi márványpalotáig

Gyomai Imre volt szubotica i újságíró ma többszörös milliomos Kairóban és beérkezett író Párisban

Szubotica i újságíró és egyiptomi hercegnő szerelmi regénye

»Az élet regénye«.

Ez lenne a legstilszerűbb cím ehhez a riporthoz, ha a Beniczkyé Bajza Lenke és az a Crocker már nem írták volna el előlem. *Karriér* és *Szubotica!* Mi ez? Egy lókereskedő, aki kezdi két beteg csikóval és végzi élete delén, négy deledő ménessel. Vagy gabonával spekulál egész a gutaütésig, hogy az unokái már ne legyenek kénytelenek egy rongyos Forddal szégyenkezni a vajdasági nagykereskedelem előtt...

Ez Szubotica, hogy Bajmokról ne is beszéljünk.

Am a végzetnek néha vannak egyéni szempontjai is. Ki emlékszik még az otthoniak közül egy feketehajú, cigányképű, mosolygósszemű magyar újságíróra, aki a *Bácsme gyei Napló* íróasztala mellett rőtta napról-napra a betűket az anyámasszony ellopott tyukjáról, a kutbaugrott cselédkérdől, vonatkisiklásról és néha melegen, színesen a sivar szubotica i éjszakáról, amely a torkát szorongatta az embernek, akár a borbély és megrikatott, mint a csipős tormásvirli. Talán még lesznek néhányan, akik ha behunyják erősen a szemüket, maguk elé tudják idézni *Gyomai Imre* örökké nevető arcát.

Több mint egy évig élt Szuboticán. Ugy előttem van a közös hónaposszoba minden nyomorusága, a vetetlen ágy, a rozoga divány és a minden legénylakások örök purgatóriuma: a lyukas fenekű mozdódtól. Volt egy szmokingja, egy szeretője és volt elpusztíthatatlan jókedve, amely a legválságosabb helyzetekben sem hagyta cserben. Az alacsony küszöböt csak lehajtott fövel léphetők át, hogy be ne verjük fejünket az ajtófélfába és legégetőbb problémánk az volt, ha a mosónő nem hozta haza szombat estére a fehérneműt. Az én 37-es gallérom örülten szorongatta az ő 38-as nyakát. Impozáns ádámcsutkját ilyenkor kénytelen volt száműzni természetes pozíciójából és a szegény ádámcsutka, amely folyton vissza szeretett volna bujni a meghitt gödörbe, szánalmasan libgett ide-oda a kacér masli fölött, mint egy eltévedt léggömb.

Aztán Kolozsvárra került *Gyomai Imre*, ahol az »*Ellenzék*« című napilapnak lett a munkatársa. Innen jött ki Párisba.

Művészek és milliomosok Mekkája, Páris! Nyomor és szenvedés. Az otthoni lapoknak küld színes riportokat és így él máról-holnapra a modern Babelben. Egy szobrász barátjának modellt ül napi tíz frankért. Itt ismerkedett meg *R. Dáriával*, egy feltűnő szépségű, fiatal és tehetséges szobrásznővel. Gyomainak érdekes, jellegzetes feje van és a szobrásznő csakhamar mintázni kezdte.

Két hét.

Meleg barátság.

Ujabb két hét.

Haldos szerelm. A fíu újságíró és szegény. A leány intelligens, nyolc nyelvet beszél, de egyelőre csak négyet vall be, nehogy a fíu megsokallja.

Ennyit tudtak mindössze egymásról. Mire a szobor elkészült, megtörtént a házasság is. Az esküvői vacsorával már némi bajok voltak, az újdonsült férj kétségbeesetten kapkodott fűhöz-fához, hogy előteremtse a szegény lakoma költségeit. Másnap a felesége így szólt hozzá:

— *Költözzünk át a Grand Hotelbe!*

Gyomai csak nézett álmélkodva, hogy tréfál vele az asszony. A Grand Hotel egyike a legelegánsabb és legdrágább szállodáknak.

Dária aztán bevallotta:

— *Eladtam a szobrotat ötezer frankért.*

Boldogan és könnyelműen éltek. Időközben Gyomainak megjelent francia

nyelven a verskötetete, amely szokatlanul nagy sikert aratott, a legfélelmetesebb kritikusok is melegen foglalkoztak az »új francia költő« verseivel és Párisban az erkölcsi siker mögött nem marad el az anyagi sem. Gyomait meghívták a modern fiatal francia írók folyóiratának, a *Montparnassenak* az élére és beválasztották a háromtagú szerkesztőbizottságba.

Miután így sikerült egzisztenciát teremteni magának, ez év májusában egy egyiptomi ut tervét vetette fel előtte a felesége. Gyomai nyomban beleegyezett:

— *Jó, menjünk Egyiptomba.*

Másnap összecsomagoltak és már indultak is. Megérkeztek Kairóba, elbámultak Kelet szépségein és amint mentek mendegéltek — mint a mesékben — egyszer csak egy gyönyörű márványpalota termelt előttük. Illetve ők termettek a palota előtt, de ez elvélge mindegy, mert hisz a palota valódi márványból volt, ritka szép és kápráztató. Ahogy ott álldogáltak és gyönyörködtek az egyiptomi építészet remekén, a fiatalasszony hirtelen sirva fakadt.

— *Te — zokogta Dária az ura vállán — egy szörnnyű titok van az életemben, amit most be kell vallanom neked!*

Szegény Gyomainak elállt a lélegzete. Már a legrosszabbra gondolt, amikor az asszony elszepette:

— *Ez a palota... a miénk... A... papámé...*

Azt nem is kell mondani, hogy Gyomai nyomban megbocsátott. De mielőtt még a kimagyarázkodás megtörténhetett volna, a palota ajtaján kirohant egy feldúlt arcú, gazdagon öltözött uriasasszony, aki egyenesen Dária nyakába borult.

— *Édes lányom!* — kiáltotta és már vitte is befelé magával. A magyar újságíróra rá se nézett.

— *Az uramat is!* — mondta Dária és belékarolt. Minek részletezzük a jó egyiptomi nő megrökönyödését és felháborodását? És azt a kétségbeesett haragot, amely — mikor a házasság kitudódott a családban — az ifjú férj nyakába zúdult? Az csak természetes, hogy a milliárdos egyiptomi cigarettakirály más vöröl álmodozott és jobb partit kívánt egyetlen leányának, mint a Tiszamentéről Párisba szabadult magyar újságíró? Az átkokról és becsületsértésekről, amit az öregur veje fejére szórt, Gyomai azonban nem volt köteles tudomást venni, mert hisz nem értett az egyiptomi nyelven.

A fiatalasszony később megmagyarázta:

— *Nem akartam, hogy a pénzemért vegyenek el!* Az urammal szegényen ösmerkedtünk össze és tudom, hogy magamért szeret, nem pedig ezért a cigarettagyárárt!

A vén cigarettakirály a végén persze kiengesztelődött. De a kibékülés főfeltétele az volt, hogy Gyomai keresztelkedjen ki.

— *Az én familiám régt uralkodó dinasztiából származik.* A családnak minden tagja katolikus. *Egy egyiptomi hercegnő csak nem lehet egy zsidónak a felesége!*

Az öreg egyiptomi retentő büszke volt a királyi családfára és hogy a jó Tuthankámen megnyugodjon, Gyomai áttért a római katolikus hitre. Noha előbb hangoztatta, hogy ősei révén őt is régi kötelekek fűzik Egyiptomhoz. Ősei ott építettek voltak. Gulákat és piramisokat építettek — robotba.

Az após gyára azonban háromezer munkást foglalkoztat. Gyomai máról-holnapra egyike lett Európa leggazdagabb embereinek. Nem sokat okoskodott tehát — megkeresztelkedett.

Talán nem haragszik meg érte, ha

megírom, hogy szebb Dolly-Royce van, mint otthon akárkinek. Most itt él Párisban a munka, a pénz és a szerelem verőfényében sütkérezve és mondani se kell, hogy állandóan a legfinomabb egyiptomi cigarettákat szívja. Garantált valódi. Az apósa gyarából.

Tamás István

Angol hajók a dalmáciai kikötőkben

A »Royal Mail Line« rendszeresíti a Jugoszlávia kiránduló-járatokat

Néhány napja a dalmáciai kikötőnek vendége a »Royal mail Line« hajóstársaság legnagyobb hajója, az »Oragunaya« amely a Földközi tengeri utján 242 angol vendéggel érkezett hozzánk.

Az »Araguaya« először Splitben kötött ki. A vendégek megtekintették a várost, autókirándulásokat tettek Solinba és Trogirdba.

A kiránduló utazások, amelyeket a »Royal mail Line« rendszeresíteni akar, nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy a külföld megismerje Dalmácia természeti szépségeit. Ma azonban még, amikor ezek a látogatások nincsenek kellőképpen megszervezve, érezhető a szervezetlenség egyes hibái is. Ma a helyzet az, hogy Splitben nem áll elegendő autó rendelkezésre, hogy ily nagyszámú vendégnek a környéket meg lehessen mutatni és így nem lehet alkalmat adni az idegeneknek a világhírű Marjan és az u. n. Kaštelanska Obala megtekintésére.

A »Royal mail Line« hajói közül az »Araguaya« az első, amely kikötőnkbe ellátogatott. A hajó kapitánya, Mr. Parker, a hajó fedézetén ünnepi ebédet adott, amelyen Split város, a polgári és katonai hatóságok, a kivándorlási biztonság, a turistaszövetség beogradi, zagrebi, sibeniki és spliti képviselői vettek részt. A vendégeket a hajó kapitánya és a hajóstársaság helyettes vezérigazgatója, Mr. Allsop fogadta. Parker kapitány üdvözölte a vendégeket, örömeinek adott kifejezést, hogy sikerült ezt a gyönyörű vidéket megismernie és Allsop vezérigazgató arra kérte, hogy tegye lehetővé azt, hogy a társaság hajói minél nagyobb számban keressék fel a dalmáciai kikötőket. A vendégeket ezután a hajó nagy luxussal berendezett gyönyörű éttermébe vezették le, ahol részükre a hajóstársaság elegáns dinét rendezett.

A kikötő hatóságok képviseletében Vucsetics kikötőparancsnok üdvözölte az angol kereskedelmi tengerészet képviselőit a következő beszéddel: »Végtelen örömmel tölt el, hogy a világhírű angol tengerészet dicsőséges lobogóját kikötőnkben üdvözölhetem, de még szerencsésebb lesznek akkor, ha módomban áll az angol hajókat minél gyakrabban nálunk üdvözölni.«

A diné után a vendégek a hajóstársaság zagrebi ügynökségének igazgatója, Mr. Hydmana és a spliti képviselők vezetőjének kíséretében megtekintették a hajó gyönyörű berendezését. A hajó kiránduló utazásokra megfelelően van átalakítva. A hajón 600 utasnak és 400 főnyi személyzetnek van hely. A berendezés az elképzelhető legszebb és legkényelmesebb. A hajó luxuskabinjai semmiben sem különböznek a legelegánsabb szálloda luxus lakosztályaitól.

Október 4-én már meg is érkezett Splitbe a »Royal mail Line« másik nagy hajója az »Arcadian« is, amely 2000 tonnával nagyobb, mint az »Araguaya« és minden valószínűség szerit a tavasszal hazai kikötőnkbe érkezik a világ egyik legnagyobb személyszállító hajója, az »Ohio«, amely szintén a Royal mail Line tulajdona.

Az est beálltával a hajófedézetén a hajó legénységének zenekara gyönyörű koncertet rendezett. A város és a környék lakossága két napon át nagy számban kereste fel a hajót, hogy alkalma legyen a berendezést megcsodálni.

A hajók tegnap hagyták el a kikötőt, az egybegyűlt polgári és katonai hatóságok szívélyes üdvözlése közben.

PATKÁNYIPATKÁNYIRTÓSZER
doboza 15 dinár, kapható minden
gyógyszertárban és drogériában to-
vábbá a Torontali Agrárbanknál Ve-
liki-Bečkereken. 10356

CHARLESTON
teasütemény kilogrammonként
70
dinárért kapható a
STEINER cukrászdában
Subotica, Jelačićeva ul. 8. Telefon 26

Meddig viselünk még rövid ruhát?

Az őszi nagytakarítás viharának utolsó hullámai is szerencsésen elsimultak. A szekrények külseje, belseje, teteje ragyogó tiszta, de alatta se maradt egyetlen porszemecske sem, tehát még a leglekiismeretesebb háziasszony is nyugodtan leülhet, kicsit kiszuszogni magát. De azért nem pihenhet sokáig babérain, mert hiszen nem elég a szekrények külsejét rendbehozni, megfelelő tartalmukról is gondoskodni kell.

Ruhák beszerzése és átalakítása tehát az őszi munkák következő program-pontja, ami azonban már a szép nyári napokon is előre veti árnyékát. Ne tessék kérem csodálkozni, vagy pláne megbotránkozni, mert mindenki elhiheti, hogy nem kis gond ez a ruhaügy. Nem mondom, ha a férjek, illetve mindazok, akik számlák kifizetésére hivatottak, dollár milliósok volnának és bűbajos, elragadtatott mosollyal viselnék a női szépség méltó kereteinek költségeit, talán könnyebb volna a helyzet. Bár bizonyos, hogy itt nem csupán pénzről van szó. Nagyon bonyolult kérdés ez, aminek egyetlen részletét se szabad elhanyagolni annak, aki azt akarja, hogy ruhái ne csak őszi esők és téli hideg ellen védjék meg, hanem a farsang hódító hadjáratához is kellőképpen felszereljük. Sok munka ezt így ősz elején szépen összeállítani, mikor messziről kell megérezni és eldönteni, hogy mit is gondolnak a divat félelmetes királyai ott messze, Párisban. Sőt azt is jó volna tudni, hogy abból a sokból, amit gondolnak, melyik lesz az általános, az elfogadott, az igazi divat? Szűk lesz, vagy bő, galléros, vagy ke-reken kivágott, diszes, vagy egyszerű és főleg és elsősorban, mi lesz a szoknya hosszával?

Évek óta minden szezon elején meghuzzák a rövid szoknya lélekharangját. Illetékesek és kevésbé illettekesek nyilatkozatai sűrű egymásutánban követik egymást. Cikkek, meg képek ékes szavakkal, csábos vonalakkal próbálják meggyőzni az asszonynepet, hogy mennyivel szebb, művészebb, dekoratív hatásában mennyivel tökéletesebb és mint végső érv, mennyivel előnyösebb viselet a hosszú szoknya. És a divatlap nyájas olvasónője emiatt gondterhes arccal néz a jövőbe. Mert ő ugyan több száz, ha nem éppen több ezer kilométerre lakik Páristól, de arra azért határozottan súlyt helyez, hogy ezt ruhahatárán senki észre ne vegye. Ezért alaposan áttanulmányozza az idevonatkozó szakirodalmat és közben fájdalommal arccal töpreng, hogy vajon mit hoz a jövő? Olyan, mint mult évben volt, bizonyára nem lesz a szoknya. Rövidebb meg már igazán alig lehet, mert hiszen máris olyan rövid, hogy ebből még elvenni szinte fizikai lehetetlenség. A divat logikája, aminek azonban a filozófia hasonnevi tudományához semmi köze sincs, azt parancsolná, hogy miután az utóbbi időben a villamosvasutaknak nemcsak kíváncsi, hanem legközönyösebb utasa is nyugodtan vonhatott párhuzamot a vele szemben ülő tisztas nagyanya és unokája térdkalácsa közt: tehát a télen már hosszú uszályban végződjék a szoknya.

És ha a divat ma is csak egy kis kiváltságos rétegre volna tekintettel, mint valamikor régen, amikor a francia vagy spanyol királyné szép nyaka vagy csunya lába szabályozta a ruha szabását, a rövid szoknyának alighanem befellegzett volna. (Az állandó rövidülés ugyanis határozottan gazdaságos folyamat. Néhány éve elég őszel meg tavasszal egy tenyérről felvarrni a szoknyájából annak, aki követni óhajtja a divatot). De ma már nemcsak a királyné és udvara törődik a divattal. Ma mindenki divatosan akar öltözködni, nemcsak az, akinek Poirer vagy Paquin tervezi és varrja a legújabb kreációkat, hanem az is, akinek a külvárosi áruház legolcsóbb ruhájából is csak egyre tellik.

És ezért ma már hiába szebb és művészebb a hosszú ruha, mint az, amelyik a rosszul sikerült térdkalácsot is érvényre juttatja. Mert szalonban, bálteremben negyszerűen hat a királynői természetű asszony után művészi vonalban kigyózó uszály. De földet seprő ruhában reggelenként munkába menni nem lehet, akár üzlet, műhely, bolt, iskola, redakció vagy orvosi praxis a munkahely. Aki déli napsütésben egy félórát sétál, az valahogy még csak cipelheti a szoknya súlyos terhét. De akinek esőben és sárban is menni, sőt sietni kell, az csak addig maradhat hü és engedelmes követője a divatnak, a míg a divat is hűségesen kitart a rövid szoknya mellett. Amint uszályt ír elő, nagyon nagy lesz a passzív rezisztenciába menő ellenzéke. A dolgozó nők és a divat utja akkor szét fog válni.

Ha tehát a divat meg akarja összesen tartani és nem elégszik meg a milliósok kis rétegével, akkor a dolgozó nők igényeit nagyon is szem előtt kell tartani. És ezt meg is teszi, mert nem szívesen csatlakozna a száműzött uralkodóknak a mult dicsőségén merengő táborához.

Ezért ne féljen, asszonyom! A hosszú ruha nem lesz többé kötelező, általános divat. De rövidebb már igazán nem lehet — mondja ön ijedten. Nincs igaza. Ezt már évek óta hangoztatjuk, de azért virágfakadásos tavaszon, lombhullásos őszel fel-felvarrunk egy jó tenyérről a szoknyánkba. Hogy ez meddig tartható? A krónikus nem jós, tehát erre a kérdésre nem is felelhet. Szerényen csak annyit válaszolhat, hogy ez a jövő titka...

Benedek Rózsi.

ORVOSI DOLGOK

Masszázis

Alkalmazása — Technikája — Hányféle fogást ismerünk? Hogyan kell masszírozni? — Milyen esetekben használ és mikor árt a masszázis?

Ismerek embereket, akik nem szívesen látják az orvosokat. Ők maguk se tudják: miért, de lelkük mélyéből gyűlölik a doktorokat. És lépten-nyomon el is csekednek:

— Én még nem voltam soha orvos kezében és remélem nem is leszek.

Vagy:

— Nem kell nekem orvos! Jobban kigyógyítom én magamat, ha beteg vagyok, mint akármelyik orvos.

Igy szokott kérkedni ismerősei előtt és közben jótékonyan osztogatja bölcs tanácsait a betegeknek: egyiknek teát, a másiknak valami gyógyszer-speciális, a harmadiknak kenőcsöt, vagy szarvasfaggyút ajánl és csodálatos dolog, minden betege »meggyógyul«. Csak a gyógyult eseteit ismerteti, a nem gyógyultakról hallgat, vagy bölcsen azt válaszolja, hogy:

— Halál ellen nincs orvosság...

Érdekes: ha ez az amatőr-kuruzsló maga komolyan megbetegszik, egyszerre három orvost is hivat beteggyógyhoz — lóhalálban, vagy ha bír, ő maga szalad az orvoshoz lélekszakadva és könyörgőkére: mentse meg az életét, tekintsen kiskorú gyermekeire, feleségére.

Az ilyen emberek nevelik a közönséget a kuruzslók számára, ezek riasztják el az orvostól az egyszerű embereket és erősítik bennük a hitet, hogy az orvosok — nem értenek a gyógykezeléshez, a gyógyszerek mérgeket, amelyek — ölnek.

Nálunk általában minden második ember »gyógyítással« foglalkozik, ha nem is üzletszerűen: minden kis külvárosi uccának megvan a maga javasasszonya vagy embere és minden harmadik egyén azt hiszi magáról, hogy többet tud, mint egy jól képzett szakorvos. Ezek a kisemberek, a nép egyszerű emberei könnyebb esetekben egymást kezelik és csak súlyosabb, komplikáltabb betegségeknél kéri ki a gyógyszerész tanácsát. Ez a gyógyszerész »rendelés« nálunk már a legrégebbi idők óta be van vezetve. A szállási parasztok ma is úgy tudják, hogy az teljesen mindegy, hogy orvoshoz vagy patikushoz fordulnak tanácsért. Aztán végeredményben a gyógyszerész »rendelés« — olcsóbb. (Mindenesetre az a gyógyszerész, aki nem foglalkozik »gyógyítással« — ne vegye magára.)

Ugyan hogyan került ez a sok felesleges fecsegés ceruzám alá? Hát egyszerűen úgy, hogy esz a méreg, ha arra gondolok, hogy az emberek fűhöz-fához kapkodnak, ha betegek, csak éppen azt a kezelési módot nem veszik észre, ami a legolcsóbb és leghatásosabb és ami a szó szoros értelmében a kezük ügyébe esik és ez a **gyógymód: a masszázis.**

A **gyógymasszázist** — mert ilyen is

van — nálunk figyelemre se méltatják, jóllehet külföldön valóságos irodalma van. A masszázis általában elősegíti a szív működését, a vér és nyirok keringését erősíti az izomzatot, befolyásolja a vérnyomást, ezenkívül alkalmazható: beteg végtagok, gyenge ízületek erősítésére, csonttöréseknél, ficamodásnál, rándulásnál utókezelésként és izzadási nyak felszívódására. A masszázs segítségével merev ízületeket hajlékonyá tehetünk, az elhízottakat lefogyszthatjuk és mert fokozza az anyagcserét, javítja az étvágyat, hizlalókuráknál is hasznát vehetjük. Aszerint, hogy milyen testrész segítségére sietünk, ismerünk, has, gyomor, szív, végtag, arc, ideg, méh, fej, szem, sőt dohártyamasszázst is.

A német-francia iskola általában öt fogást ismer a masszázsnál, ezek: 1. simítás; 2. dörzsölés; 3. gyurás; 4. kopogtatás; 5. megrezgetés.

Általános szabályok: csak meztelen testrészeket végezzünk masszázst, sohasé ruhán keresztül. A masszázsoló kéz tiszta legyen, a testet tegyük va-

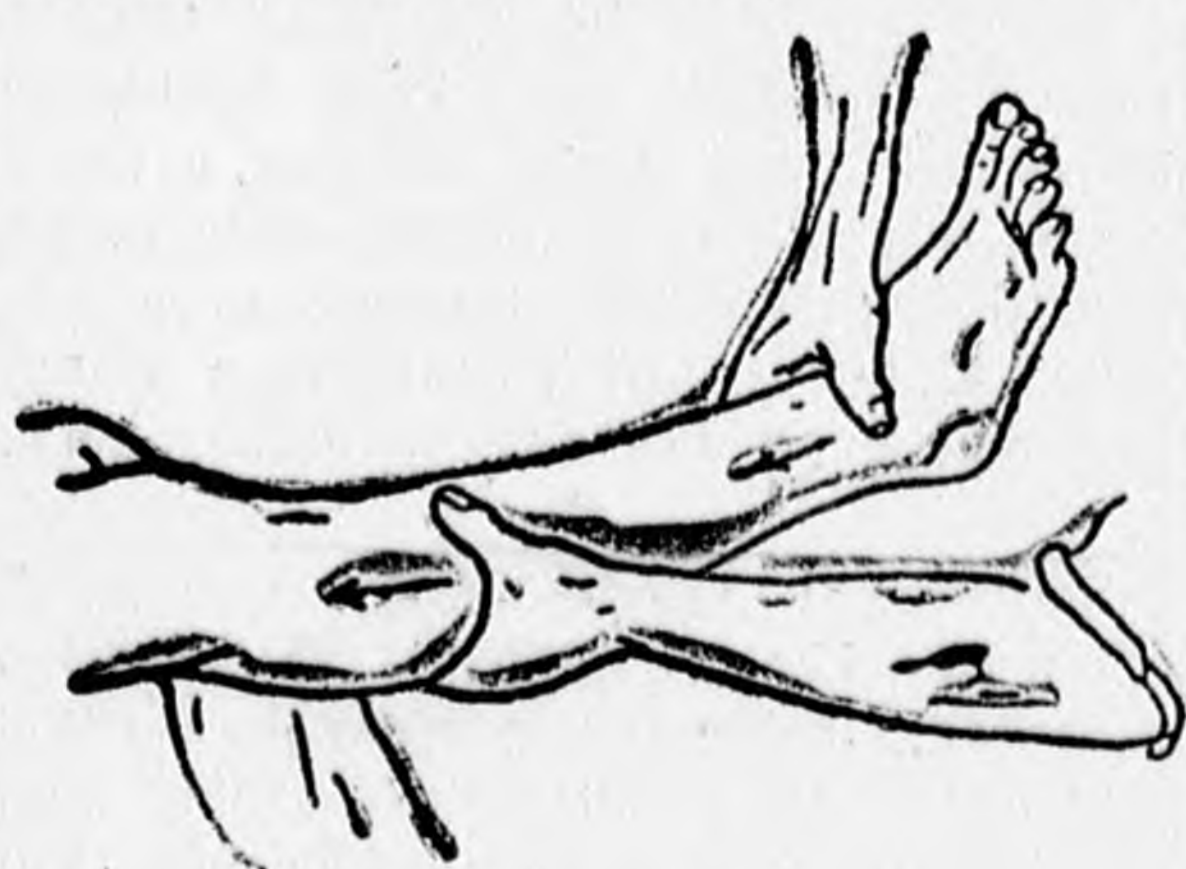

A simító masszázis

zelinos kenőcsök, esetleg szagtalan olajok segítségével sikamlóssá. A masszázis mindig az izom hosszában, elernyed állapotban és végtagoknál mindig a szív felé, a vivőeres véráramnak megfelelően történjék.

Az elektromossággal hajtott, vagy kézigépek munkájánál a szakavatott kezek masszázsa többet ér. A végtagok, testrészek masszázsa negyed órát, míg az egész testére félórát számíthatunk.

Ami a technikát illeti, a simítás és a dörzsölés lényegében ugyanazon műve-

A dörzsölés

akarunk hatni, néha régi összenövés ellen küzdünk vele. A dörzsölésre a hüvelykujjakat használjuk, vagy a hegyével összeillesztett három »hosszu« uj-

junkat. A dörzsölést végezhetjük egyenes vonalban és körkörös.

let, csak az utóbbi erősebb beavatkozás. A nagyobb testfelületek, mint has, hát, mellkas simító masszázsa nyitott tenyerünket, végtagok, keskeny testrészekhez pedig a hüvelykujjpárnát, vagy magát a két hüvelykujjat használjuk. A simítás mindig két kézzel történik, célja: a vivőeres és nyirokéráramlás előlétele. A dörzsöléssel már mélyebbre

A gyurást akkor végezzük, ha a test mély izmaira akarunk hatást gyakorolni. Végezhető ökölbesorított kezekkel, két tenyérrel, amikor a beteg végtagot két tenyerünk között sodró-mozgásokkal masszírozunk, gyurjuk. A jó masszázst a gyurás műveletek után kopogtatás mozdulatokat végez a vérkeringés előlétele és helyi vérbőség előlétele. E kopogtatást végrehajtjuk előre felállított két tenyerünk, vagy félig csukott öklünk segítségével. Mialatt az egyik kéz a levegőbe lendül, a másik pacskoló mozdulatot végez, meglehető gyors tempóban. Ezzel az eljárással mindig az izmokra, a puha testrészekre hassunk és sohasé a kiálló csontokra.

A kopogtatás

A megrezgetés, a vibráció a legfinomabb és legnehezebb művelet, amely a legtöbb gyakorlatot igényel. A vibrációnál mechanikus ingerhatással akarunk az idegekre, az érmozgató idegekre, a felületes izmokra, arcizmokra befolyást gyakorolni. A masszázsnak ez a fajtája kis kilengésű rezgő mozgásokból van összetéve. Végezhetjük a kezek háti oldalával és az ujjak hegyével is, amikor kellemes, alig érezhető megrezgetést okoz. A megrezgetést száraz testen kell végezni.

A **gyógymasszázis** leggyakoribb alkalmazását a **gyomor és has masszázsnál látjuk**. Ezzel az eljárással erősíteni igyekezzünk a hasfal és a belek izomzatát, elő akarjuk segíteni a belek kigyószási mozgását. A has és gyomor masszázsa körkörös, az óramutató járásának megfelelően, nyitott tenyerekkal simító és dörzsölő mozdulatokkal történik. A gyomor és hasmasszázst mindig étkezések előtt, vagy legalább három órával az utolsó étkezés után végeztessük. Ajánlható: lógó hasnál, gyomor- és bélrenyheségnél, gyomorsúlyedés és táglulásnál, ideges gyomor- és bélbántalmaknál, elhíjasodásnál. A negyedórás hasmasszázst mindig megrezgetés, vibrációs masszázssal fejezze be, amit özfejszerűen összerakott ujjaink hegyével végezhetünk. Célszerű a hasmasszázst tornagyakorlatokkal is összekötni: a földön fekvő helyzetből felülni és visszateküdni a kezek és lábak segítségével nélkül. A hasizmokat erősítő tornagyakorlatokat mindig a masszázst megelőzően végezzük.

A **fejmasszázst**, ideges, neuralgiás fájdalomoknál alkalmazhatjuk. A masszázst a lovagló ülésben ülő beteggel szemben helyezkedik el. A két tenyer a halántékra, vagy a fejtetőre kerül, a masszázst a két hüvelykujj és a nyakszirt, a fültől körül dolgozó hosszú ujjak végzik. A fejmasszázst simító, dörzsölő és végül enyhe vibrációs mozdulatokból tevődik össze.

Az **arcmasszázst** a kozmetika szolgálatában áll, célja: emelni az arc tónusát, elsimitani a ráncokat, javítani a vérkeringést, kiküszöbölni a faggyu-mirigyek rendellenességeit; befolyásolni igyekszik az arc mozgató és érző idegeit, erősíteni az arcjátékokhoz szükséges apró izmokat. Az **arcmasszázst az izmok hosszanti rostjai és a ráncok lefutásának megfelelően történjék**. A masszázst a két hüvelykujj és a középső ujjak szimmetrikus, simító, dörzsölő és megrezgető

mozdulataiból áll, az arc-bőr bepuderezése után.

A szív-masszázsát hirtelen előforduló rosszulléteknél, ájulásoknál alkalmazzuk. Az ájult beteg szívtáját körkörös dörzsöléssel és élére állított tenyerek kopogtatásával masszírozzuk és ezáltal igyekszünk a szív-működést élénkíteni.

Az arc-masszázs vonalai

A masszázs enyhébb formáit gyermeknél, sőt csecsemőknél is alkalmazhatjuk kedvező eredményekkel.

Az elmondottak után önkéntelenül is előtérbe tolikodik a kérdés, hogy: milyen esetekben nem szabad masszírozni? Mikor árt a masszázs?

A teljesség kedvéért ezeket az eseteket is összegyűjtjük.

Mindenekelőtt is mellőznünk kell a masszázst friss gyulladáskor, tályogképződéseknél, daganatoknál. Végzetes lehet a masszázs lázas, vérzékeny betegeknek, áldott állapotban levő asszonyoknál. Nagy óvatosságra van szükség előrehaladott érleltségekben szenvedők és vizértágulások lábakkor. Masszázs alkalmazásával is.

Masszázst ne alkalmazzunk a szervi szívban szenvedőknél a rohamok tartama alatt, érdaganatosoknál, sérveseknél, vivőérgyulladásos betegeknek és bőrbajosoknál.

Mindent egybevetve megállapíthatjuk, hogy a kézi masszázs ügyes alkalmazásával sok esetben használhatunk anélkül, hogy — kuruzsolnánk. Egy kis gyakorlással, ráteremtéssel, igyekezettel mindenki elsajátíthatja a masszázst mesterségét és ha szemünk előtt tartjuk a fenti utasításokat, sohase fognak vele — ártani.

Dr Munk Arthur

ABÉCÉ

Nálunk a hold csak olyan hold mint a többi falvaké: kövér, kedélyes jalurossza, akít minden kutya megugat, ám itt frakkos, hideg romlott fickó, randevukra jár a kéményeken át és holdkóros kokottokkal éldeleg a háztetőn. Az uccáknak husszaga van, könyvszaga van, parfümszaga van, dögszaga van és a hidaknak szeremleszaga van mint némely virágnak. Ugyám, itt milliószámra él az ember, lépést nem tehetsz, hogy emberrel ne találkozz, igaz: verebek is vannak, elvételre nyeszlett fák az utak mentén, néha egy életunt ló, ondolált kutya a növel, rákok és csigák a kirakatokban és nyugott özek és nyulak a mézáras ajtajába kiakasztva, hogy csöpög még róluk a vér! ő a 227-es rendőr jól látja a sarokról! de mégse szalad oda, hogy jegyzőkönyvet vegyen fel az esetről! és börtönbe vigye a gyilkosokat!

Tamás István

Az érem másik oldala

avagy

Páris előtt sem kell hasraesni

Páris, október hó.

Meg kell már egyszer mondani az igazat: Páris egy piszkos, kellemetlen, egészségtelen nagyváros, egyáltalán nem az a romantikus bohém tanyája, mint ahogy azt a Páris-ranjongók a Murger-regényekben olvasták. Aki évekig élt itt s főleg fiatalága esztendeit töltötte Párisban, az természetesen megszerethette — az paradicsommadarakká kenderőzhető még a jelentéktelen Jardin du Luxembourg kekk verebeit is, amelyek a Páris-smokkok jóvoltából csaknem olyan híresek, mint a Szent Márk-téri galambok. De első látásra beleszeretni Párisba — úgy, ahogyan az ember első látásra beleszeret Velencébe — nem lehet. Pedig mindig az első benyomás a fontos... Nekem nagy csalódásom marad Páris.

Ez, persze, nem jelenti azt, hogy a Notre Dame talán nem műemlék, vagy hogy az Opera nem egy jól megteremtett középület. Le a kalappal, ha nem is előtűnk, de bennük. A Louvre-ban is. De... De nagyon szeretném eltánni a számat a csodálkozástól. Egyszer már sirni szeretnék a meghatottságtól. És ezt még a Louvre-ban sem lehet. Vágjanak négyfelé, de a mlói Vénuszhoz — hiába garnirozzák körfüggőnyel, mint a pesti kabarékban a jobb dizőzöket — csak a muzeális értékét látom és nem melegsik meg a szívem, hogy na ez valami remek... Nem. (Van szobor, ami nagyon megfogott, de nem a Louvre-ban, hanem a Theatre Francaisnak az emeleti foyer-jában, Houdennek egy szenzációs Voltaire-portréja. Nem bánom, legyen Praxiteles és Scopas nagyobb művész, de ez az ülő-szobor él, beszél, kőbe faragott élet- és jellemrajz. Kőbe? Fagyasztott vitriolba.) Nagyon kíváncsi voltam Leonardo da Vinci festményeire. Hát ezekért csakugyan érdemes volt Párisba eljönni. A Mona Lisát még a reprodukciók sem tudták meggyilkolni. És a többi képe is jó. Ezt a nagy dilettánst sokszor különb embernek érzem magánál Michelangelonál. »Szegénység bizonyítvány« — mondta egyszer erre egy bécsi szobrász. Lehet, hogy igaza volt, de mégis. A képek különben eldöntötték számomra azt a kérdést, hogy a művész homoszexuális volt-e? Freud ragyogóan ötletes analízise Leonardo egyik feljegyzett álmáról szuggesztíven bizonyítgatta, hogy igen, de meggyőzni nem tudott, éppen ötletessége miatt. Az ötlet mindig önkényesség. A képek azonban meggyőztek. Leonardo minden férfi-kép-mása tele van nőies vonásokkal, a gyöngéd odaadás, amivel dolgozott az érzelmi szemeken, mindent elárulnak. És Francesco del Giocondo hitvese — a művész állítólagos szerelme — fiu. Mit láttam még? Brueghel iszonyatosan jó festményét, a Vakok-at, azonkívül egy csomó unalmas remekművet. A híres Rubens-freskók fárasztottak. Itt mondta Heine, hogy »ennek az embernek száz kiló hollandi sajt van a lábára kötve, de tud repülni.« Egyik falfestményén — koronázási apoteózis, megrendelésre készült, a művész házhoz jött — a trón lábánál, királynék, angyalok és egyéb előkelőségek tőszomszédságában két kutya bolháskodik. Mi ez, repülés, vagy sajt? Azt hiszem, csak a piktör csöndes bosszúja örök ellenségén, a mecénáson. Mindenesetre szimpatikus.

Párisi szellemi élvezeteimmel kész is vagyok. Mondjuk, hogy kissé felületesen intéztem el nem Páris, de még a Louvre-t is. Hát aztán? A felületesség itt genius loci. Legalább visszaadtam a kölcsönt száz év után Tissot-nak a villogó gatyáért és a hortobágyi jogászokért...

Színházban minden este voltam, de ezt nem lehet a szellemi élvezetekhez számítani. Rettenetesen rosszak a párisi színházak. Az együttésekről jobb nem beszélni, de még sztárok sincsenek. Van egy-két drága magánszínház, amely, ha lábujjhegyre áll, felér a budapesti Víg-színház nivójáig. Az állami színházak semmivel sem jobbák a pesti Nemzeti Színháznál.

A Stanislawsky orosz társulata, amelyet Szuboticán láttam...? Nem is szabad ezzel egy napon említeni a franciákat.

Utolsó estémén megnéztem a Grand Guignol-t, hogy ezt is lássam. Kár volt az időért. A vucsidoli műkedvelők jobbak, mint ennek a világhírű színháznak az ugynevezett művészei, a darabok pedig — nagyon szeliden jellemezve: — hülyék. És még csak nem is hátronzogatók.

Hazamenet az autóbusszban sokkal jobban féltem, mint az örültekházában és a törvényszéken játszódo egyfelvonások láttán.

Párisnak egyik nevezetessége eltűnt. A híres apacsokat nem látni sehol. Kiveszték?

Nem, elmentek sofförnek.

A Grand Guignolnál felültem egy autóbusszra. Az első keresztuccánál befordulunk. Velőtrázó ordítás. A kalauz üvölt a sofförnek, hogy eltévedt. Egyenesen kell menni. Az otromba alkotmány viszcacurukkol. Megyünk tovább egyenesen. Az ötödik keresztuccánál megint befordulunk. Ujabb üvöltés. A sofför az egyenes uton másodszor is eltévedt. A kalauz bejön az utasokhoz és bocsánatkérő mosollyal mondja: »Ivott egy keveset.« Ez mindenkinek tetszik, a franciákban van kedély, tudják méltányolni a mámort. Egy téren körbe kell mennünk. A részeg sofför örült vágatás közben olyan kis kört ír le, hogy az autóbussz két kerekén fut, annyira rézsut dől. En ülttem egyszer egy páncélvonaton, amit azért küldtek rá az ellenséges hadállás előtt álló hidra, hogy kipróbálja, alá van-e aknáva. Akkor nem féltem, pedig előző nap robbant fel egy páncélvonat hasonló kiküldetésben. Ebben az autóbusszban azonban reszkettem...

Ahova néz az ember: gázolás.

A sofförök garázdálkodása a leghalásabb humortéma Párisban.

A »Figaro«-ban olvastam ezt a kroit: Egy taxi-sofför halálra gázol egy spanyol hölgyet. A nő férje megesküszik, hogy bosszút áll a gyilkoson. Amikor ezt a sofför az újságban olvassa, kijelenti:

— Ha sokat ugrál az az alak, úgy elütöm, mint egy közönséges párisi!

Éjjelkor a Place de Concorde-on megáll a sofför autója előtt egy fekete köpenyes alak:

— Én vagyok az a spanyol — mondja a sofförnek — akinek a feleségét elgázoltad!

— Jó lesz, ha elmegy a fenébe — tanácsolja jóindulatúan a sofför — mert magát is elgázolom.

A spanyol nem felel, hanem ledobja köpenyét. Ott áll csillogó torreadorruhában. A sofför dühbe jön, kurbлиз, nekirohan. A torrero elugrik. Az autó, mint egy megvadult bika, követi, hogy legázolja. A spanyol remek ugrásokkal tér ki előle. Nagy közönség nézi az éjjeli viadalt, tapsolva biztatják a picadort, aki végül leszurja a soffört. A tömeg vállára emeli és ünnepli:

— Így járjon minden sofför!

Betege lettem az állandó uccai gáztámadásnak.

A szűk uccákon vastagon fekszik a benzingáz. Nem lehet lélekzetet venni. Ez nem tulzás. Aki még nem szokta meg, egy órai séta után a belvárosban fejfájást kap.

Berlinben most adták ki az ötvenzredik autósorszámat, szóval ott is van egy kis uccai forgalom, mégis mint egy mucai, úgy botorkáltam a párisi autódzsungelben.

Ez tovább így nem mehet. Előbb-utóbb ki kell tiltani az autót a városokból.

Valami, amiről nem szokás beszélni, pedig ez a karakterisztikuma a párisi civilizálatlanságnak.

A legelőkelőbb magánlakásokat és a shoteleket leszámítva sehol sincs

illemhely. Nem water closet nincs. Nem. Az a közönséges izé sincs, ami Malidjosen is ott áll az udvar végében.

Ez a mellékhelység a párisi házakban egy üres szoba, aminek a kőpadlója vízzel felmosható. Kész. Berendezés fiatal. Tiszteltetem a francia kulturát!

A Montmartre festői. Igaz. Én nem tudtam benne gyönyörködni. A szemem már úgy van berendezve, hogy meglátom rögtön az érem másik oldalát is. Ezekben a festői házakban vannak a világ legnyomorúságosabb proletárlakásai.

Ugy ahogy van, le kellene bontani az egész negyedet.

Vagy legalább is kilakoltatni. Akkor élvezhető lenne, amit a Páris-smokkok festőinek neveznek.

Amerika és Oroszország száraz. Világszerte erőteljes propaganda folyik az alkohol ellen.

Franciaországban: a víz ellen. Valószínűleg a bortermelő-szövetkezetek pénzén. A mozikban reklám-képek agitálnak, hogy ne igyunk vizet.

Láttam egy különben nagyon kedves és finoman megrajzolt plakátot:

Egy kisfiu beleilletlenkedik a tóba. Egy zöldbeka undorodva kimászik a partra. Aláírás: »Ne igyatok vizet!«

A párisi nők — ez nem legenda — tényleg kedvesek, nyájasak, ismerkedők. Mert csunyak. Örülnek, hogy kellenek valakinek.

Nincs város, ahol olyan ritkán látni szép nő, mint itt. Biztosan születnek szép lányok Párisban is. De azokat hamar kivonják a forgalomból. Metressz lesz, autón jár és nem mutatkozik az uccán.

A híres grizettek, kis masamódlányok direkt rondák.

Egyet mindenesetre javára írok a párisi nőnek. Nem festi magát. Vagy ha festi, nem lehet észrevenni. Ebben nagyon diszkrétek.

Három-négy színházban kipróbáltam: nem láttam egyetlen kifestett száju nőt a nézőtéren.

Hogy bamuálnának ezek, ha meglátják a berlini, bécsi, szubotici hölgyeket, akik biboros ajkakot viselnek, abban a hitben, hogy ez így sikk Párisban.

A francia udvariasság — különösen Berlin után — borzasztóan jólesik az embernek. Első este megkérdeztem egy kávéházban egy pincért, hogy hol van a legközelebbi jó vendéglő. Négy uccát jött velem, bevitt a restaurantba és jóévtvágyat kívánt. Ingyen.

Később az ember rájön, hogy ez nem személyes kedvesség, hanem csak egy népszokás, éppen olyan, mint hogy egy kultúremler nem üt pofon egy nőt. Olyan természetessé válik, hogy minden varázsa elvész.

Olcóság nincs. Csak az olcsó, ami kiment a divatból. Igaz, hogy például az új férfidivat a bő nadrágokkal olyan utálatos, hogy izléses ember inkább olcsón öltözik, semhogy felvegye.

Egy cipőboltban formálisan kinevettek, mert nem vettem meg háromszáz frankért a divatos kacska orrut, hanem a legfinomabb bőrből készült »maradék«-ot választottam ki nyolcvanért.

Azért igaza volt IV. Henriknek — gondolom, ő mondta — hogy »Páris megér egy misét«.

Ez a helyes valuta, amiben Páris értékét maradék nélkül ki lehet fejezni.

Skiz.

Ruff csokoládé
Mindenütt kapható

FILM

A mozi — város

Blasco Ibanez, a spanyol író szemléletes képet fest a kaliforniai Hollywood mellett lévő mozi-városról, Los Angelesről, mely mindössze husz éve épült fel, mióta a mozi virágzik és az Egyesült Államok ötödik iparágává vált.

A nagy newyorki filmvállalatoknak sokat kellett küzdeniök a hudsoni telek szürke, ködös fényével, ennél fogva száraz, mindig kék eget, erős napot, világos légkört keresek. Így telepedtek meg végül Kaliforniában, a franciskánus missziói régi területén, a spanyol misszionáriusok által alapított Nuestra-Senora-des-Los-Angeles templom mellett, mely manapság Los Angeles, a multi-milliomosok téli tartózkodási helye.

Pár kilométerre tőle a jelentéktelen mezőváros, Hollywood szintén neki lendült: most a mozi valóságos fővárosa.

Minden lakója mozisínész, vagy egyike azoknak a sok kiegészítőnek, kiket megkövetel ez a hetedik művészet. A leghíresebb mozisínészek elvegyülnek a másodrendű csillagok töméntelen számával, a statiszták, szobrászok, díszítők, ácsok, ipari feltalálók, új világot mérhetetlen ködfoltjaival. A kereskedelmet pusztán a divatváros üzletek és a szabócégek jelentik itt, óriási üvegablakjaikkal.

Minden filmgyárosnak van több hektárnyi területe, a bejáratnál egy hatalmas gözgéppel, mely a villamosságot termeli. Ott vas- és üveg-építmények emelkednek a magasba, hasonlatosak a vasúti pályaházakhoz: itt sokszorosítják a felvételeket, melyeket a műtermekben pergették le, vagy azokon az elhagyott mezőkön, ahol büvös gyorsasággal pár nap alatt uccák, terek, egész városnegyedek keletkeznek, melyek nemsokára ismét eltűnnek, hogy helyet adjanak új építményeknek.

A rendező, aki folytonosan új mozi-csillagok után futkos, jobban ismeri Hol-

lywood statisztikáját, mint bárki. Tíz-ezernél több nő lakik itt, mind fiatal, egy sem csunya, mind öltözködik, elegáns és szép akar lenni, a káprázat aranyat csillant meg szeme előtt s arra vágyakozik, hogy minél hamarabb gazdag és híres legyen. A férfiak sokkal kevesebben vannak. Természetesen ide zárandokolnak a mozi rajongói, de a nők tulsulya jelentékeny, mindössze öt-hat-ezer férfi él itt. A szeszitalom ellenére állandóan erős pálinkák keringenek Hollywoodban. Különösen a nők isznak.

Hollywood mellett mindig volt egy indián különítmény, a végtelen sikokon egy tábor, melyet a vörösbőrűek ősrégi törzse tartott megszállva. A törzsfőnöknek most festett bőrökkel ékes sátorában telefonja van s mikor a filmgyár indián statisztákat akar, valamelyik ügynökséghez fordul, az föltelefonozza a különítmény törzsfőnökét, akit Fekete Sasnak, vagy Bölény Szemnek neveznek.

— Szükségem volna holnapra ötven indián harcosra, lovakkal, gyermekekkel, kutyákkal.

A műtermek előtt a kapuknál százával állanak a kis autók elhagyottan. Nincs sofför. Még a diszletező ácsok is, akik reggel munkára jönnek, saját autójukon hajtának ide.

A kerítések mögött a járókelő furcsa látványt lát. Ebben a műteremben az Eiffel-torony emelkedik, a párisi Pont-Alexandre ivel egy ál-Szajna két partján. Amott a Doge palotát építették föl, a kis hidakkal ékes csatornán. Távolabb egy arab város minaretei, vagy egy mexikói mezőváros harangtornyai.

Ezeket a sugárutakat azonnal fölismerjük: láttuk a moziban. A legrégebb lakók (itt csak husz éves múlt van) úgy mutogatják a híres mozisínészek palotáit, mint ahogy nálunk a történelmi kastélyokat.

Valentinóról egy barátja

Valentino Rudolfról, az ifjan elhunyt mozisínésztől még mindig cikkeznek az amerikai lapok. Azt állítják, hogy ezt az olasz színészt nem ismerték az európaiak. Most a színész egyik legjobb barátja nyilatkozik róla, Federico Beltrany Masses, a világhírű spanyol festő.

— Valentino — mondja nyilatkozatában — a lehető legegyszerűbb, legkisebb ember volt, akit valaha ismertem. Sohasem láttam olyan helyeken, ahol a nyegleség tetszeleg. Kerülte a világfürdőket. Maga is csodálkozott a sikerén. Rettegett attól, hogy bárhová megy, mindenütt óvdíciók fogadják. Arról álmodozott, hogy miután a mozisínészetből meggazdagszik, polgári pályára lép és műkereskedést nyit. Csodálatosan énekelt, gitárral kísérte magát. Hollywoodban lakott, gyönyörű, kertes, szobrokkal ékes villájában. Mikor filmezett, hajnali ötkor kelt és gyakran megszakítás nélkül éjjel is dolgozott. Én voltam az ő eleven tükrö. Szerette, hogyha festő szemmel nézem őt. Álmatlan éjszakák után gyakran fűrdünk együtt a tengerben. Mikor nem movizott, akkor boxolt, lovagolt, vagy festegetett, Rudolf nagyon szerette nézni, amint festek. Rendkívüli utánozóképeség lakozott benne. Egy napon fölkapta az egyik ecsetet s magam is elbámultam, milyen jól fest.

Valentinótól maradt is hátra egy festmény, mely egy félig meztelen cigánylednyt ábrázol a sötét kék ég háttérében. Ez a spanyol festő birtokában van. — Véleményem szerint — mondta Beltran — kitűnő festő is válhatott volna belőle. Los Angelesi tartózkodásom alatt hat hónapig voltam vele együtt, akkor történt az, hogy Rudolf elvált feleségétől, Natasich Rambowától. Én

mind a kettőjüket szerettem és fájlaltam ezt az egyenetlenkedést. Rudolf a fejével gondolkodott, a nő a szívével. Sokat beszéltem nekik, hogy várjanak, de ők nem vártak. Rudolf a válópör alatt öngyilkosságot akart elkövetni. Egy reggel, hogy elmentem hozzá, ép az utolsó leveleit irta s a pisztolyt előtte hevert. Elvettem tőle a pisztolyt s így kiáltottam: »Ne számárokodj!« Erre sirva fakadt és karomba borult. Rudolf ettől a percetől kezdve testvérenek nevezett s úgy is szeretett engem, mint a testvérét. Sok rosszat beszéltek róla, — de ismétlem, — nagyon egyszerű ember volt. Mikor tapsolták, azt mondta, hogy nem érti a közönséget, milyen ostobák, hogy így tapsolják, ennyit nem érdemel, hisz mindössze csak pár arcjátekot csinált. »Jaj, ha az lehetnék, aki akarok lenni« — mondotta nekem egy napon. Egyébként az volt a vágya, hogy valami szerencsétlenségben pusztuljon el, váratlanul, félt a betegségtől, utálta. Mégis vakbélgyulladásban halt meg az, aki mindig regényes halálról ábrándozott.

Valentinot tovább imádják

Valentino, a nagy művész halála után Amerikában megalakult a »Rudolf Valentino Emlékbizottság« s gyűjtést indított Hollywoodban építendő Valentino emlék-templom céljaira, amelyre kétszázötvenezer dollárt akarnak összegyűjteni. Az emléket »Valentino, az ifjuság és a szerelem« templomának fogják nevezni.

Gyurkovics lányok filmen

A Svensk-Hemberg svéd filmtársaság a közeljövőben kezdi felvételeit Herceg Ferencnek jól ismert sujt-jével. A szer-

ző bizonyára nagyot fog csodálkozni, hogy a hét Gyurkovics lányt pályázat útján szerződtette a társaság, akik közé véletlenül sem került magyar. A hét Gyurkovics lány: Anna-Lisa Rydig (svéd), Helene Hedin (német), Gretl Schubert (német), Ruth Oberbörtsch (svájci), Tita Christescu (román), Trusus van Alten (hollandi) és Betty Balfour (angol.)

Rendőrségi beavatkozás a rendező saját kérelmére

Ez alkalommal egy kivételes feladat teljesítését vállalta a rendőrség, amennyiben — a szokástól eltérően — már a felvételek alatt is közreműködött egy németországi film készítésénél. Hamburg kikötőnegyedében St.-Pauliban játszódik le a film: »St.-Pauli titok«, amelyben a hamburgi bünygyi és kikötőrendőrség kivételes engedély alapján aktív résztvevett. A filmet Berlinben a most folyó nagy »Rendőrségi kiállítás« alatt hozták ki nagy sikerrel. Végre

egy filmet, amelyben legtöbb szereplő élethűen játsza a szerepét.

Mozifelavatás papi segédlettel

Érdemes és eddig egyedülálló mozi-megnyitó játszódott le a németországi Dortmundban, ahol egy új mozipalotát teljes papi ornátusban avatott föl az ottani római katolikus lelkész. A film barátai körében nagy örömet okozott a hír, amelynek nagy erkölcsi értéket tulajdonítanak.

Charleston kurzus

A párisi »Artistic Theaterben« pótműsorként adnak egy »Charleston« című filmet, amelyen a walesi herceg táncmestere, Mr. Murray ad szakzszerű oktatást. Lassított felvételek kitűnően láthatóvá teszik a tánclepedéseket és a mozdulatokat. Öletes rendezés és vicces feliratok csak növelik a sikert. A párisi táncmesterek most a konkurrencia letérésének a módját keresik. Mozi-képeket mutatnak be a tánciskolába.

DIVAT

A rojtok

A téli divat egyik nagyon kedvelt új-donsága a rojt, melyek a ruhának egyéniséget kölcsönöznek és nagyon disztíngváltan hatnak. A legkülönbözőbb anyagból készülnek. A szövetrohához leginkább pamut rojtot, vagy zsinór roj-

ruhában is nagyon jól felöltözöttnek látszanak. Mindenesetre olyan szint kell választani, ami több ruhához illik. Nagyon ajánlhatók a halvány rózsaszín, vagy egy egész világos, egy finom beige vagy fekete.

tot (ami keskeny lacé-szalagból áll) használnak, a délutáni ruhákhoz csavart Cordonnet-selyem rojtot.

A rojtok alkalmazása nagyon különböző lehet. Általában két fajta rojt van, az egyik, amely egy szalagra van rádolgozva, ez nem túl drága, a másik a csomózott rojt, amely drágább, de sokkal elegánsabb. Az utóbbit egyedül is készíthetjük, de nagy figyelmet és pontosságot igényel. Három, négy selyemszállal keresztül húzunk az anyagon és megkötjük, úgy, hogy a rojt kis csoportokat alkot és ezáltal jó esése van az anyagnak. A pamut rojtok rendszerint sötét színűek, a selyem és műselyem élénk színűek, azonkívül a ruha színével egyeznek. A rojttal diszitett délutáni ruha olyan elegánsan hat, hogy este is viselhetjük.

A rojtdivat tulajdonképpen a nagy festett, himzett és tarka mintájú sálakból keletkezett, amely Amerikából indult ki és ma már Európában is nagyon kedveltek. Ezek a hosszú, rojtos sálak nagyon mutatósak. délutáni és estélyi

Utolsó rajzunk mutat egy sálát fekete crépe de chine, vagy marocaineiból. A virágok festve, vagy színesen hímözve vannak.

Ezek a sálak ma a legdivatosabbak, hordják őket estéli és uccai ruhákhoz egyaránt.

Középső modellünk egy finom rojttal diszitett szövetroha: a felsőrész bluzszerű, meghosszabbított sálgallérral, melynek a vége szintén rojtos. Egy hátul záródó, egyenlőten ráncu öv mutatja a keskeny csipő vonalat. A sima szoknyát oldalt egymásba csomózott, de szalagra dolgozott rojtok diszítik, ami az öv alá van helyezve. A színe fekete, sötétkék vagy borvörös.

Első rajzunk egy elegáns színháruha. Az anyaga fekete crépe de chine vagy georgette, nagyon szép hozzá egy rózsaszín combiné. Itt a rojtok a selyembe vannak csomózva, hátul capet képez, alól dupla szoknyát. Hosszu, de nyitott ujjak alkalmasnak teszik délutáni és esti használatra. Bizonyosra vesszük, hogy a rojtdivat tartós lesz.

Zeneművek

modern tánczene, iskolák és előadási darabok

legnagyobb választékban

eredeti áron

Vig

zeneműkereskedésben

Subotica

Edition Schott számonkint 6 dinár. — Schott-árjegyzéket készséggel küldök

Az eszperantó a békekongresszuson

Mai napság se szeri, se száma a külföldi nemzetközi kongresszusoknak s így érthető, hogy az újságoknak pár soros hírből a nagy közönség nem szerzett tudomást a XXV. egyetemes békekongresszusról, mely augusztus 28-tól szeptember 3-ig tartotta üléseit a genfi Viktória-Hallban. A jelentősebb európai országokból körülbelül kétszáz delegátus vet részt, akik itt épp úgy, mint a többi nemzetközi kongresszuson — a világ minden nyelvén beszéltek.

Persze, ez a bábeli nyelvzavar nagyon megnehezítette a különben rokon-érzésű és rokongondolkodású békebarátok tárgyalását s ezen a soknyelvűsége a felszólalásoknak 2—4 nyelvre való lefordítása legfőleg anniban segített, hogy a felszólalás tartalmát többé-kevésbé hiven azokkal is megismertette, akik a felszólalás nyelvét nem értették, de a tárgyalásnak ezzel járó hosszadalmissága bizonyára alaposan kifárasztotta a derék delegátusokat.

Az európai nemzeti nyelvek közül az angol a legelterjedtebb a világon s a közelfogás szerint az angolok semmiféle idegen nyelvet sem tanulnak, hanem elvárják, hogy a más anyanyelvűek tanuljanak meg angolul. De a békekongresszus angol delegátusai, akik pedig nagy számban voltak jelen, nem igazolták ezt az elbizakodott felfogást. Bántotta őket a soknyelvűség, kifejezést is adtak elégedetlenségüknek a nyelvi nehézség miatt, de ebből nem azt a következtetést vonták le, hogy minden felszólaló az egyedül üdvözítő angol nyelv-

ven beszéljen, hanem azt indítványozták a nyelvzavar kiküszöbölésére, hogy 1931-től fogva a békekongresszusokon minden nemzeti nyelven elmondott beszédet fordítsanak le eszperantóra. Ezt az indítványt az aktuális kérdések bizottsága hosszabb vita után elfogadta és pártolólág terjesztette a Békeegyesületek Világszövetsége elé, mely ebben a kérdésben a döntő szót fogja kimondani.

Bármilyen legyen is a döntés, kétségtelen, hogy a mind intenzívebbé váló nemzetközi érintkezés kényszerítő szükségé teszi a nyelvi különféleségek szakadékaiknak áthidalását egy olyan semleges nyelv segítségével, amelynek szabályai logikusak és kivétel nélkül valók, szókincse az általánosan használt, nemzetközi szavakból rekrutálódik, s amelyet bármely anyanyelvű, közepes intelligenciájú ember is egyforma könnyűséggel sajátíthat el. Ennek a célnak és ezeknek a kellekeknek a használatban lévő hét, vagy még több műnyelv közül a tapasztalat szerint az eszperantó felel meg legjobban, ezért ajánlották a békekongresszus angol delegátusai a békekongresszusok nemzetközi érintkező nyelvül a maguk nagyon is elterjedt, de nehezen tanulható nemzeti nyelve helyett az eszperantót. Amint hogy ennek fölismerése vezette néhány év előtt a kereskedelmi és iparkamaráknak Velenében tartott nemzetközi konferenciáját is, amikor a nemzetközi kereskedelem közös nyelvül szintén az eszperantót javasolta.

Salamon Frigyes

Vodina erdő

Mese kicsinyeknek nagyokról

I.

Jártatok-e már nagy erdőszégekben, kis barátaim? Igen? Nos, akkor nem kell sokat magyaráznom, hogy mi az az erdő. Erdő az a sok fa együtt. Nagyon sok fa nagyon együtt. Szép sorjában, meg össze-vissza, fák, mindig csak fák, egyenesek, görbék, fiatalok, öregek, némelyik olyan vastag, mint egy hentesmester, olyik meg karcos, mint a költők lelke. Van, amelyik már szakállt eresztett a nagy vénségtől, mint egy korelnök, másiknak meg nagyobb koronája van, mint egy királynak.

Aztán. Nem minden erdő egyforma erdő, ezt valahogy ne gondoljátok, mert az erdők olyan különbözők, mint például az országok. Mivelhogy mind egyik országot emberek lakják, miként az erdőt a fák, azért nem lehet mondani, ugy-e, hogy például Japánország meg Németország egyforma ország. Van egy kis különbség mégis. Hát az erdők éppen így vannak. Van tölgyfa-erdő, van bükkfaerdő, van fenyőerdő, sőt narancsfaerdő is vannak ám.

Van azonban egy erdő, egy nagyon különös erdő, ahol mindenféle fák élnek együtt egy erdőben. Ezt az erdőt Vodina-erdőnek hívják. Erről az erdőről akarok mesélni nektek.

Nem lehet pontosan tudni, hogyan történt itt a fáknak ez a különös összekeverődése. Némelyek azt mondják, hogy a pillangók csempészték át az idegen himporokat idegen erdőségekből, mások meg a kósza szelet gyanúsították meg, ezt a világjárólót, aki sohasem kér utlevelet, se vizumot, mégis bonyargatja az egész világot, söpör, kerget, dobál ide-oda mindent. Szóval nehéz azt most már tudni, hogy milyen szelek fújták össze ezt a különös Vodina-erdőt, elég az hozzá, hogy meg lett és minden elképzelhető fa lakott benne. Még szunyogja is.

Hanem hát ebből a sokféleségből nagy bonyodalmak támadtak, csunya zivatarokkal, amiket a legöregebb ósfák se tudtak lecsitítani.

A nap fentről sok civakodást végignézett és mindig jókat mulatott azon, hogy miket mondanak egymásnak a haragosan zizegő fák:

— Te jöttment, erigy a makkerdőbe, ha tölgyfa vagy! Amit te termesz, az úgyis csak disznóknak való!

Ezt egy nyápic szilvája mondta a ha-

talmas főlgynek és szörnyen veregette a mellét, hogy ő idevaló illetőségű. Hogy úgy mondjuk, polgár a többi fák közt. A legdühösebb olyankor volt, ha azt mondták neki:

— Szilvórium, sligovic!

Ha ezt hallotta, minden szilvája visszazöldült mérgében.

— Herbatea, hermatea — lihegte a kacagó hársfa felé tehetetlenségében.

— Ne bántátok a szilvát, az magvas gyümölcs — mondta mély hangon egy olajfa, akinek szokása volt pártját fogni a gyengébbnek.

— El vele Jeruzsálemben, ott rabbiskodjon — zizegtek körülötte a fák mind, mert ha az olajfa szólalt meg, akkor mind a fák összefogtak ellene.

— Kész a passzus, erc Jiszraelbe — mondogatták csufondárosan.

Persze, hogy a nap jókat nevetett az ilyen beszédeken, hiszen olyan messziről nézve nem is látszott az egész másnak, mint ártatlan játéknak. A nap nagyon jól tudta, hogy minden fa a földbe van gyökerezve és a fák kénytelenek egymás mellett élni. Azt hitte, hogy ezt a fák is tudják. De a fák erre nem gondoltak. Ők egész komolyan veszekedtek egymással.

A nap különösen szerette a Vodina-erdőt, mert olyan szép lombos és gazdag, van neki mindenféle fajta fája és így mindenféle megerem benne, semmiért nem kell a szomszéd erdőbe mennie. Ám a fák nem látták egymástól, hogy milyen szép erdő ők, mind csak a szomszéd fát látta és azt bosszantotta, mert bosszankodott, hogy az is élni mer.

Ezért aztán a Vodina-erdő lármája csunya lármás volt és a csendje csunya csend, mert az erdő lármája akkor szép, ha boldog madárcsicsergéstől hangos és édes termőakarás zengi át és az erdő csendje csak akkor szép csend, ha pihegő érzedő álom mézes igája terül rá, ami minden hajnalon tetekbe pirkad, mint a rügy.

*

A vodinai rengeteg ölében, amerre mostanában csak egy árva madár szokott járni, nőtt, nevelkedett titokban, szinte észrevétlenül egy egész új erdőre való ifjú hajtás, egy magányosan álló fűzfához közel a békátó partján. Rengeteg apró fáska, egész fáskola-

Elég volt a szenvedésből!

A Szent Rókus-lábsó a lábat rendbehozza.

megpuhítja a tyukszemeket és bőrkeményedéseket annyira, hogy azok könnyűszerrel, kés vagy beretva nélkül eltávolíthatók.

A legégetőbb, legmakacsabb lábfájások, fagyások elmúlnak a Szent Rókus-lábsó használatával.

Meg lehet Ön győződve, hogy a Szent Rókus-lábsó a lábat tökéletesen ujja alakítja, úgy, hogy a szűk cipő, sőt az új cipő is épen olyan kényelmes lesz, mintha évekig hordta volna. Megszabadítja Önt a láb különböző zavaraitól, annyit járka, amennyit akar, gyalogolhat, vagy állhat egy helyben órákig a fáradtság vagy fájdalom legcsekélyebb érzése nélkül.

Egy nagy csomag Szent Rókus-lábsó ára 16 dinár. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában. Ha nem kapná forduljon az S. H. S. királyság területére jogosított képviselőhöz: **NADA DROGERIA Kolar i Gabrić Subotica**, Strossmayerova ulica 2.

A szabad térségen, hol ez a fáskola állt, rengeteg nap sütött. A magányos fűzfa nagyon szerette a kis fákat és kakukfiókáknak nevezte őket, mert még nem lehetett tudni, hogy milyen nemzetségek tartoznak. A napnak ez mindegy volt, az egész nap rájuk sütött és nevelte őket, a magányos fűzfának is mindegy volt és ő is minden alkonyatkor mesékkel altatta el a kis csemetéket.

Különös meséket mesélt a fűzfa, a kis fák nehezen értették meg, de aztán lassan úgy hozzá szoktak a fűzfa fur-

csa meséihez, hogy később már nem kellett nekik sem a szarka fecsegése, sem a békák üres és unalmas kurutyolása.

És a fűzfa mesélt a kis fáknak, mindent elmondott, amit csak maga körül látott és amit az utazó szélről csak hallott. A fűzfa meséje lágy hullámokban rezgett szét a fáskolában, ringatta és nevelte őket, mint a nap.

A rádiógép felfogta a meséket és majd mindenki meghallgathassa, aki csak megakarja hallani...

P. Gergely Boriska

KÖNYVEK

Ilyen a szívem — A Tisztaság Himnusza

Egy ember élete. Ez a címe Kassák Lajos új regényének, amelynek közlését a Nyugat október 1-i számában kezdte meg. A regény, amely tulajdonképpen az író önéletrajzát adja, már első fejezeteiben lebilincselő érdekességű. Kassák regénye mellett Kosztolányi Dezső regényének, az »Édes Anna«-nak újabb remek fejezeteit találjuk az új Nyugat-számban, amely továbbá szépirodalmi részében is rendkívül gazdag. Surányi Miklós »A commode« címen írt pompás elbeszélést, két nagytehetségű fiatal írótól, Sziráky Judithól és Papp Károlytól szintén novellákat kapunk. Gelléri Oszkár, Monostori Hugó és Lukács László versei teszik még teljessé a folyóirat szépirodalmi részét, amelynek egyéb tartalma: Ignóus cikke a bolsevizmusról, Harsányi Zsolt cikke Mikszáth nagy népszerűségének igazi okairól, Schöplün Aladár, Alkalay Ödön és Lányi Viktor színházi beszámolóit, Hevesy Iván filmkritikáit stb. A szám közli még a Nyugat tízmilliók novellapályázatának feltételeit. Ára husz dinár. Negyedévi előfizetési díj 100 dinár. Aki októbertől a Nyugat előfizetőinek a sorába lép, külön kedvezményeket élvezhet. Főbizomá-

nyos a »Literaria« Szubotica. Kapható minden könyvkereskedésben.

Molnár Sándor, akinek új Tavaszvárás című verskötetét főleg azért kellett megérdemelt feltűnést, mert az új állami és társadalmi viszonyok közé került magyarság lelkét szólaltatta meg, újabban két kis verskötetet jelentetett meg.

Az »Ilyen a Szívem« című kötet első része szerelmes versek. A boldog szerelem dalai. Örök emberi sorok. Minket azonban jobban megkap az a néhány vers, amely a füzet Nem tagadtak meg ciklusában van, amelyben az erdélyi magyar érzésvilága sir fel. Az Erdély című vers utolsó sorait itt közöljük:

Idegennek százszerű panoráma.
Nekem szegénynek, koldusnak.
Rongyosnak, de szerető fiadnak
Hazája...

...Erdély.

A Tisztaság Himnusza című kötetnek is bus magyar sorai, amelyek egy harcra kedvű, modern világlátású kisebbségi sorba került magyart mutatnak, tetszenek legjobban.

Gyártmányai:
 Aszfalt és kátránylemez,
 Aszfalt szigetelőlemez,
 „GROZIT” bőrfedőlemez.
 Kőszén-kátrány, facement,
 karbolinreum, fedettási kő-
 szénkátrányszurok, Bitu-
 men, aszfalt, szurok, mas-
 tix stb.

Beogradi Aszfalt- és Kátrányvegyüjtermékek Gyára

Vuka Karadžića 6
 Telefon 27-20

Beograd

Vuka Karadžića 6
 Sügöncim: Grozit

Képviselet
 és
 Ierakatok

Novisadon: Greinitz D. D. Novisad
 Somborban: Bertalan Goldfahn Sombor
 Osijeken: Željko Kastl Osijek Županijska 41
 Zagrebben: Jünker Berthold, Petrinjska 3

9247

Hogy a

JUNIPER

zöld sósborszesz bármely más gyártmány-
 nál jobb és hatásosabb, erről könnyen
 meggyőződhet, ha fűszerkereskedőjétől ké-
 r, **egy ingyen próba üvegecskét utasítással.**

Ahol nem kapható, kérje levélileg

JUNIPER 4912

laboratorium Subotica, Strossmajerova 11.

Fűszerkereskedőknél jól bevezetett jutalékos ügyrökök ajánlkoznak

MECHANIKAI

prima

KENDERZSÁKOT

ajánl a

Fonó és Kötélverőgyár t. t.

Odžaci 1341

J. SEBESTYÉN MÉRLEGGYÁRA

SUBOTICA, PALIČKI PUT 154

Községeknek, gazdaságoknak, malmoknak és gabona-
 kereskedőknek a legtekélyesebb mérlegeket szállít a leg-
 olcsóbb áron. Raktárról azonnal szállítható

Szekérmérleg és állatmérleg

Szükségletének beszerzése előtt sziveskedjék cégemet ajánlattételeire felhívni,

7964

Keresünk sineket

használt, de teljesen üzemképes állapotban,
 méterenként 5 és 7 kg. súlyban

Orenstein & Koppel — Ferrostaal d. d.
 Zagreb, Samostanska ul. 2/II.

9043

Em. Fischer Zagreb

Jurišićeva
 ulica 6. Sudnička
 ulica 3.

Legelőbban szállít kerékpárt,
 kerékpár alkatrészeket, varró-
 gépeket, gramofonokat, gramofon-
 lemezeket, footballokat és tech-
 nikai kellekeket — magánvevők
 részére is. — Sportegyesületek,
 mechanikusok és iparosok enged-
 ményt kapnak. — **Kérien ingyen**
 képes árjegyzéket. 7199

Széna Szalma Szeeska valamint Tüzifa

legelőbban kapható
HORVÁTH JÓZSEF
 takarmánykereskedőnél
 Snbótica, Trenkova ul.
 Sánta-szanatóriummal szemben
 Kívánatra házhoz szállít

Ajánlok hajításra, téli
 szemezéshez

VADRÓZSÁT

egy métertől feljebb.
 Ár: darabonkint
 1.50 dinár.

Kiss József kertész
 Beočin, Monastir

Szücs- és szörme-munkák

a legszébb kivitelben és leg-
 o esőbban
ZSULYEVICS szücsnél
 Subotica, Sokolska ulica 15
 Nagy választék mindenféle
 szörmekben 8686

Dr. Farkić
 gyógyintézet, BEOGRADBAN

Kezel:

Idegbetegségeket: neuraszténia, hisztéria, epilepszia, nemi
 sifilis, benulások, isiasz, stb.
 Sebészeti-ortopéd megbetegedéseket: hátgerincgömbüléseket,
 ízületi és csonttuberkulózist, csontsérüléseket, testli hibák stb.,
 azonkívül reuma, skróli, elhízás, vérsze-énység.
 Vizgyógyintézetű kezelések: (hidroterápia) villamosággal
 (4 fülkés fürdő), mesterséges naptüdő (kvarc), szénsavas fürdő,
 eredeti póstyéni iszap, mediko-mechanika, ortopéd-kezelés,
 masszáz.

Vizsgálat és kezelés Röntgen-sugarakkal.

KLINIKAI LABORATORIUM

Az intézet orvosai: Dr. Klein H. idenbajoknak, Dr. C. Kajon
 sebészeti ortopéd orvos
 Az intézet nyitva: reggel 7-től 12-ig, vasárnap és ünnepnap
 csak délelőtt.
 Árak: külön szoba 150, 2-3 ágyas szoba 120 dinár naponkint.
 Felvilágosítással szolgál az intézet Beogradban, Knez Mi-
 hajlova venac 28, a Kallmezdannal szemben. Telefon 5-89.

FÜSZERKERESKEDŐSEGÉD

ÉS TANONC FIZETÉSSSEL

HELYBELI NAGY- FELVÉTETIK.

CIM A KIADÓBAN 9305

Bánái turára ősszel

akár taxit bérel, akár saját autót vesz, csak
Forddal menjen. Sáros uton nincs párja
 a **Fordnak**. 26 HP motorjában több az
 erő mint három más kocsiiban, benzin fo-
 gysztlása 10 liter 100 km-ként. Ha bánái
 turára ősszel taxit bérel, béreljen **Fordot**,
 mert erősebb, olcsóbb és megbízhatóbb.
**Uj Fordok, régi Fordok, teher-
 autók, omnibuszok.**

Klein Géza és Fiai
 Subotica 8806

Nagy magazin

kb. 700 négyszög méter rakterülettel, nagy
 irodákkal együtt, közvetlen a teherpályaudvar
 mellett, 10 méternyire a vasuti vágánytól,
 direkt bejárattal a teherpályaudvarhoz

azonnal bérbeadandó

Conen Vilmos Subotica. Telefon 12.

9280

KÖRÖSI GÉZA

szalámikészítő és füstölthúsáruk
 feldolgozó telepe

a helybeli főt. főrabbság felügyelete alatt
SUBOTICA

Telep és expeditió: Save Tekelije ulica (Halasi-ut) 2 szám.

Iroda és deta'il eladás: Rudić ulica 4. szám. — Telefonszám: 513.

Készít: **I-ü szalámít, tormásvirstlit, kol-
 bász, finom felvágottakat, továbbá minden-
 nemű füstölt-, marha- és libahust.**

LIBAZSIR ELADÁS.

Kereskedőknek árengedmény.

Vidéki rendelése: azonnal továbbíttatnak.

Eredeti MWM

Benz kompresszornélküli Diesel-motorok a legjobbak

Jugoszláviában 60 gép üzemben — Vezérképviselet:

BÁRDOS ÉS BRACHFELD NOVISAD Željeznička ul. 105/107

576

NINC TÖBBÉ KOPASZ FEJ!

Lecitonal az egyetlen biztos, szabadalmazott készítmény a fejbőr gyógyítására és erősítésére, amely legtöbb esetben okozója a hajhullásnak.

Lecitonal megszünteti a hajkorpát a legrövidebb idő alatt, megakadályozza a hajhullást, megőrzi kopaszágnál új hajnövést idő előtt.

Lecitonal kis adagokban 55 dináros, nagy adagokban 95 dináros áron kerül forgalomba. Szétküldés utánvétellel.

Lecitonal kozmetikai laboratórium (Wien) főterakat Zagreb Sajmiste 56

Weitzenfeld és Társa
Subotica

Detailüzlet: Városi bérpalota. — Telefon 192.
Engros: Wilsonova ul. 7. — Telefon 190.

Z S Á K

ZSINEG

PONYVA

PONYVA KÖLCSÖNZÉS.

Kárpitos kellékek mint: butorszövet, matrácgradlik, afrik, lószőr, pehelyolajpótló, önműködő roletta rudak, linoleum, szőnyeg, lópokrócok, gyapju és utítakaró.

LEGOLCSÓBB ÁRAKI

„ORIENT“

MAHMUD SZKENDEROV

KELETI SZŐNYEGNAGYKERESKEDÉSE ÉS PERZSASZŐNYEG KIÁLLÍTÁSA

SUBOTICA, Kralja Aleksandra u. 13.

Perzsiából és a középázsiai országokból nagy tétel eredeti keleti szőnyeg érkezett minden nagyságban és színponpás mintában. A FOLYÓ ÉVI ŐSZI SZŐNYEGVÁSÁRT okvetlenül tekintse meg vételköltség nélkül és győződjék meg minden versenyt kizáró áraitól!

Buchara, Cherman, Samarkand, Khokan d Saraband, Tebris, Heris, Aphan, Yasut h Hamadan, Mossoul, Nabati, S rász, Shirván, Beludzsztan és egyéb keleti szőnyegek utólérhetetlen keleti szinponpában Sérült szőnyeget a Keletről hozott szőnyegszövő munkássommal javításra befogadok.

A T. HÖLGYKÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE

Fővárosi mintára ujonan átalakított üzletemben az őszi és téli köpenyek, ruhák, bluzok, bundák stb. árusítása megkezdődött.

Kérem a t. hölgyközönséget, hogy szükségletét fedezze nálam, hol a legutolsó divatujdonságokat a legolcsóbb árakon kapja, amit a következő néhány adat igazol:

Téli köpeny, himalja és velourból, végig bélelve 600—800 din.

Ugyanez szőrméze 1000—1200 din.

Téliköpeny, legfinomabb tükörposztóból, szőrméze 1350—1600 din.

Selyem-plüs kabátok tiszta selyemmel bélelve 1800 dinártól

Külsőlegesség szőrmebundákban és gyermekkabátokban! Hosszu szőrmebundák már 2500 dinárért, szál-bundák a legfinomabb minőségben 6000 dinárért kaphatók

HEGYI FÜLÖP

NŐI FELÜLTŐK ÁRUHÁZA

SUBOTICA, Kr. Aleksandra ulica 7.

Keresünk 300—500 hold szántóföldet bérletbe.

Sürgős ajánlatokat „PRIMA“ jelige alatt a kiadóhivatal továbbít.

REJTVÉNY

A mult vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

1. Halál ellen nincs orvosság
2. A pénz soh'se elég
3. Körmönfont

Helyesen megfejtették 15-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Guttman Zsuzso és Ivan Debeljača 2. Lohr Oszkár Bács Topola Mária ul. 640. 3. Kirchner Zsuzsi Sombor, Rókus ulica 8.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A mult vasárnapi számban közölt keresztrejtvény helyes megfejtése:

Vizsítésn: 2. Be, 5. Év, 7. Stab, 9. Leredukál, 16. Apót, 19. Apad, 20. Német, 21. Gráci, 23. Após, 24. Okola, 26. Ederle, 27. Madár, 29. Ra, 30. Ép, 31. Ad, 32. Rt., 33. M. T., 34. Ég, 35. Ok, 37. Am, 39. Ás, 40. Ég, 42. Átus, 44. Lenge, 47. Róna, 48. Ráró, 49. Hová, 51. Rigó, 54. Assisi, 56. Rudas, 57. T, d, 58. Ad, 59. Kl., 61. Ós, 63. Ak, 64. Ró, 65. Om, 71. Ad, 72. Pó, 73. Vakit, 75. Olimpos, 79. Ramek, 81. Kadi, 82. Alpes, 84. Rijecs, 86. Atka, 87. Sári, 88. A csatorna, 90. Arra, 91. Ék, 92. Pó.

Függőleges: 1. Itaka, 3. Elő, 4. Ud., 5. Élc, 6. Kopár, 7. Sport 8. Adó, 10. Éme, 11. Red, 12. Etel, 13. Uglá, 14. Kre, 15. Á, á, 17. Pad, 18. Torta, 20. Nap, 22. Ima, 25. Lég, 28. Adó, 33. Motorosok, 34. Ész, 36. Kél, 38. Megragadó, 39. Ásatást, 41. Gertrud, 42. Ár, 43. Un, 45. Nő, 46. Eo, 49. Ha, 50. Vi, 52. Id., 53. Os, 55. Idő, 56. Rák, 60. Lovas, 62. Szi, 63. Ada, 64. Rokka, 66. Madár, 68. Ita, 69. Misa, 70. Apró, 71. Ars, 72. Petri, 74. Kir, 75. Opc, 76. Les, 77. Oir, 78. Sen, 80. Mar, 83. Lak, 85. Cap, 89. Tó.

Helyesen megfejtették és könyvjutalmat nyertek: Loschitz Klári Bezdán, 2. Lohr Oszkár Bács Topola, 3. Zapomie Valeria Novisad, Okružni Sud.

Olcsó vászon-vásár

Filiala Š. KRAMER
Wilsonova ul., Zöldfavendéglő mellett

1-a 90 cm. széles sárga vászon 11-50 din.
1-a fehér vászon 10-15 din.
amíg a készlet tart

Tankönyvek

Magyar- és németnyelvű iskolák részére. — A Ministarstvo Prosvete által engedélyezve. KAPHATÓK
Hiteles tankönyvjegyzéket kívánatra küld:

Lipsitz és Lampel
könyvkiadó Subotica
Iskoláink minden vonalzában, viszonteladónak olcsón számíthat.

Már most szerezz be
szőrméjét

Kopilovics Balázs
szücsnél,
ahol garantált valódi árut kap és olcsón vásárolhat

Bene Sudarević ul. 2

ELADÓ

6 vagon azaz 29 darab
ÜRES HORDÓ

Vršacon (Petrović Vaszar házában) előnyös feltételek mellett. Közelebbi felvilágosítást ad:
J. Jovanović vaskereskedő
Vršac. 8506

Eladó

ifogástalan és garantált üzemi képes állapotban külön-külön is:

Egy 125—150 HP. stabil gőzgép.

Egy 50—60 HP. stabil gőzgép.

Egy 96.88 m. tüzfelületű 12 atm. tühevitős

Egy 67.05 m. tüzfelületű 8 atm. tüzcsoves.

Egy 45.55 tüzfelületű 7.5 atm. tüzcsoves gőzkazán. Cím a kiadóban.

ELŐNYOMDÁT

MODERNŰ FELSZERELVE, LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT:

Leopold Samuel

előnyomda berendezési gyára
Senta

4852

Falkenstein Sándor
szilgyártó, nyerges és bőröndös
Subotica, Cara Lazara ul. 13.

Láng L. gépgyár R. T.
Budapest 56

Ajánlja elsőrendű, jónevű, ismert gyártmányait:

DIESELMOTOROK légsűrítővel

DIESELMOTOROK légsűrítő nélkül

STABILGŐZGÉPEK

FÉLSTABILGŐZGÉPEK

GŐZKAZÁNOK

Mérsékelt árak. Kedvező fizetési feltételek.

Rövid szállítási határidő. Díjtalan mérnöklátogatás.

Azonnali részletes felvilágosítással szolgál!

Somogyi László okl. gépészmérnök

Subotica
Kralja Aleksandra ulica 15

ÜZLETÁTHELYEZÉS!

Üzletemet a városbáza alól **nov. 1-én** áthelyezem

Kr. Aleksandra ul. 13 sz. alá

(volt Moravia helyiségébe), amelyet modernül

büffé, fűszer és csemege

részére berendezek és új áruval felszerelék

Kérem a n. é. közönség további szíves pártfogását

Martin Schik

Eladó

nagyon olcsón és a legkedvezőbb fizetési

feltételekkel **egy ház** a belvárosban

2 utcai és 2 udvari lakással, a legjobb állapotban, melyből

egy háromszobás uri lakás az összes mellék-

helyiségekkel bármikor elfoglalható; egy villa

Palics legszebb és legegészségesebb helyén,

közel a vasútállomáshoz és villamoshoz, 1000

négyzetgyöngyű kerttel és gyümölcsös.

Érdeklődni lehet **Pašićeva ulica 2. szám**

a házmeztérnél.

520 kat. föld

elsőosztályú szántóföld

a hozzátartozó gazdasági épületekkel és takarmánnyal (széna, szalma és kukoricaszár) Pančevo környékén, közel a vasúthoz és a Dunához, olcsón és

előnyös feltételekkel

szabad kézből eladó.

Ugyanott eladó több 500—100 holdas parcella is.

Közelebbi felvilágosítást ad

Srpska Banka d. d. Pančevo

Én szőrmémet csak

az elismert szolid cégnél

Mlinarović Bozsidar

szőrmearuházában vásárolok
Subotica, Városi székház.

Különbféle szőrmékből és bundákból a legnagyobb választék, legszolidabb kiszolgálás és legolcsóbb árak.

Tekintse meg hatalmas áruraktáramat vételkényszer nélkül és meggyőződik árait jó minőségéről és reklámairól.

**FIZIKAI
TERAPEUTIKAI
AMBULATORIUM**
BEOGRAD
Obilicév venac br 12. II.

Egész nap nyitva!
Gyógyít mindennemű
REUMÁT **ISIAST**
Női izzadmányokat
és gyulladásokat
Ideges megbetegedéseket
Vérzegénységet és gyermek-
rachitist. Diatermával, Bach-
rendszerű napsugárakkal, solux,
ultralux, elektromassageval, va-
lamint a modern fizikai tera-
pia minden más módszerével.
Orvosok:
Dr. August Kuhar-Dušan
Dr. Feiderika Kuhar-Durica

**Kettős birtokosok
és
utazók figyelmébe!**
Állandó 476
autójárat
Subotica és Magyarország
között
Bármely időben rendelkezésre
áll.
Autózszám: 165 és 245
Állandó vizummal ellátva

Modern női- és férficipők
legolcsóbbak
LEMBERGER-NÉL
Agina ulica 4. szám alatt.
7501

Iskola táskák,
legújabb fajta
női ridikülök
legolcsóbb bevá-
sárlási forrása
Schlager Henrik
bőröndös és speciális bőraru
szaküzlete
Subotica, Aleksandrova 1.
(Leibach-ház)

Cipészüzletem
Áthelyeztem Karadjordj-
tér 5 sz. alá, a volt Bébé
cipészüzlet helyiségébe.
Az összes raktáron levő
árut mélyen leszállított
árban árusítom és meg-
rendeléseket nagyon
olcsó áron vállalom.
Kérem a nb. vevő- és rendelő-
közönség szives pártfogását.
Ugyanott két berendezés
üvegárvánnyal eladó.
Thurzó cipésmester.

Házak posta közelé-
ben lakások-
kal, üzlethelyiségek a fő-
térén és kocsmalakkal.
Villatelléssel Palicson sür-
gősen jutányosan eladó.
Bővebbet Földes ruhaüzlet

SI E S S E N
Ignac Engler i Sinovi
rőfősüzletébe (Főtér), ahol e hónap folyamán — amíg a készlet
tart — üzletáthelyezés miatt
50% csodálatos olcsó árakon
engedménnyel vásárolhat

**JÓL SZÁNTANI, OLCSÓN CSÉPELNI,
SOKAT VONTATNI**
csak erős építésű, lassu forgásu
TRAKTORRAL LEHET
ilyen a 24—30 lóerős
HART-PARR TRAKTOR
2 hengeres 7—800 fordulattal
A NOVISADI KIÁLLÍTÁSON KITÜNTETVE!
Árajánlattal és ismertetéssel szolgál
GUSTÁV FINDEISEN és TARSA
Novisad, Hotel Orient épület **Telefon: 439**

Carbid
100, 50 és 20 kg hordókban gyári árakon kapható
KLEIN GÉZA ÉS FIAI
cégnél Subotica, Interurban telefon 55.

REUMA
isias és köszvény
legbiztosabban és legkellemesebben gyógyítható a
„VENECIN“
gyógyvízzel. Minden gyógyszerárban és drogériában
kapható. — Főlerakat az SHS-re:
Cosmochemia k. d. Zagreb, Račkoga u. 7/a
Kérdezze meg orvosát.
Prospektusok, valamint a leghíresebb orvosi szaktekintélyek
biz. nyitványai ingyenes rendelkezésre állnak.

**Az őszi és téli szezon
legújabb és sikkesebb
kreációi láthatók**
POGÁNY
női kalapszalokban Subotica
Trg Fra Ješe 15. (Hitelbankkal szemben)

Royal Mail Line
Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom
**Hamburg—Cherbourg—Souphampton-
ból Newyorkba és Kanadába Cher-
bourg—Liverpool—Souphampton-hól
Délamerikába**
Ri de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-
Aires, Sanpaolo III. oszt. fülkék 2 és 4 ágya
Kényelmi Gyorsasági Biztonság
Jugoszláviai vezérképviselőt:
Zagreb, trg I. Sz. 17.
Alképviselők: Beograd: Karadjordjeva ul. 91. Ljubljana:
Kolodvorska 26. Vel. Bečkerek: Princese Jelena Obala br. 7.
Sürgönycim: „Royma Ipac“. Bosznia, Hercegovina és
Dalmácia részére: Sreska Prometna Banka Sarajevo és
Gružban. Sürgönycim: „Prometna Banka“.
Split: Dioklecijanova obala 8. Metković: Ivo Veraja.
Sarajevo: Srpska Prometna Bank, táviratcim: Pro-
metna Banka. Gruž: Kapetan Ivo Hagjija, táviratcim:
Hagjija.

Ajánlok a t. hölgyközönségnek és kereskedőknek
**szenzációs
divatujdonságokat**
Csodás hatás! Gyönyörű eredeti modellek iparmű-
vészi festéssel, minden izlésnek megfelelően: gyö-
nyörű templomi díszeket, csodaszép toilettmodelle-
ket, zsebkezdőket, elragadó sálakat, abroszokat,
nyugvópárnákat, faldíszeket, függönyöket, paravá-
nokokat, lámpaernyőket, s.t. Mintákat **50 dinár**
előzetes beküldése vagy utánvétellel küld a készítő
Frau JOHANNA ROSS
Maribor, Tattenbachova 17.
Műtermemben csak iparművésznők vannak alkalmazva!

Minden háziasszonynak tudni kell, hogy teljesen
megbízható orth. kóser כשר
**CSAK
PFEIFFERNÉL**
a legjobb felvágottak, mindennap friss vágásu
marha- és borjúhús, libaaprólék és libahús,
sült és nyers libamáj nagyon olcsón kapható.

**LOKOMOBILOR
MOTOROK** Diesel
és szivóház
GATTEREK PINI
és KAY
kompl. fűrészek
kedvező fizetési
feltételek
Braća Fischer
D. D.
ZAGREB,
Pantovčak 1b.
5828

Állandó
képkiállításomat
eredeti radirung, fa-
metszet és olajfest-
ményekkel felújítottam
Mielőtt képgyűjteményét
szaporítaná, tekintse meg
vételkényszer nélkül kül-
földdel egyenlő színvonalon
álló üzletemet.
Műtárgy-újdonságok
érkeztek.
BALOG LINA
cég Subotica

CERESIT
a legjobb új szer ne dvesség
ellen, kezelése egyszerű,
továbbá egyéb
ÉPÜLETANYAG
kapható legelőnyösebb áron
a főképviselőnél
Hönigsberg és Deutsch
Zagreb, Ilica 53.
Telefon 92 9205

Hölgyek figyelmébe!
Hajvágás, ondulálás, mosás,
manikűr, hajfestés, baba-
javítás, e szakmába vágó
bármilyen munka a legju-
tányosabb árban gyorsan
és pontosan készül. Ugyan-
ott egy jó hubi hajvágó
és egy elsőrendű fodrász-
magas fizetéssel felvételtek
Lagner János
8993 fodrász.

**Háztartási cikkek
és vasárak**
Sphinx koral, I-a lemez és
7833 5n 5tt
EDÉNYEK
utazó és piaci kosarak,
kefeárak és sziták és az
összes konyhafelszerelési
cikkek
legolcsóbban szerezhetők be.
Ehrenfreund Géza
vaskereskedésében Rudić ul. 1.

CZIGLER KÁICS és TÁRSA BUTORGYÁRÁBÓL KIMARADT
BUTOROKAT
minden elfogadható áron kiárusítom
Káics Dezső Subotica A barátok
temploma mellett

BANAT MEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szubotica, 1926 HETFO' október 11.

281. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg 3. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 3. (Minerva-palota)

Elmarad az osztrák tisztviselősztrájk

A kormány megegyezett az államhivatalnokokkal

Bécsből jelentik: Az osztrák közpártot vezették. Ramek kancellár köztisztviselők és a kormány közötti tárgyalások vasárnap kedvező fordulatot vettek. Ramek kancellár közölte a köztisztviselők végrehajtóbizottságával, hogy a kormány a fizetéseket valorizálni fogja úgy, hogy nyolc éven belül elérje a békenívót. A köztisztviselők végrehajtóbizottsága tudomásul vette a kormány javaslatát és közölte Ramek kancellárral, hogy amennyiben a kormány valóban teljesíti az ígéretet, a sztrájkot elhalasztja.

Ramek kancellár hétfőn minisztertanács ülést hív egybe, amelyen be fog számolni a köztisztviselőkkel folytatott tárgyalásainak eredményéről.

Ramek kancellár hétfőn minisztertanács ülést hív egybe, amelyen be fog számolni a köztisztviselőkkel folytatott tárgyalásainak eredményéről.

Radies dicsérte Pericsét, Pucelj támadta Korosecet

A Radies-párt népgyűlése Szlovéniában

Zagrebból jelentik: Radies István vasárnap a szlovén határ mentén fekvő Vitanje községben tartott népgyűlést. Feltűnően mérsékelt beszédében genfi szereplését ismertette, miközben hangsúlyozta, hogy a SHS állam tekintélye a nemzetközi politikában évről-évre gyarapszik.

Beszéde egész folyamán egyszer sem említette Nikics volt miniszter nevét. Böbeszédűen.

dicsérte Perics Ninko pénzügyminisztert, aki szerinte tösgyökeres parasztember s van érdeke a nép igényei iránt.

de az általános gazdasági válság miatt nem tudja teljes mértékben megvalósítani terveit. Elismerően nyilatkozott a radikális-párttól is, kiemelve paraszti jellegét, amely e három programpontra nyilvánul meg: *Önkormányzat, polgári szabadság, béke és haladás.* Foglalkozott Pasics személyével, akiről megállapította, hogy jószándéku ember, de túlóreg és nem képes vezetni az ország ügyeit.

Pasics jelenlegi környezetéről pedig jobb nem is beszélni — mondotta Radies.

Pucelj Iván földművelésügyi miniszter volt a következő szónok. Kijelentette, hogy a független demokraták Szlovéniában talajt veszítenek, Korosec pedig nem akarja elfogadni a horvát parasztpárt békejobbát. Prepeluch Albin, a szlovéniai Radies-párt elnöke is felszólalt a gyűlésen és Korosecnek az alkotmányozó nemzetgyűlés idején tanúsított magatartását bírálta. Kijelentette, hogy

Korosec tette lehetővé a centralisztikus vidovdáni alkotmány elfogadását, amely ellen most harcol.

Beszélt még Pernar Iván belügyi államtitkár, majd a gyűlés után bankett volt, amelyen felszólalt dr. Kukovec volt demokrata miniszter is. Kukovecnek ez volt az első nyilvános állásfoglalása Radies-párt mellett. Este hét órakor Radies István visszatért Zagrebba, míg Pucelj és Pernar tovább utaztak Beogradba.

Néhány héten belül aláírják a jugoszláv-magyar döntőbírósi szerződést

Budapestben jó hatást keltett Nincsic nyilatkozata

Budapestről jelentik: Nincsic jugoszláv külügyminiszter szombati nyilatkozata mély benyomást keltett magyar politikai körökben. A sajtó még nem foglalhatott állást, miután Nincsic nyilatkozatának csak kivonatos tartalma jutott a magyar fővárosba.

A Reggel tökéletesen tájékozott diplomáciai forrásból Nincsic jugoszláv külügyminiszter nyilatkozatáról a következő felvilágosítást kapta:

— Azok a tárgyalások — mondotta a lap informátora — amelyeket Nincsic és Valkó Genfben folytattak, azzal a konkrét eredménytel végződtek, hogy

Magyarország és Jugoszlávia között a döntőbírósi szerződésre nézve lvi megegyezés jött létre.

Ez a megegyezés azt jelenti, hogy Jugoszlávia és Magyarország között a jövőben nem lesz háború, hanem minden vitás kérdést, amely a két ország között felmerül békés

úton fognak megoldani.

A szerződés, amelynek megszövegezése és aláírása néhány héten belül fog történni.

a következő feltételek mellett vezet be Jugoszlávia és Magyarország között a választott bírósági rendszert.

A két állam megállapodik abban, hogy a jövőben minden vitás kérdést barátságos megegyezéssel fog elintézni. Ha valamely kérdés barátságos úton nem lenne megoldható, akkor külön e célra választott bíróság elé fogják azt terjeszteni.

a választott bíróság székhelye Beograd és Budapest lesznek.

Adott esetben a két állam a vitás kérdést az állandó nemzetközi bíróság elé is utalhatja. A két ország megegyezett abban, hogy a vitás kérdés anyagát és kérdőpontjait szabatos szövegezésben nyújtja be a választott bírósághoz.

A szerződés felmondási ideje egy év

akkor lép érvénybe, ha a két parla-

ment azt ratifikálta. A szerződést be fogják terjeszteni a Népszövetségnek is.

A Reggel diplomáciai informátora elmondotta, hogy Nincsic és Valkó között arra nézve is folytak tárgyalások Genfben, hogy Magyarország szabad kikötőt kapjon Splitben. Nincsic kijelentette, hogy

Jugoszlávia hajlandó Magyarország részére szabad kikötőt biztosítani Splitben vagy Fiumében.

A szabad kikötő biztosítása aktuális teszi a különböző tarifális konvenciók megújítását, amely mindkét ország gazdasági életére nézve szükségesnek mutatkozik.

Kormánypárti körökben a Reggel tudósítójának kijelentették, hogy Nincsic nyilatkozata nem jelent meglepetést, mert a két állam között már előbb kialakult az a kedvező atmoszféra, amely választott bírósági rendszer bevezetésére alkalmas.

Olaszországot nyugtalanítja a magyar-jugoszláv közeledés

Milánóból jelentik: Nincsic szombati esti beszéde Olaszországban óriási feltűnést keltett. A lapok megállapítják, hogy a készülő jugoszláv-magyar döntőbírósi szerződés, valamint Magyarország és Jugoszlávia között megkötendő egyéb konvenciók súlyos bonyodalmakat rejtenek magukban. A Secolo szerint

Nincsic beszéde főleg gazdasági szempontból nyugtalanítja az olasz közvéleményt.

— Ha Magyarország — írja a lap — Splitben kap kikötőt Jugoszláviától az esetben Fiume biztos pusztulás előtt áll, mert a magyar külkereskedelem olyan előnyt biztosít a jugoszláv Splitnek, hogy azt Fiume semmiképpen sem tudná ellensúlyozni. Reméljük, hogy az olasz kormány megfog tenni mindent, hogy megvédelmezze Olaszország adriai hegemoniáját.

A kormány döntő elhatározás előtt

A szlovén néppárt hajlandó belépni a kormányba

Beogradból jelentik: A vasárnap nap feltűnést keltő eseménye volt, hogy

a kormány radikális párti tagjai a déli órákban bizalmas konferenciára gyűltek össze a miniszterelnökségen.

A konferencia eleinte Uzunovics miniszterelnök részvételével folyt, de Uzunovics eltávazása után még egy óra hosszat együttmaradtak a miniszterelnökség palotájában a radikális miniszterek. Kivonulásuk alkalmával az újságírók kérdései elől valamennyien azzal a válasszal tértek ki, hogy: *puszta véletlenségből találkoztak és barátságos beszélgetést folytattak olyan témákról, amelyek nincsenek összefüggésben a politikai helyzettel.* Minden ok megvan azonban arra, hogy a radikális miniszterek tanácskozásának nagyobb jelentőséget tulajdonítsanak a politika figyelői, mert nyilvánvaló, hogy

a kormány és a kormánypártok döntő elhatározások előtt állnak. A helyzetet általában rendkívül bonyolultnak ítélik meg

a politikai körök és nagyobb arányú változásokra is számítanak. Élénk érdeklődés előzi meg a minisztertanács hétfőre összehívott ülését, amelyen

a Radies-párti miniszterek is jelen lesznek és így a minisztertanács meglehetősen viharosnak ígérkezik.

A Radies-párt magatartása épügy, mint a radikális-párt jobbszárnyának hangulata arra mutat, hogy

az Uzunovics-kormány most éli át legnagyobb válságát

minden eddigi eléggé nagyszámú válsága között és Uzunovics miniszterelnöknek minden taktikai ügyességére szüksége van, hogy ebből a helyzetből kiutat találjon kormánya számára.

Érdekes, hogy bizonyos ellenzéki körökben a válsághírek ellenére sem hisznek abban, hogy a közeli napokban jelentősebb változások állnának be.

Az ellenzék egy része nem is látná szívesen, ha a kormányválság most, a parlament ülésszaka előtt akuttá válna.

Az ellenzék ugyanis a parlamentben szeretne bírálatot gyakorolni az Uzunovics-kormány eddigi működése felett, amire a válság bekövetkezése esetén tovább sem nyílhatna alkalma, ahogyan már ezideig is hosszú hónapokon át hiányzott a parlamenti bírálat lehetősége.

Uzunovics meglátogatta a beogradi lapok szerkesztőseit

Uzunovics miniszterelnök vasárnap felkereste a beogradi lapok szerkesztőseit és behatóan érdeklődött az újságírói munka felől. A miniszterelnök meglegedésének adott kifejezést a sajtó munkája fölött és hangsúlyozta, hogy az ország konzolidációjának igen fontos tényezője az újságírás.

A szlovén néppárt nagygyűlése Ljubljánában

Ljubljánából jelentik: A szlovén néppárt vasárnap nagygyűlést tartott Ljubljánában. A nagygyűlés elhatározta, hogy

november tizennegyedikére Celjébe összehívja az országos pártvezetőséget, amely megállapítja azokat a feltételeket, amelyek mellett a szlovén néppárt hajlandó a kormánykoalícióba belépni.

A népgyűlés határozata, mely politikai körökben feltűnést keltett, azt bizonyítja, hogy Korosecnek hajlandóknak mutatkoznak a kormányba belépni.

Pasics Rada beszámolt a vagyonáról

Tizennégy millió passzívával szemben két és félmillió aktiva

Beogradból jelentik: Pacics Rada, akinek vagyonára a bíróság a hitelezők követelése folytán csődöt rendelt el, hazaérkezése után benyújtotta a bírósághoz vagyonai helyzete mérlegét. A mérleg a következő aktivákról számol be:

Ház és telek Beogradban, a Veliki Milos uccában. Ház és telek Hercegnoviban. Ingóságok: Hétszázötven darab ezer dinár névértékű Jerma-részvény, amelyek jelenleg Pavlovics István kezei között vannak. Háromezerkétszáz dinár letét a Turkovics Testvérek zagrebi bankjában és ugyanott ezer darab Timoki Kerületi Takarékpénztár részvény, tízezer dinár névértékkel. Négy bányajog. Ötszáznegyvennyolc darab, ezer dinár névértékű Neue Frei Presse részvény, amelyek a Szlavenska Bankban folyószámlája fedezetül szolgáltak. Háromszáz darab két és fél százalékos hadikárpótlási kötvény. Száznegyven darab Vreme részvény, zálogban Obradovics Risztánál. Végül 300—350.000 dinár, amelyet Pavlovics Száva ügyvédnek házvétele céljára adott át s amely összegről Pavlovics még nem számolt el. Ezért Pacics kéri Pavlovics kihallgatását.

A bejelentett vagyonmértégre Pacics Rada letette az esküt a bíróságnál. Az aktiva Pacics barátai szerint két és fél millió dinárra tehető, de elegendő lesz a követelések fedezésére. Szerintük ugyanis a passzív összegtől azért állapították csak meg tízennégy millióban, mert sok jogtalan követelést jelentettek be a csődkerő hitelezők.

A Vajdaság fejlődését

csak a községi autonómia visszaállítása biztosítja — állapította meg a becskereki kamara elnöke

Becskerekről jelentik: A becskereki kereskedelmi és iparkamara vasárnap délelőtt plenáris ülést tartott. Az ülésen, melyen Jankovics Koszta kamarai elnök elnökölt, Sztanovics Sándor előterjesztette jelentését a kamara utolsó három hónapi működéséről. A jelentés fölött hosszabb vita indult meg, melynek során Bogdán Márkó kikindai gyáros, a kikindai gyárosok és kereskedők egyesületének elnöke fölemlítette, hogy a kikindai rendőrkapitány minden jog és magyarázat nélkül több kereskedőtől elszedte az utleveleket, amit a főispán állított ki. A kamara fölkerde, haszon oda, hogy az üzleti zárórát az egész Vajdaságban egységesen rendezék. Jovanovics Giga a novibecseji kereskedők egyesületének elnöke szóvá tette, hogy a novibecseji új főszolgabíró kisebb görögkeleti ünnepeken, melyek nem állami ünnepek, munkaszünetet rendel el és kötelezi az üzleteket, hogy egész nap zárva tartsanak.

— Egy ízben — mondotta Jovanovics — küldöttséget vezettem hozzá és megérdeklődtem, hogy miért rendel el minden kis ünnepen munkaszünetet.

— Szerbek önök? Pravoszlávok önök? — támadt rá a főszolgabíró, mire én azt válaszoltam neki:

— Igen, pravoszláv szerbek vagyunk, de semmiesetre számunk!

Jovanovics beszédének további részében rámutatott a mai, lehetetlen adórendszerre és fölemlítette, hogy Novibecsejen három bank száznyolcvan százalékkal több adót fizet, mint az összes novibecseji adózók.

A felszólalásokra Jankovics Koszta válaszolt és javasolta, hogy menesszenek küldöttséget a pénzügyminisztériumba az adópanaszok ügyében. A záróra

kérdésében azt tanácsolta a kamara helyi szervezeteinek, hogy állapodjanak meg a magánalkalmazottak egyesületének vezetőségével. Beszéde végén kifejtette, hogy a Vajdaság gazdasági fejlődése mindaddig nincs biztosítva, míg meg nem ejtik a községi választásokat. Konyovics Jovan pancsevói kereskedő

a tomaseváci hid-sérelmeket tette szóvá. Indítványára elhatározták, hogy ebben az ügyben megkeresést intéznek a közlekedésügyi minisztériumhoz.

A kamara elhatározta végül, hogy a pancsevói hid és az adriai spliti vasútvonal kiépítése érdekében széleskörű akciót indít.

Olcsobb lesz a telefon és a csomagszállítás

Superina postaügyi miniszter expozéja

Beogradból jelentik: Superina postaügyi miniszter a sajtónak terjedelmes expozét adott, amelyből kiderül, hogy a minisztérium az év folyamán jelentős beruházásokat eszközölt az ország telefonhálózatának megjavítására és nemcsak olcsóbbá fogja tenni a telefon, valamint a csomagforgalmat. Három új telefonvonal indult ki Beogradból, ezek között a Beograd—Szombor, továbbá néhány új vonal létesült Horvátországban és Dalmáciában. Automatikus telefonhálózatot szereltek fel Noviszádon és Ljubljánban; az új költségvetés után ez Beogradban is meg fog történni. Ugyanekkor hét újabb vonalat vezetnek be, ezek között az Osziyek—Szomborit. Most van munkában a nemzetközi kapcsolásokra szánt vonal Beograd és Szubotica közt, valamint Zagreb és Maribor között. Szó van a földalatti telefonkábelhálózat kiépítéséről Beograd város, valamint az egész ország részére.

E készült már a rendelet a telefon-

előfizetési díjak és felszerelési árak jelentékeny mértékben való csökkentéséről. A mostani díjakat a minisztérium is túlmagasaknak találta s ezért a legközelebbi időn belül életbe lépteti az új, olcsóbb díjakat. Leszállítják a postacomagforgalmi díjakat is, a külföldre irányuló export érdekében. Ezért az aranyfrank és dinár relációját 1:15-ről 1:11-re szállították le. Ezek a nemzetközi postakonvenciókkal összhangban eszközölt változások részben november 1., részben 1927 január 1. napján lépnek törvényerőre.

A minisztérium átszervezte a beogradi postai szakiskolát, amelybe ezentúl hatosztályos gimnáziumi végzettség helyett csak érettségivel vesznek fel jelöltek. Superina miniszter legutóbb előterjesztést tett a minisztertanácsnak, hogy adjon koncessziót egy Beogradban létesítendő rádió-leadóállomás részére. A kormány elvben már magáévá tette a postaügyi miniszter javaslatát.

Bűnvádi feljelentést tesznek a Vojvodina vezetői ellen

Viharos lefolyású rendkívüli közgyűlésen számolt be a felülvizsgáló bizottság

Az Első Vajdasági Temetkezési Egyesület vasárnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a kiküldött felülvizsgálóbizottság számolt be az egyesület működése körül észlelt szabálytalanságokról.

A rendkívüli közgyűlést, amelyet a Litka-mozi kerthelyiségében tartottak meg, a tagok feltűnő nagy számban jelentek meg. A közgyűlést Dulics József, a küldött felülvizsgálóbizottság elnöke nyitotta meg, aki kifejtette, hogy a régi vezetőség Rajcsics Antal elnöksége alatt óriási hibákat, szabálytalanságokat és bűncselekményeket követett el.

A biztosítási összeg kiizetésénél a protekció rendszer uralkodott. Az a véleménye, hogy a vezetőségben egy szűkebbkörű társaság alakult és először csak ezeknek a könyveit fizették ki.

— Az is előfordult — mondotta, hogy ezeknek a tagoknak a hátralékos tagsági díjat sem fizették be az egyesület pénztárába, a beiratott tag elhalálása után mégis minden levonás nélkül megkapták a tíz-huszezer dinárt. Ezzel szemben azokat a tagokat, akik nem tartoztak a »trojkához«, megfenyegették, hogy kizárják az egyesületből, ha nem fizetnek ki hetvenöt halálesetet. A pénztárkönyv abszolút lehetetlenül van vezetve. Nagyon sok esetben a kiizetett nyugtákat nem a főkönyvbe bevezetett kedvezményezett irta alá, hanem egy harmadik személy, akinek nevét az elnök nem árulta el.

— Az csak Rajcsics lehetett! — hallatszott a tagok sorából.

— A kiküldött bizottság — folytatta beszédét Dulics — azt is megállapította, hogy Bacslia István egyesületi titkár és Zsomborcsevics István, az egyesület pénztárnoka a 117-es könyvre negyvenezer dinárt és a 138-as könyvre harminkétezer dinárt vettek fel soron kívül. Ugyanebben az időben másoknak csak öt-tízezer dinárt fizettek ki.

A vezetőség ilyen manipulációkkal mintegy négy-ötszáz ezer dinárral megkárosította az egyesületet.

Dulics után Tumbász József terjesztette elő panaszát.

— Ezeket is fel kell jelenteni az

ügyészséghez, hogy oda kerüljenek a hová a szombaton elítelt díszes társaság! — kezdte elbeszélését, majd előadta, hogy Bacslinak és Zsomborcsevicsnek a 677. szám alatt volt egy rendes tagjuk. Amikor a 246. számú alapító tag kilépett az egyesületből, mert nem tudott fizetni, Bacslia és Zsomborcsevics a 677. számú rendes tagjukat a 246. számú alapítótag helyére tették, hogy annak elhalálása után 20.000 dinár helyett az alapítótagok után járó 50.000 dináros biztosítási összeget kapják meg.

Steinfeld Nándor alapos beszédében kifejtette, hogy az egyesületben, Rajcsics vezetése alatt valóságos kaosz uralkodott. A kisebb-nagyobb szabálytalanságoktól

a hitlen vagyonkezelésig és csalásig minden bűncselekmény előfordult.

Egy vezetőségi tag — mondotta — beiratott valami Godár Tamást, állítólagos napszámot. (Felkiáltások: Az csak Rajcsics lehetett!), aki állítólag meghalt és felvette utána a biztosítási összeget két-három egyesületnél is. A Concordia egyesületnél azonban, ahol gyanus volt a Godár név és kérték, hogy mutassa fel a temetőcsész igazolványát, hogy Godárt valóban eltemették, Rajcsics Antal kijelentette, hogy éláll a huszonöt ezer dináros biztosítási összeg átvételétől!

Rajcsics ebben az ügyben egy sajtóperből kifolyólag már állt a bíróság előtt, ahol valahogyan sikerült neki tisztázni magát. Ebben az ügyben azonban még egyszer felelősségre fogják vonni.

A jelenlevők ilyeneket kiáltanak közbe:

— Godár él!

— A mi keservesen összekuporgatott filléreinken játsza az urat Rajcsics!

— Börtönbe vele!

Az elnöknek csak nagynehezen sikerült lecsendesíteni az elkéseredett tagokat. A zaj elültével Futó Tamás szólalt fel, aki azt indítványozta, hogy az egyesület fuzionáljon a Bácska temetkezési egyesülettel.

— Itt van éppen Délics Kálmán ur —

mondotta — a Bácska kiküldöttje.

Erre újból kitört a vihar. A tagok kórusban kiáltották:

— Nem fuzionálunk!

Az elnök valahogy helyreállította ismét a rendet és közölte a tagokkal, hogy

az egyesület működését fel kell függeszteni, mert a kereskedelmi minisztérium nem hagyta jóvá az alapszabályok módosítását.

A közgyűlés a vezetőségnek hatezer dinárt szavazott meg, hogy a minisztérium határozatát megfelelőbbé az általamtanácsolja.

A kiküldött bizottság ezután beadta lemondását és új tisztikar választására került a sor, mert a legutóbbi közgyűlésen Futó Béla elnök is beadta lemondását.

A közgyűlés nem akarta tudomásul venni Futó lemondását. Végül is engedtek és megejtették a választást. Az egyesület ügyeinek intézésére újból bizottságot választottak, amelynek elnöke Dulics József lett.

A bizottságot egyben megbízták, hogy hétfőn délelőtt tegyen bűnvádi feljelentést az ügyészségen mindazok ellen, akiknek működésében szabálytalanságot állapítottak meg.

A tagokat pedig felhívták, hogy aki bármi terhelő adatot tud Percsicsék vagy a vezetőség más tagja ellen, jelentkezzen önként vallomástételre az ügyészségen.

Az elbocsájtott béres bosszúja

Felgyújtotta a gazdája tanyáját

Somborból jelentik: Hatalmas tűz pusztított szombaton éjjel a Sombor közelében levő Rancsevó-szálláson.

Kélics Koszta gazda tanyáján ki-gyulladt egy szalmakazal. A lángok csakkamar átsaptak a tanyaépületre, az azt környező magtárra, szénakazalra és a tanya pillanatok alatt óriási lángtenger volt. A gazda és családja álmukból felriadva fel-lármázták a közeli tanyák lakóit, akik megkísérelték a tűz eloltását, de eredménytelenül. Reggelre az egész tanya leégett. Az épületeket és istállókat Kélics négyszázharmincnyolcezer dinárra biztosította. A kár meghaladja a százezer dinárt.

Kélics vasárnap megjelent a sombori rendőrségen és feljelentést tett elbocsájtott bérese, Mirkovics Toso ellen. Kélicsnek az a gyanuja, hogy Mirkovics, akivel kosszabb idő óta ellenséges viszonyban van, gyújtotta föl a tanyát.

Mirkovicsot a feljelentés alapján letartóztatták és átadták a sombori ügyészségnek.

A titokzatos tolvaj

Lopással gyanúsítanak egy filipovói kereskedőt

Somborból jelentik: Filipovó község lakosságát titokzatos eset tartja izgalomban.

Held Fábrián gazdálkodónál szombaton megjelent egy odaváló, köztiszteltben álló gabonakereskedő és megkérte Heldet, engedje meg neki, hogy a telefont használhassa. Held készségesen eleget tett a kérésnek, de annál nagyobb volt a gabonakereskedő meglepetése, mikor értesült, hogy távozása után Held feljelentette őt a filipovói csendőrségen, hogy elvitt tőle hatvan-ezer dinárt.

Held feljelentésében elmondotta, hogy ugyanazon szobában, ahonnan a gabonakereskedő telefonált, volt a kabátja is, amelyből eltűnt hatvan-ezer dinár készpénze. A lopással a gabonakereskedőt gyanúsítja, mert

kivüle senki sem járt a szobában. A gabonakereskedőt kihallgatták, aki tagadta a vádat és kijelentette, hogy a szobában Held felesége is járt és hosszabb ideig tartózkodott.

Gyilkosság Ludason

Leszurtak egy ludasi földmivest

Borzalmas gyilkosság történt vasárnap éjjel Subotica határában, a ludasi tányákon. Vasárnap este Dobó István korcsmájában a fiatalság bálát rendezett. A bál után a társaság a legjobb hangulatban oszlott szét. Szabó-Boldog János tizennyolc éves napszámos fiú is hazafelé indult. Amikor az országutra ért, a sötétben hirtelen megtámadta Nyári Gergely földmives, akivel a bálban valami miatt összeszólkkozott.

A dulakodás hevében Nyári kirántotta bicikliját és azzal két mély sebet ejtett Szabó testén. Szabó érezve, hogy támadója megszurta, futni kezdett, de Nyári utána eredt és harmadszor is megszurta a fiatal legényt. A szúrás halálos volt és Szabó holtan rogyott össze az országuton.

Hétfőn hajnalban a járőrelők akadtak rá a holttestre és nyomban jelentést tettek a csendőrségnek, mely Nyári Gergelyt leartóztatta.

Okirathamisítás miatt örökre eltiltották az ügyvédi gyakorlattól

Budapestről jelentik: Csermityky Andor dr. pénzügyi tanácsos, aki valamikor a szombori pénzügyigazgatóság titkára volt, pár évvel ezelőtt kilépett az állam szolgálatából és ügyvédi irodát nyitott.

Csermityky ellen már a múlt évben több ízben adtak be panaszt az ügyvédi kamarához, amelyek alapján a kamara egy ízben egymillió korona büntetéssel, később pedig ügyvédi gyakorlatának hathónapi felfüggesztésével büntette. A panaszok újabb szaporodtak Csermityky ellen, aki amerikai utlevelekre vett fel előlegeket és az utleveleket nem szerezte meg. A legsúlyosabb feljelentés, amit a napokban nyújtottak be ellene, hogy egy hitlevélre ráhamisította kliensének a nevét és ilyenformán nagyobb összeggel károsította meg a hitlevél tulajdonosát.

A kamara fegyelmi választmánya vasárnap hozott ítéletet Csermityky ügyében. A fegyelmi választmány ülésén Csermityky nem jelent meg arra való hivatkozással, hogy súlyosan beteg. A kamara az ügyvédi örökre eltiltotta az ügyvédi gyakorlattól.

Leégett

a kulai görögkeleti templom

Kuláról jelentik: Kulán vasárnap este hét órakor nagy tűzvész pusztított, amelynek martaléka lett a község görög keleti temploma.

A tűz a templom tornyában keletkezett és percek alatt lángtengerbe borította az egész épületet. A vihar elősegítette a tűz terjedését és három négy kilométer messzeségben hordta el a szikrákat. A lakosság között nagy pánik keletkezett, mert attól tartottak, hogy a szét-hordott szikrák felgyújtják a templommal szomszédos épületeket. A tűzoltóság nyomban kivonult, de gyengének mutatkozott a tűz lokalizálására, mire segítségül hívták a vrbaszi, szivaci és cservenkai tűzoltókat is. Négy órai megfeszített munka után sikerült a lakosság segítségével a tüzet lokalizálni. A templom tornya a harangokkal együtt ledőlt és súlyosan megrongálta a templom falakat, a tetőzet teljesen leégett.

A templomot most restaurálták és éppen vasárnap reggel adták át a hitközségnek. A kár meghaladja a félmillió dinárt. A tűz okát eddig még nem sikerült megállapítani.

A vajdasági dobrovoljacok az agrárrevízió beszüntetését követelik

A szombori rokkantak és dobrovoljacok tiltakozó népgyűlése

Szomborból jelentik: A vajdasági dobrovoljacok és rokkantak szombori szervezete vasárnap délelőtt nagyszabású tiltakozó népgyűlést rendezett Szomborban. A népgyűlésen megjelentek a szomszédos városok dobrovoljac és rokkant szervezeteinek kiküldöttjei is.

A gyűlést, amelyet a szombori Szent György téren tartottak meg, Vulovics Sztanko, a szombori dobrovoljac szervezet elnöke nyitotta meg, aki a jelenlévők üdvözlése után felolvasta a vidékről érkezett táviratokat, majd átadta a szót Csobanics Brankónak, a központi szervezet elnökének, aki hosszú beszédben a programját fejtegette ki.

Csobanics beszédében felhívta a dobrovoljacokat és a rokkantakat, hogy érdekeik megvédése céljából egy pártba tömörüljenek, hogy így könnyebben elérhessék az agrárreform

politika revízióját. Utána Jovandics Zsárkó, a bánati dobrovoljac szervezetek kiküldöttje és Krajevics Milivoj a szlovéniai dobrovoljacok delegátusa szólaltak föl.

Csobanics elnök végül felolvasta az Ófelségéhez, valamint a képviselőház tagjaihoz és az összes miniszterekhez intézendő memorandum szövegét, melyben követelik, hogy ne vegyék el a dobrovoljacoktól és a rokkantaktól a földeket és a kiadványokat, azoknak adják vissza. A memorandum követeli, hogy a parlament új agrártörvényt hozzon és addig is függesszék föl az agrárrevíziós bizottság működését. A memorandumot a népgyűlés elfogadta.

A gyűlés után, amelyen mintegy ötszáz ember vett részt tüntető felvonulást rendeztek a városon keresztül, majd a legnagyobb rendben szétoszlottak.

HIREK

— **Gyorgyevics Dragoszláv királyi kitüntetés.** Ófelsége Alekszandar király Makszimovics Bózsó belügyminiszter felterjesztésére ukázt írt alá, amely szerint Gyorgyevics Dragoszláv szuboticaai főispánt a Fehér Sas-rend negyedik osztályával tüntette ki. Dr. Manojlovics Vladisláv királyi közjegyzőt és Jurics Márkó nemzetgyűlési képviselőt a Szent Száva-rend harmadik osztályával és Malagurszki Albe nyugalmazott szuboticaai polgármestert a Szent Száva-rend negyedik osztályával tüntette ki Ófelsége.

— **Létics pravoszláv püspök felülvizsgálja a bánati görögkeleti parochiákat.** Létics György kikindai pravoszláv püspök vasárnap folyamán meglátogatta a szerbaradáci és szerbeleméri parochiákat, hol vizsgálatot tartott. A püspök kíséretében voltak a becskerekai és zsabalyi esperesek és Sztójics Jován becskerekai szolgabíró.

— **Tanítói kinevezés.** Becskerekéről jelentik: A közoktatásügyi miniszter Wehner Mária hajfeldi tanítónőt rendelkezési állományba helyezte és helyébe Franc Hermant nevezte ki.

— **Új tűzrendészeti felügyelő.** Szomborból jelentik: Rajics Svetisláv a bácskai tűzoltószövetség elnöke a lemondott apatini járási tűzfelügyelő, Bilpert Jakab helyébe Dellin Frigyes sörgyárost, az apatini önkéntes tűzoltótestület parancsnokát nevezte ki. Bilpertet szolgálatának elismeréséül tiszteletbeli felügyelővé nevezték ki.

— **Nemzetgyalázásért — pénzbüntetés.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék kétezer dinár pénzbüntetésre ítélte Mosin Márton obrováci földmivest, aki Obrovácon a korcsmában nemzetgyalázást követett el és Zeremszki Márkó rendőrőrmesternek, amikor ez emiatt elő akarta állítani, ellenszegült. Az ügyész felebbezett.

— **Országos vásár Sztaribecsejen.** Sztaribecsejéről jelentik: A legközelebbi országos őszi vásárt október hó 17-én tartják meg Sztaribecsejen.

— **Tűz.** Klein Géza nagykereskedő Szudareviceva-utcában levő raktárában vasárnap reggel tűz ütött ki. A gyorsan előhívott tűzoltók a tüzet lokalizálták.

— **Száz család vándorolt kápatinból.** Szomborból jelentik: Szombaton Apatinból különhajó indul Oszjjekekre, amelyen száz apatini család kelt utra Zagreben és Fiumén keresztül, Kanada felé. A jövő héten újabb nyolcvan család hagyja el Apatint, akik szintén Amerikában akarnak letelepedni.

— **Felmentették a hamis tanuzás vádjáról.** Noviszadról jelentik: A belacrkvai ügyészség hamis tanuzással vádolta Nedelykovic Pera banatska-palánkai földbirtokost és Veliszavlyev Vladimir belacrkvai mészárost, mert egy polgári perben a vád szerint hamis vallomást tettek. A törvényszék, a felelőviteli bíróság és a semmitőszék jogerősen felmentette őket.

— **Ittasan bevérte több kereskedő kirakatát.** Noviszadról jelentik: Péntek délelőtt Hauser Adolf palánkai kereskedőhöz beállított Petrovics Tosa palánkai szabó és pálinkát kért, de Hauser, tekintettel Petrovics ittasságára, megtagadta az ital kiszolgáltatását. Petrovics azonban újból visszatért és mert most sem kapott, kirántotta az uccán a földbevert egyik cölöpöt és azzal bevérte Hauser kirakatának ablakait, de ezzel nem érte be, hanem a szomszédos üzletek és házak ablakait is bevérte. Petrovicsot letartóztatták és beszállították a noviszadi ügyészség fogházába.

— **Kezdődik a kabátlopás szezonja.** Novagajdobráról jelentik: Reiter István gajdobrai tanító pénteken új felöltőt vásárolt, amelyet a bácskapalánkai vonatban ismeretlen tettes nyomban el is emelt. A károsult tanító feljelentésére megindult a nyomozás.

— **Részegen megszurta a rendőrt.** Noviszadról jelentik: Rákics Obrád bácskapalánkai földmives 1923 február 16-án Gajdobrán Priesner Pál rendőrt, aki Rákicsot a község házára akarta elővezetni, késsel megtámadta és megsebesítette. A noviszadi törvényszék szombaton felmentette Rákicsot, mert megállapítást nyert, hogy tettét beszámíthatatlan állapotban követte el.

— **Tolvaj cigányasszonyok.** Noviszadról jelentik: Kovács Márta és Petrovics Kata cigányasszonyok ezévi július 21-én besurrantak Milovánov Brankó gazdának a noviszadi határban levő szőlőjére és a gazdának a konyhában függött mellényzsebéből kifőlték a pénztárcáját, amelyben 2900 dinár volt. A noviszadi törvényszék a két cigányasszonyt szombaton egy-egy évi börtönre ítélte. Az államügyész megnyugodott, az elítéltek felebbeztek.

— **Az Orlov bemutatója Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Nemzeti Színház e hó 20-án mutatja be Klemencics rendezésében a világszínpadokon olyan nagy sikert aratott »Orlov« című operettet.

A **Lebach-istálló győzelme** a beogradi löversenyen. Beogradból jelentik: Vasárnap zajlott le a beogradi löversenyek utolsó napja. A versenyen a szuboticai Lebach-istálló két értékes győzelmet aratott. A három éves Kohinor 70 kilogrammal nyergében könnyen nyerte a 2400 méteres versenyt. Teljesítménye kiváló, mert nyolc kilogrammal vitt többet az utána beérkező hat éves Orijanánál és 20 kilogrammal többet a harmadiknak befutó négy éves Stelánál. Kohinornak ez volt nyolcadik győzelme. A nap kimagasló számát, a tizenötözezer dinárral dotált 3000 méteres futamot, a »Győztesek nagy versenyét« is a Lebach-istálló nyerte. Rabló féltestvére az öt éves Riadó (Meglio-Ragyogó) fölénytel verte riválisait, a kivétel nélkül külföldről importált lovakat. Részletes eredmény: **2400 m. verseny.**

1. Kohinor (Lebach-istálló), 2. Arijana (Jančić-istálló), 3. Stela (Pesić-istálló). **Kétévesek versenyé.** 1. Fabian (Bacsák-istálló), 2. Didó (Ljubičevó-istálló), 3. Royal II. (Pesić-istálló). **A győztesek általános nagy versenyé.** 3000 méter. Díj 15.000 dinár. 1. Riadó (Lebach-istálló), 2. Strumica (Golubovics-istálló), 3. Skupocena (Dungyerszky-istálló). **Általános verseny.** 1. Maj Bebi (Dungyerszky-istálló), 2. Georgina (Ljubičevó-istálló), 3. Bravur (Ilics-istálló). **Gátverseny.** 1. Brzava (Ilics-istálló), 2. Belato (Gorjup-istálló) 3. Barátnő (Lebach-istálló).

— **A meglopott Metternich.** Noviszadról jelentik: A pancsevói törvényszék múlt év december 24-én három évi fegyházra ítélte Mikja Milán szefkerini földmivest, mert multévi augusztus 2-án éjjel Metternich János gazdától, annak istállójából egy tehenet lopott el. A felelőviteli bíróság és a semmitőszék helyben hagyta az ítéletet.

— **Ekét lopott, hogy pénzbüntetését kiülthesse.** Noviszadról jelentik: Szamocsetin Milorád doljnikovili földmives-csütörtök éjjel Ruszki Szima gazda földjéről ellopta annak ekéjét. Amikor letartóztatták, azzal védekezett, hogy azért lopta el az ekét, mert ki kellett fizetni azt a háromszáz dináros büntetést, amellyel azért sújtották, mert júhai Ruszki Szima legelőjére tévedtek.

— **Tánc után halálos verekedés.** Noviszadról jelentik: Velence István, Szőnyi András, Tendi János, Dorogi Mátyás és Budai János, a novibecsei Rohonczy-szállás béresei szerda este Bácskogradistére mentek táncolni. Éjfél felé hazaindultak és amikor a gradistei templom elé értek, Budai és Dorogi összeverekedtek, Dorogi kését Budai mellébe szurta és életveszélyesen megsebesítette. A késelő legényt bevitették a noviszadi ügyészség fogházába.

— **A zagrebi lakók gyűlése.** Zagrebból jelentik: Vasárnap délelőtt a Mücsarnok épülete előtt a zagrebi lakók szövetsége tiltakozó gyűlést rendezett az új lakástörvény ellen. A gyűlés, amelyen kétezer ember vett részt, határozati javaslatot fogadott el, amelyben követeli a lakók védelmének további kiterjesztését és a lakástörvény által védett létminimumnak háromszáz dinárról ötezer dinárra való fölemelését.

— **Vendéglősök harca.** Noviszadról jelentik: A vajdasági vendéglősök egyesületében lefolyt harc egyik epizódja foglalkoztatta most a noviszadi felelőviteli bíróságot. Sztefánovics Sztévan, az egyesület jelenlegi elnöke az egyesület egyik ülésén megtámadta Atanácovics Dusánt, az egyesület volt elnökét, aki a Zasztavában védekezett a támadások ellen és helyreigazítva Sztefánovics vádjait, azt állította, hogy Sztefánovics öt megrágalmazta és nem igaz, hogy az egyesület őt feljelentette. Sztefánovics sajtópert indított. A noviszadi törvényszék július 14-ikén kétezer dinár főbüntetésre és ezer dinár mellékbüntetésre ítélte Atanácovicsot. A felelőviteli bíróság dr. Mátics Milán, a főmagánvádló képviselőjének vádbeszéde és dr. Szekulics Milán védbeszéde után helybenhagyta az ítéletet, csak még ezer dinár kártérítést ítélt meg Sztefánovics Sztévan javára.

SPORT

A Bácska legyőzte a Subotikai Sportot

Az egész vonalon a favoritcsapatok győztek

Az elsőosztályu bajnokság ötödik fordulója sem hozott különös eltérést a bajnoki sorrendben. A Sand fölényesen győzött a fiatal erőkből álló, szimpatikus Szombori Amatőr ellen és ezzel továbbra is megtartotta vezető pozícióját. A Bácska már igen nehezen hódította el a bajnoki pontokat a Subotikai Sporttól, mely meglepő jól tar-

totta magát. A ZsAK feltűnő nagy gólaránnyal győzött az erősen meghendikepelt Vrbaszi SC ellen. Az SzMTC ezuttal is benmaradt a pechszeriában: jó játék mellett 3:0-ra kikapott a Szombori Sporttól. Szentán a SzAK-nak sikerült a Kulai SC-t legyőzni és ezzel a győzelemmel végleg kijutni a veszélyes zónából.

Bácska—Subotikai Sport 3:1 (1:0)

A Bácska Gubics nélkül, a Sport pedig Nagykanász és Jankovics helyén tartalékokkal állt ki. A mérkőzést, mely mindvégig heves, élénk, de meglehetősen nyitott volt, a bajnokesapat csak nehézzel végül árán nyerte meg. A Sport a játék végéig veszélyes ellenfélnek bizonyult és ha a szerencse nem pártol e fölé, legalább egy pontot elhódít a Bácskától, mely hétről-hétre rosszabb teljesítményt nyújt.

Az első féldőben nagyrészt mezőnyjáték — kevés gólhelyezettel.

A Bácska csatársor akcióképességét igen megbénította Kulundzsics, akiről legjobb akarattal sem lehet azt állítani, hogy csatártalentum. A Sportot a szélsők hozták legtöbbször frontba, a belsők nem tudtak veszélyesek lenni Virág kapujára. A 38-ik percben, hosszabb ostrom után Bácska megszerezte a vezetőt:

Marcikics a kiadott tiszta labdát a sarokba plaszírozta.

A második féldőben az iram fokozódott. A Sport sűrűn vezetett veszélyes támadásokat, melyek legtöbbször a rendkívül agilis Berényitől indultak ki. A Bácska kapkodott, a kék-fehér csatárok simán juthattak a kapuig.

A 20-ik percben rajtaütésszerű tá-

madás — és Szilágyi II. védhetetlen lövéssel kiegyenlített.

A Sportot fellelkesítette a gól és már-már úgy látszott győztesen hagyja el a pályát. A Bácska halvesor összeesett, a csatársor szárnyaszegetten próbálkozott sablon-akciókkal. A kék-fehér lendület azonban hamarosan megtört és a Bácska felszabadult.

A 28-ik percben Slezák Rudicshez passzolt, akinek gyöngye lövését a Sport-kapus a legnagyobb meglepetésre beengedte a hálóba.

A potyagól kissé lehűtötte a Sport offenzív kedvét, de szerencsére a Bácska is elkészült erejével. A 32-ik percben Szilágyi I. lövése a kapufáról pattant vissza, Jagica hosszu lövését pedig Virág fogta bravurosan.

A 40-ik percben Kulundzsics spicces lövésébe Rengei beugrott és a labda testéről a hálóba perdült.

A győztes csapatban a halvesor tartotta a lelkét; a többi részek igen gyöngén funkcionáltak. Rudics Kulundzsics mellett nem tudta kifejtteni rendes tudását. A két hátvéd közül Marcikics II. volt a jobb — Vukov sokat hibázott. A Sport és a mezőny legjobb embere Berényi volt. A halvesor teljesen szürkén játszott. A közvetlen védelemben Rengei brillírozott. A mérkőzést Krausz vezette.

Sombori Sport—SzMTC 3:0 (0:0)

A szimpatikus vasascapatot mintha a fátum üldözné. Játéktudásban vetekszik a legjobb együttesekkel, a csatársora talán a legszebb és legjobb futballt játsza — de csak a mezőnyben. A Sombori Sport kevesebbet mutatott, de játékában volt lendület, erő és elégnék mutatkozott az arányviszonyoknak megfelelő gólarányu győzelemhez.

Az első féldő a mezőnyben folyt le, az SzMTC némi féldővel

A vasas-csatárok szépen, ötletesen kombináltak, a Sport viszont rapszodikus, de veszélyes szélsőakciókkal operált. A SzMTC támadások szétrombolását főleg a kitűnő Mayer végezte el, aki ma egyike a legjobb védőjátékosoknak.

A 29-ik percben a bíró tizenegyest ítél a Sport ellen, amit Barna II. mellé lött.

A szünet után a Sport nagy lendülettel fekiúdt a játékba. Az ingadozó va-

Sand—Sombori Amateur 3:0 (2:0)

A Haraszi helyén tartalékkal kiálló SAND fölényesen győzött a szimpatikus Amateur fölött, mely a mérkőzés alatt alig jutott szóhoz. A SAND elsősorban a szép játékra fektette a fősúlyt, igyekezetét siker is koronázta — gólok azonban nem igen estek, pedig az erőviszonyok alapján a piros-feketének legalább hat gólt kellett volna szerezniük.

A SAND csatársora Beciccsel az élén a mezőnyben pompás játékot nyújtott.

A halvesor könnyen tartotta a fiatal erőkből álló Amateur-csatársort és

sas-védelem sok alkalmat adott gólhelyzetek készítésére.

A 22-ik percben Káics lövését Car a kifutó kapus mellett bepöckölte a hálóba.

Az SzMTC pár percre fölénybe került, de lövés helyett csak kombinációkban merült ki csatáross ereje. A támadósr egyetlen veszélyes tagját, Svra-kát a sombori halfi kitűnően fogta.

A 39-ik percben Káics a tizenhatos nerét Car fejelte.

A vasasok e második gól után sem adták meg magukat, újra támadtak, a sombori hátvédpár azonban biztosan rombolta szét a puha és erélytelen akciókat.

A 39-ik percben Káics a tizenhatos sarkáról beadott hatalmas lövése a hálóba akadt meg.

Az utolsó percben a csapatok lefékeznek. A mérkőzést Ooresics kifogástalanul vezette.

nagyszerűen támogatta a SAND támadó-kvintettet. Az első féldő, a domináló fölény ellenére csak két gólt hozott: az egyiknek szépséghibája volt, hogy sombori védőjátékosról pattant a labda a hálóba.

A vezető-gólt Becics lötte a 12-ik percben, a másodikakat Horváth szerezte meg.

A második féldőben az Amateur leküzdötte elfogódottságát, csatársora elvéve próbálkozott is akciókkal, a SAND-védelem azonban fölényesen verte vissza a szórványos kísérleteket. A piros-fekete csatársor a játékban ebben

a periódusában elkövette azt a hibát, hogy a belső-kombinációkat forszírozta, amit a tömörülő Amateur-védelem könnyen rombol szét.

Becics kitűnően irányította a szárnyakat.

de a kapu előtt ő is adós maradt a lövésekkel. Horváthnak két jó gólhelyzete volt; lövését Klein bravurosan fogta.

A 29-ik percben Dér éles lövését Klein maga segítette a hálóba.

A győztes csapatból a csatársor és a halvesor volt munkában; a közvetlen vé-

ZsAK—Vrbaszi SC 6:2 (4:1)

A vasutasok váratlanul nagy gólaránnyal verték meg a verbásziakat, akik egyáltalán nem mutatkoztak veszélyes ellenfélnek. A csapat nagyon megérzi Kovács és a két Hauslohner hiányát.

A ZsAK ugylátszik a szezon végére újból magára talál.

A verbásziak fölötti győzelme teljesen reális és megérdemelt volt. A csapat az első negyedórán három góllal terhelte meg a Vrbaszi SC kapuját.

A 2-ik percben Katrinka, a 6-ik percben Bucheimer, a 14-ikben szintén Bucheimer a gólszerzők.

A verbásziak a mezőnyben jól mozogtak, a kapu előtt azonban csődöt mondott a csatárok lövőtudománya.

A 19-ik percben végre egy szélről adott labdát a szemfüles center a hálóba vágott.

A ZsAK erősített, de a Vrbaszi SC átvette a tempót. A kapuk felváltva voltak veszélyben. A 28-ik percben szép vasutas-akció

delemnek kevés dolga akadt. A halvesorból kitűnt Inotai intelligens, finom játékkal. Held viss-top formában van. Ördög is lassan visszanyeri régi formáját. A csatársorban Becics és Horváth váltak ki. Az Amateur legjobb embere Matarics centerhalf, aki külön klasszist képvisel a csapatban. Jó volt Klein kapus is, bár egy gól az ő lelkét terheli. A közvetlen védelmük szorgalmas, minden kvalitás nélkül.

A mérkőzést Sztipics vezette kifogástalanul.

Varga kitört és helyezett lövéssel megszerezte a negyedik gólt.

A második féldőt új vasutas gólt vezette be: Miatov Roglics labdáját közlő a hálóba helyezte. Verbász

nagy igyekezettel próbált az eredményen szépíteni és sikerült is neki a center révén a második gólt megszerezni.

Élénk és hullámzó mezőnyjáték után Varga egyéni játékkal beállította a vég-eredményt.

A vasutasok lelkesen küzdöttek. A csapat legjobb része a csatársor volt, abban is a Varga—Katrinka jobboldal. Roglicsot erősen fogták. A halvesor szürkén, de szorgalmasan dolgozott. A verbásziaknál a védelem végzett nagy munkát; a csatársor legjobb embere a center volt.

A mérkőzés bírása: Szegedinszki.

Hakoah—Pincérek 2:1 (2:0), II. oszt. bajnoki. A Hakoah erős küzdelem után, megérdemelten győzött.

Szentai A. C.—Kulai S. C. 2:0 (0:0)

A szentai csapat Csonka nélkül állt ki, akinek hiánya az egész mérkőzés alatt érezhető volt. Az első féldőben mind a két csapat gyöngén játszott. A szentaiak állandó fölényben voltak, a csatársor azonban nagyon sok kedvező helyzetet hagyott kihasználhatlanul. A második féldő tizedik percében Vidó, Bilicki és Pájics összjátékából

Bilicki megszerezte a SzAK részére az első gólt.

majd Vidó gyönyörű lefutása a tizenharmadik percben újabb gólt eredményezett. A tizenharmadik percben Drenkovics bíró kiállította Orbét, a szentaiak balhalfját a kulai jobbösszekötővel való összefutása miatt. A szentai csapatban a halvesor és a közvetlen védelem produkált kitűnő játékot, míg a kulaiak legjobb erői a két szélső és a kapus voltak. Drenkovics kifogástalanul bíráskodott.

Sport IB—Bácska 3:2

Sand IB—Ferrum IB 3:1

SZOMBOR:

Szombori ZsAK—Szombori TK 2:1 (1:1), II. osztályu bajnoki. Bíró: Pejics.

ZAGREB:

Gradjanszki—Zseleznicsar 5:1 5:0

HASK—Derby 1:0 (1:0)

BECSKEREK:

Szoko (Vrsac)—Borac 2:1 (1:0), Bajnoki helyett barátságos mérkőzést játszott a két csapat.

SABAC:

Macsva—Noviszadi AK 3:1, Bajnoki. Erős küzdelem.

Beograd—Noviszad városközi teniszverseny. Noviszadról jelentik: Vasárnap zajlott le a két város legjobb teniszjátékosainak részvételével a városközi teniszverseny, amely 3:3 arányban eldöntetlenül végződött. A női számok elmaradtak; jövő vasárnap Beogradban fogják lejátszani. **Férfi egyesben:** Popovics—Flamann 6:1, 1:6, 6:1, Popovics—Csernojarov 6:1, 7:5, 6:2, Jakob—Sostek 6:0, 6:4, Kuborci—Sostek 6:4, 6:3, Kaciancsics—Flamann 6:4, 6:4. **Férfi páros:** Csernojarov, Jakob (Beograd)—Popovics Sostek (Noviszad) 6:4, 12:10. Beograd földadta. Csernojarov, Flamann—Popovics, Kaciancsics 4:6, 3:2.

NOVISZAD:

OSKV—Radnicski SK 5:0 (1:0), Bajnoki. Bíró: Simonyi. Vojvodina támadással kezdődik a mérkőzés. Az első percekben heves ostrom a Radnicski kapuja ellen. Lassanként nyomasztó fölénybe jut az OSKV, de a Radnicski jól védekezik. A 35. percben éri el a vezető gólt az OSKV Marjanovics ré-

vén. A második féldőben az OSKV csatársora sűrűn támadt és teljesen a kapuhoz szegezi ellenfelét. Grgarov jobbszélső a 18. percben lefutja védhetetlen gólt. A 23. percben újra Grgarov, a 38. percben pedig Marjanovics labdája jut a hálóba. A Radnicski kétségbeesetten védekezik. A 43. percben Dudás tizenegyesből lövi a mérkőzés utolsó gólját. A mezőny kimagaslóan legjobb embere Kulszki, az OSKV kapusa volt, aki védegsével nagy klasszissról tett tanúságot. Simonyi bíró kifogástalanul vezette a mérkőzést.

Makkabi—Postás AK 1:1 (1:0) II. osztályu bajnoki. Bíró: André.

Vojvodina ifjuság—Radnicski ifjuság 6:0, (1:0), Bajnoki. Bíró: Rozsics.

Vojvodina IB—Radnicski IB 4:1 (1:1) Bíró: Fehér. A mérkőzés botrányval végződött.

BUDAPEST:

Hungária—Ferencváros 2:2 (0:0). Nagy esőben játszották le a mérkőzést. A Hungária Opata révén szerezte meg a vezetést. Fritz lötte a második gólt. A Ferencváros Kohut révén egyenlített.

Ujpest—III. ker. 2:2 (1:1), Erős küzdelem. Góllövők: Bozsáni, Jeromes, illetőleg Dröszler és Horváth.

SZEGED:

Bástya—Viktoria, Zsiskov 0:0. Mázics kitűnően vezette a mérkőzést.

BÉCS

Ausztria—Svájc 7:1 (4:0) Az osztrákok nagy fölényrel győztek.

PRÁGA:

Szlovákia—Vasas (Budapest) 7:2.

BRÜSSZEL:

Belga válogatott—Sabaria 3:2.